

ΑΓΝΗΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΓΩΓΗ
ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1975

19545.
Α' Φ.Ε.Κ

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΔΩΡΕΑΝ

ΑΓΝΗΣ Ο. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

'Αγωγή του Πολίτη

για την ΣΤ' Δημοτικού

Συνεργασία: ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΦΑΡΑΚΟΣ

Σκίτσα: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Έξωφυλλο και σκίτσα: ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1975

Πρόγραμμα Σπουδών

Εκπαίδευση

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

‘Ελληνόπουλα από διαφορετικές χώρες

Γιαννάκης τελειώνει έφέτος τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο. Τώρα πηγαίνει στὴν “Εκτη τάξη καί, ὅπως πολλὰ παιδιὰ τῆς ἡλικίας του, νομίζει ὅτι τὰ ξέρει ὅλα ἢ σχεδὸν ὅλα. “Η ἀλήθεια βέβαια εἶναι ὅτι ὁ Γιαννάκης ξέρει πολλὰ πράματα γιὰ τὴν ἡλικία του. Αὐτὸ τὸ κατάφερε ὄχι μόνο ἐπειδὴ διαβάζει βιβλία, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ρωτᾶ συνεχῶς γιὰ κάθε ἀπορία ποῦ ἔχει. “Επί πλέον ἀκούει πάντα μὲ προσοχὴ καὶ τὶς ζωηρὲς συζητήσεις ποῦ ἀρχίζει καμμιά φορὰ ὁ πατέρας του μὲ διάφορους φίλους του. Γι’ αὐτὸν τὸ λόγο ὁ Γιαννάκης περνᾶ συχνὰ γιὰ παντογνώστης μέσα στὴ τάξη καὶ πότε πότε τὸν ζηλεύουν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συμμαθητές του. “Εκεῖνος ὁμως ποῦ ὄχι μόνο δὲν τὸν ζηλεύει, ἀλλὰ καὶ τὸν θαυμάζει εἶναι ὁ Περικλῆς, ὁ πιὸ καλὸς του φίλος. Αὐτὸς διαβάζει μόνο ὅσα τοὺς βάζει ὁ δάσκαλος, γιατί δὲν ἀγαπᾶ πολὺ τὰ βιβλία. Θὰ ἤθελε ὁμως νὰ ξέρη κι αὐτὸς πολλὰ πράματα, χωρὶς ν’ ἀνοίξη βιβλίο καὶ τὰ μαθαίνει συζητώντας μὲ τὸ φίλο του, τὸ Γιαννάκη.

Μιά μέρα ὁ Περικλῆς πέρασε νὰ πάρη τὸ Γιαννάκη, νὰ πᾶνε μαζί στὸ σπίτι ἐνὸς θείου του ποῦ εἶχε ἔρθει ἀπὸ τὴν ἸΑμερικὴ. “Ηθελε νὰ γνωριστοῦν ὁ φίλος του μὲ τὸν ξάδερφό του τὸ Τζῶν, ποῦ ἦταν γεννημένος στὴν ἸΑμερικὴ καὶ ἦρθε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἸΕλλάδα.

“Ο Τζῶν ἦταν δύο - τρία χρόνια μεγαλύτερος ἀπὸ τὰ δύο παιδιά. Φοροῦσε μακριὰ παντελόνια καὶ χρωματιστὸ πουκάμισο. “Επαιζε μπάλα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι μὲ ἓνα ἄλλο παιδί, συγγενικὸ καὶ αὐτὸ, τὸ Σωκράτη ἀπὸ τὴν Πόλη.

“Αφοῦ ἔπαιξαν τὰ παιδιά, κάθησαν στὸ πεζούλι τῆς πόρτας καὶ ὁ Περικλῆς ἄρχισε, κατὰ τὴ συνήθειά του, τὶς ἐρωτήσεις :

—“Εσύ, Τζῶν, τί εἶσαι; “Ελληνας ἢ ἸΑμερικάνος;

Σ’ αὐτὸ ὁ Τζῶν ἤξερε ν’ ἀπαντήσῃ. “Ηταν ἸΑμερικανὸς πολίτης, γιατί εἶχε γεννηθῆ καὶ ζοῦσε στὴν ἸΑμερικὴ, ἀνῆκε δηλαδὴ στὸ

κράτος εκείνο. Ἡ καταγωγή του ὅμως καὶ ἡ γλῶσσα του ἦταν ἐλληνική. Ἦταν καὶ χριστιανὸς ὀρθόδοξος. Ἀνῆκε λοιπὸν στὸ ἐλληνικὸ ἔθνος.

— Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μ' ἐμένα, εἶπε ὁ Σωκράτης. Ἐγὼ εἶμαι γεννημένος στὴν Τουρκία καὶ εἶμαι πολίτης τοῦ τουρκικοῦ κράτους, μὰ ἡ ἐθνικὴ μου συνείδηση εἶναι ἐλληνική.

Ὁ Γιαννάκης, ποῦ εἶχε διαβάσει ἓνα βιβλίον γιὰ τὸ κράτος καὶ γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τότε ποῦ ἐμφανίστηκαν στὴ γῆ, ἐξήγησε τότε στὸν Περικλῆ, ποῦ ἤθελε νὰ τὰ μάθη ὅλα, καθὼς καὶ στὰ ἄλλα παιδιά, πὼς οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ὅλοι μαζὶ σὲ κοινωνία, ὅπως καὶ οἱ μέλισσες ἢ τὰ μυρμηγκία, καὶ εἶναι ὀργανωμένοι ἔτσι, ὥστε νὰ ὑπάρχη κάποια τάξη στὴ συμβίωσή τους καὶ νὰ μὴν κἀνὴ ὁ καθένας ὅ,τι θέλει καὶ ἰδίως πράματα ποῦ θὰ θλάψουν τὸν ἄλλο.

— Στὴν ἀρχὴ δὲν ὑπῆρχαν οὔτε βασιλιάδες οὔτε πρωθυπουργοὶ ὅπως τώρα. Κάθε οἰκογένεια εἶχε δικό της βασίλειο καὶ ὁ πατέρας τῆς οἰκογένειας ἦταν σὰ βασιλιάς.

— Τὶ ἀστεῖο ποῦ μοῦ φαίνεται αὐτό! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ἐμεῖς στὸ σπίτι εἶμαστε πέντε ἄνθρωποι. Τὶ εἶδους βασίλειο θὰ γινόταν αὐτό, μὲ πέντε ἄνθρώπους;

Ὁ Τζῶν καὶ ὁ Σωκράτης πλησίασαν περισσότερο καὶ ἄκουγαν μὲ προσοχὴ αὐτὰ ποῦ ἔξερε ὁ Γιαννάκης.

Τότε ἐκεῖνος τοὺς διηγήθηκε ὅτι οἱ οἰκογένειες ἐκεῖνον τὸν καιρὸ δὲν ἦταν σὰν τὶς σημερινές. Καὶ τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐγγόνια, ὅταν παντρεύονταν, ἔμεναν μαζὶ καὶ ἀποτελοῦσαν μία μεγάλη ὁμάδα. Εἶχαν μάλιστα κοντὰ τους καὶ τοὺς δούλους καὶ ὅλοι μαζὶ ἀποτελοῦσαν τὴν πατριαρχικὴ οἰκογένεια.

— Σκέψου ἀλήθεια νὰ ἦταν ὁ παππούς βασιλιάς! ἐφώναξε ὁ Περικλῆς. Τὶ ὠραῖα ποῦ θὰ ἦταν!

— Ναί. Ἄν ζούσαμε ἐκεῖνη τὴ μακρινὴ ἐποχὴ, στὴν οἰκογένειά σου θὰ ἦταν ἀρχηγὸς ὁ παππούς σου. Ὅσο περνοῦσαν ὅμως οἱ αἰῶνες, τὰ πράματα ἄλλαζαν. Πολλές μαζὶ ἀπὸ τὶς πατριαρχικὲς ἐκεῖνες οἰκογένειες ἐνώθηκαν, ἀναγνώρισαν γιὰ ἀρχηγό τους τὸ δυνατότερο ἄντρα ἢ τὸν ἀρχηγὸ τῆς μεγαλύτερης οἰκογένειας καὶ δημιούργησαν ἔτσι τὴ φυλὴ.

Οἱ οἰκογένειες ποῦ ἐνώθηκαν σὲ μιὰ φυλὴ κατοικοῦσαν σὲ γει-

τονικές περιοχές, μιλούσαν την ίδια γλώσσα, προσκυνούσαν τους ίδιους θεούς και είχαν κοινούς προγόνους.

— Έτσι φαίνεται δημιουργήθηκε και η πατρίδα μας ή 'Ελλάδα, είπε ο Περικλής. Κι εμείς μιλάμε όλοι ελληνικά, πιστεύομε στην ίδια θρησκεία, κατοικοῦμε στην ίδια χώρα και ἔχομε τους ίδιους προγόνους. Θυμᾶσαι πού στις 28 Ὀκτωβρίου ὁ δάσκαλός μας, ὁ κύριος Χαρίδημος, μᾶς μίλησε γιά τους προγόνους μας και γιά τὰ ἡρωικά τους κατορθώματα;

— Καί βέβαια τὸ θυμᾶμαι, φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ὁ μπαμπᾶς μου, πού τὸν ρώτησα, ὅταν γύρισε ἐκεῖνο τὸ βράδυ, μοῦ ἐξήγησε ὅτι οἱ διάφορες φυλές στην ἀρχὴ γύριζαν ἀπὸ τὸν ἕνα τόπο στὸν ἄλλο, χωρὶς σπίτια, χωρὶς προστασία καί, ὅταν κάποτε τύχαινε ν' ἀνακαλύπτουν κάποια εὐφορὴ καί μεγάλη πεδιάδα, ἔφτιαχναν ἐκεῖ τὰ κονάκια τους, κουβαλοῦσαν τὰ κοπάδια τους, ἔσπερναν τὰ χωράφια καί σιγὰ σιγὰ συνήθιζαν πιά στὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ἀγαποῦσαν καί στὸ τέλος δὲν ἀποφάσιζαν νὰ τὸ ἐγκαταλείψουν, ἀκόμη καί ὅταν ἔβρισκαν ἄλλη καλύτερη περιοχὴ. Αὐτὴ πιά ἦταν ἡ πατρίδα τους.

— Τώρα πού τὸ λές θυμήθηκα τὰ Θρησκευτικά, φώναξε ὁ Σωκράτης. Ὁ Μωϋσῆς δὲν ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ; Δὲν πῆρε τὸ λαὸ του γιά νὰ πᾶνε νὰ ἐγκατασταθοῦν γιά πάντα σὲ μιὰ δική τους γῆ; Ὁ Μωϋσῆς ἦταν μάλιστα καί ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας. Θυμᾶσαι πού μάθαμε στην Παλαιὰ Διαθήκη, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὸ Θεό, πού τοῦ ἔδωσε τις δέκα ἐντολές;

— Δηλαδή τοῦ ἔδωσε τους νόμους! ἐξήγησε θριαμβευτικά ὁ Γιαννάκης.

— Καί τί ἔγινε, ἀφοῦ ἡ κάθε φυλὴ ἐγκαταστάθηκε σὲ ὀρισμένο τόπο; Τότε ἔγινε καί ἡ Ἑλλάδα; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Περικλής.

Ἄλλὰ ὁ Γιαννάκης δὲν μπορούσε νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν καινούρια αὐτὴ ἀπορία τοῦ φίλου του. Ἦξερε μόνο νὰ τοῦ πῇ, ὅτι οἱ φυλές αὐτὲς σὲ κάθε χώρα σχημάτισαν τὰ πρῶτα κράτη.

Ἐποσχέθηκε ὅμως στὰ παιδιὰ νὰ διαβάσῃ τὸ βράδυ ἐκεῖνο καί νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὴν ἄλλη μέρα.

Οἱ τέσσερεις φίλοι χωρίστηκαν καί καθένας σκεφτόταν τί ώραῖα πού ἦταν, νὰ ἔχῃς φίλους καί νὰ μπορῆς νὰ συζητᾶς μαζί τους.

Οί φυλακές του Σωκράτη

Περικλής και ο Γιαννάκης πήγαν στο δωμάτιο της Καλλιόπης, της αδελφής του Γιαννάκη, για να τη ρωτήσουν αν είχε να τους δανείσει κόλλα, να φτιάξουν έναν αετό που θα τον πετούσαν την Καθαρή Δευτέρα. Βρήκαν όμως την Καλλιόπη να διαβάζει για τους διαγωνισμούς τόν «Κρίτωνα» του Πλάτωνα. Ήταν δύσκολο το κείμενο και η Καλλιόπη δεν τα κατάφερνε και τόσο καλά. Προσπάθησαν λοιπόν να τη βοηθήσουν στην εξέγηση και στο τέλος κατόρθωσε η Καλλιόπη να μεταφράσει το αρχαίο κείμενο, που με λίγα λόγια έλεγε τα εξής:

‘Ο Σωκράτης είναι στη φυλακή καταδικασμένος από το δικαστήριο των Αθηναίων να πιη το κώνειο, ένα δηλητήριο δηλαδή που φέρνει το θάνατο. ‘Ο μαθητής του ο Κρίτων, τον επισκέπεται στη φυλακή και του λέει ότι μπορεί να δραπετεύσει, γιατί έχει πληρώσει το φύλακα της φυλακής. ‘Ο Σωκράτης όμως αρνείται να φύγει και εξηγεί στον Κρίτωνα πώς πρέπει να μείνει και να πιη το κώνειο, γιατί σαν πολίτης που είναι πρέπει να υπαταχθή στους νόμους της πατρίδας του. Λέει μάλιστα στον Κρίτωνα πώς οι νόμοι φανερώθηκαν στον ύπνο του σαν άνθρωποι και του είπαν:

«Νομίζεις, Σωκράτη, πώς είναι δυνατόν να υπάρξει κράτος, όταν οι αποφάσεις του δεν είναι ισχυρές και όταν οι πολίτες τις περιφρονούν; Έμεις οι νόμοι σε γεννήσαμε, σε ανατρέψαμε και σε μορφώσαμε, δίνοντας σ’ έσένα και στους άλλους πολίτες ό,τι πιο καλό είχαμε. Σε όποιον δεν άρεσομε είναι ελεύθερος να φύγει και να πάη να εγκατασταθῆ αλλού. Αὐτὸς ὅμως πού θά μείνη, ἀφοῦ ἐξετάση καὶ μάθη μὲ ποιὸν τρόπο ἐμεῖς διοικοῦμε καὶ δικάζομε, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ κἀνη ἐκεῖνο πού διατάζομε ἐμεῖς.»

Τὰ παιδιὰ συγκινήθηκαν ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ Σωκράτη καὶ παρακάλεσαν τὸ ἴδιο ἀπόγευμα τὸν κύριο Κώστα, τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, νὰ τὰ πάη στὸ μνημεῖο τοῦ Φιλοπάππου ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη, γιὰ νὰ δοῦν καὶ ἀπὸ κοντὰ αὐτὲς πού λέγονται «φυλακὲς τοῦ Σωκράτη», γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχαν ἀκούσει νὰ μιλοῦν διάφοροι συμμαθητές τους.

Καί, όταν βρέθηκαν εκεί, τούς φάνηκε ότι ἔβλεπαν τούς νόμους σάν ἀσπροντυμένες νέες νά πλησιάζουν τὸ γερο-Σωκράτη καὶ νά σκύβουν ἐπάνω του καὶ νά τοῦ μιλοῦν.

Ὁ κύριος Κώστας τότε συγκινήθηκε κι ἐκεῖνος μὲ τὴ σειρά του καὶ ἐξήγησε στὰ παιδιὰ ὅτι, γιὰ ἓνα λαὸ ἐλεύθερο, ἡ ὑπακοή στοὺς νόμους δὲν εἶναι ὑποδούλωση, ἀλλὰ κάτι ἐντελῶς διαφορετικό, σάν ὁ πολίτης νά ὑπακούη στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του. Εἶναι συμφέρον τοῦ πολίτη νά ὑπάρχη τὸ κράτος καὶ νά διοικῆται καλά, γιατί, εἴτε ἔμπορος εἶναι, εἴτε ὑπάλληλος, εἴτε ἐπαγγελματίας, εἴτε ἐργάτης, πάντα θὰ ἔχη κάτι νά ζητήσῃ ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τὸ κράτος θὰ μπορέσῃ ν' ἀνταποκριθῇ σὲ ὅλες αὐτὲς τὶς αἰτήσεις, μόνο ὅταν τὸ βοηθοῦν ὅλοι οἱ πολίτες καὶ ὁ καθένας χωριστά, ὑπακούοντας στοὺς νόμους.

Τὰ παιδιὰ ἄκουσαν μὲ ἐνδιαφέρον ὅσα τούς εἶπε ὁ κύριος Κώστας καὶ ὑποσχέθηκαν ὁ ἓνας στὸν ἄλλο νά γίνουν καλοὶ πολίτες, νά ὑπακούουν στὸ κράτος καὶ στοὺς νόμους καὶ νά μὴν κάνουν ποτὲ κακὸ στὴν πατρίδα τους παρακούοντας στοὺς νόμους της.

Μπρὸς ἀπὸ τὴ Μητρόπολη

να μεσημέρι ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς, πού εἶχαν τελειώσει νωρὶς τὸ σχολεῖο τους, περπατοῦσαν χαζεύοντας στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, θρέθηκαν ἔτσι ἔξω ἀπὸ τὴ Μητρόπολη. Εἶχαν πάει καὶ ἄλλοτε καὶ εἶχαν δῆ τὴ μεγάλη αὐτὴ ἐκκλησία κοντὰ στὴν πλατεία Συντάγματος, πού εἶναι ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς πρωτεύουσας. Σήμερα ὅμως οἱ πόρτες ἦταν κλειστές, ἐνῶ πλῆθος κόσμου, ἀνάμεσα στὸν ὁποῖον ἦταν καὶ πολλοὶ ἱερεῖς, περίμεναν ἀπ' ἔξω. Ὁ Γιαννάκης μὲ τὸν Περικλῆ πλησίασαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ἀνακατώθηκαν μὲ τὸ πλῆθος, προσπαθώντας νὰ καταλάβουν τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Γιατὶ ἔμεναν οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησίας κλειστές καὶ τί ἤθελε ὁ κόσμος ἐκεῖ ἀπ' ἔξω;

Πιὸ περίεργος ἀπὸ τοὺς δύο ὁ Περικλῆς, δὲν κρατήθηκε καί, ὅταν δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ἀπὸ τίς κουβέντες τῶν ἄλλων τί συνέβαινε, ρώτησε ἕναν κύριο πού στεκόταν δίπλα τους. Ἐκεῖνος ἐξήγησε στὰ δύο παιδιά, ὅτι μέσα στὴ Μητρόπολη εἶναι κλεισμένοι ὅλοι οἱ Μητροπολίτες γιὰ νὰ ἐκλέξουν τὸ νέο ἀρχιεπίσκοπο τῆς χώρας.

Ἄ! Εἶναι αὐτὸς πού θὰ πάρῃ τὴ θέση τοῦ ἀρχιεπισκόπου, πού πέθανε τὴν περασμένη ἐβδομάδα; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς. Πρέπει νὰ βγῆ ἕνας καινούριος ἀρχιεπίσκοπος στὴ θέση ἐκείνου πού πέθανε. Γι' αὐτὸ ἡ Ἱεραρχία συνεδριάζει τώρα, ἐξήγησε ὁ εὐγενικὸς κύριος.

— Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ Ἱεραρχία; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Εἶναι οἱ ἐπίσκοποι καὶ μητροπολίτες ἀπ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐξήγησε ὁ συνομιλητὴς τῶν παιδιῶν.

Ὁ Γιαννάκης τότε θυμήθηκε νὰ ρωτήσῃ κι αὐτὸς κάτι:

— Ἄλλο πράμα εἶναι ἡ Ἱεραρχία καὶ ἄλλο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πού μάθαμε στὰ θρησκευτικά;

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἶναι τὸ σῶμα πού διοικεῖ τὴν Ἐκκλησία, εἶπε πρόθυμα ὁ νέος τους φίλος. Εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνηση πού διοικεῖ ὁλόκληρο τὸ κράτος ἢ ὅπως τὸ διοικητικὸ συμβούλιο ἐνὸς φι-

λανθρωπικοῦ σωματείου πού διοικεῖ αὐτὸ τὸ σωματεῖο. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διοικεῖ τὴν ἑλληνικὴ Ἐκκλησία σύμφωνα μὲ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τοὺς νόμους τοῦ κράτους.

— Τὸ καταλάβαμε αὐτὸ, φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ἀλλὰ πέστε μας τώρα, σὰς παρακαλῶ, ποιοὶ ἀποτελοῦν τὴν Ἱερὰ Σύνοδο;

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, πού εἶναι ἡ κορυφὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀρισμένους μητροπολίτες, ὅπως λέγονται οἱ ἐπίσκοποι ὅταν ἔχουν ἔδρα τους μιὰ μητρόπολη. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει πολλοὺς μητροπολίτες καὶ πολλοὺς ἐπισκόπους, ἀλλὰ οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζουν ποιοὶ μητροπολίτες κατὰ τὴ σειρά τους ἀποτελοῦν τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, τοὺς ἐξήγησε ἕνας παπὰς πού εἶχε στὸ μεταξὺ πλησιάσει καὶ παρακολουθοῦσε τὴν κουβέντα.

— Καλά, μόνο μητροπολίτες μποροῦν νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου; Ὁ παπα-Νικόλας τῆς ἐνορίας μας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι στὴν Ἱερὰ Σύνοδο καὶ αὐτός; ρώτησε ξανὰ ὁ Περικλῆς.

— Δὲν τὸν ξέρω τὸν παπὰ τῆς ἐνορίας σας, οὔτε ξέρω τί βαθμὸ ἔχει, ἀλλὰ νομίζω πὼς δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ μέλος στὴν Ἱερὰ Σύνοδο. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποτελεῖται ἀπὸ μητροπολίτες.

— Καλά, πετάχτηκε ὁ Γιαννάκης. Καὶ οἱ ἐπίσκοποι δὲν εἶναι παπάδες;

Ὁ παπὰς τότε τοὺς ἐξήγησε ὅτι, ὅπως γίνεται παντοῦ, ἔτσι καὶ στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχουν βαθμοί. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια, ὑπάρχουν τρεῖς βαθμοί. Ὁ διάκονος, πού εἶναι καὶ ὁ κατώτερος βαθμὸς· ὁ ἱερέας (πρεσβύτερος), δεύτερος βαθμὸς· καὶ τέλος ὁ ἐπίσκοπος. Ἐπίσκοποι ὅμως γίνονται μόνον οἱ ἄγαμοι παπάδες.

— Ὅλες οἱ ἄλλες ὀνομασίες πού ἀκούτε δὲν εἶναι βαθμοί, εἶναι τίτλοι, πρόσθεσε.

Περὶ ἐργος ὁ Περικλῆς, θέλησε νὰ μάθῃ ἂν αὐτὸ γίνεται σὲ ὅλα τὰ κράτη. Ὁ εὐγενικὸς κύριος, πού στὴν ἀρχὴ εἶχε λύσει τὶς ἀπορίες, πῆρε καὶ πάλι τὸ λόγο:

— Ἄ, ὄχι, εἶπε. Κάθε χώρα μπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ δικό της σύστημα καὶ τὸ δικό της τρόπο νὰ διοικῇ τὴν Ἐκκλησία. Καί, καθὼς θὰ ξέρετε χωρὶς ἄλλο, ὑπάρχουν πολλές θρησκείες, ὅπως π.χ. οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ μουσουλμάνοι, οἱ βουδδιστὲς καὶ ἄλλοι. Ἀκόμη καὶ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι χωρισμένη σὲ διάφορα δόγματα. Ὑπάρχουν χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, καθολικοί, διαμαρτυρόμενοι. Ἐ-

σείς οί δύο, πού θά πηγαίνετε άσφαλώς σχολείο, πρέπει νά ξέρετε ποιά εΐναι ή δική μας θρησκεία.

‘Ο Γιαννάκης και ό Περικλής φώναξαν τότε με μιá φωνή:

— Πώς δέν ξέρουμε! Εΐμαστε χριστιανοί όρθόδοξοι!

— Μπράβο, παιδιά μου! Οί πιό πολλοί “Ελληνες εΐμαστε χριστιανοί όρθόδοξοι και ή ‘Εκκλησία μας λέγεται έλληνική αύτοκέφαλη όρθόδοξη ‘Εκκλησία. Και τή λένε αύτοκέφαλη, έπειδή έχει δική της ‘Ιερά Σύνοδο και διοικείται μόνη της, χωρίς νά υπάγεται στο Πατριαρχείο τής Κωνσταντινουπόλεως, όπως τά παλιά τά χρόνια. ‘Η ‘Εκκλησία μας όμως άναγνωρίζει ότι κεφαλή τής όρθοδοξίας εΐναι τó Οικουμενικό Πατριαρχείο πού έδρεύει στην Πόλη. Και σήμερα, όπως παλιότερα, οί “Ελληνες σέβονται και τιμούν τήν ‘Εκκλησία τους και τούς ιερείς της. “Όχι μόνο γιατί ή ‘Εκκλησία και ή θρησκεία εΐναι βαθιά ριζωμένες στην ψυχή τών ‘Ελλήνων, αλλά άκόμη κι έπειδή ή ‘Εκκλησία, σ’ όλες τες δύσκολες και μεγάλες στιγμές τής ζωής τού έθνους, στάθηκε ένας άπό τούς οδηγούς του. Αυτό έγινε και τó 1821 κι άργότερα στην Μικρά ‘Ασία και στην Κύπρο.

“Ενας περίπατος στην πλατεία Συντάγματος

ταν ένα Σάββατο βράδυ και ο Γιαννάκης με το φίλο του τόν Περικλή γύριζαν από το Στάδιο, όπου είχαν παρακολουθήσει τους σχολικούς αγώνες.

Ήταν κουρασμένα τα παιδιά και περπατούσαν σιγά - σιγά. Περνώντας από το μνημείο του “Αγνωστου Στρατιώτη, έστριψαν και κατέβηκαν τις σκάλες προς το Σύνταγμα. Στην πλατεία είδαν να κάθεται στο καφενείο ο κύριος Κώστας, ο πατέρας του Γιαννάκη. Άλλα και αυτός τους είδε και τους φώναξε να καθήσουν κοντά του. Ο Περικλής, με όλη του την κούραση, ήταν έτοιμος για τις έρωτήσεις του όπως πάντα.

— Γιατί λέγεται η πλατεία αυτή Σύνταγμα; Τι είναι αλήθεια το Σύνταγμα; ρώτησε άμέσως.

Ο κύριος Κώστας εξήγησε τότε στα παιδιά ότι το σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νόμος του κράτους που τόν λένε και καταστατικό χάρτη της χώρας.

— Μέσα εκεί γράφει, αν ένα κράτος είναι δημοκρατία ή βασιλεία, ποιός ψηφίζει τους νόμους, ποιός κυβερνάει τη χώρα, τι δικαιώματα και υποχρεώσεις έχουν οι πολίτες αυτής της χώρας. Στο σύνταγμά μας επίσης αναφέρεται ότι η επίσημη θρησκεία είναι η ορθόδοξη χριστιανική.

— “Α, ώστε λοιπόν αυτό είναι! φώναξε ο Περικλής. Και εγώ άκουγα τόσον καιρό **σύνταγμα** και δεν καταλάβαινα τι ήταν αυτό.

— Πρέπει να ξέρετε, παιδιά, ότι το σύνταγμα είναι κάτι πολύ σπουδαίο, σχεδόν ιερό! είπε ο κύριος Κώστας. “Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι στρατιωτικοί και οι δικαστικοί όρκίζονται όταν θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους, ότι θα τηρήσουν το σύνταγμα. Το ίδιο και οι ύπουργοί και οι βουλευτές. Άλλα και αυτός ο άρχηγός του κράτους όρκίζεται πίστη στο σύνταγμα. Το σύνταγμα το ίδιο λέει στο τελευταίο του άρθρο: «Ή τηρήσις του παρόντος συντάγμα-

Τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα ὅπου στεγάζεται ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

τος αφιερωῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.» Αὐτὸ θὰ πῆ ὅτι οἱ πολῖτες, ποὺ ζήτησαν οἱ ἴδιοι νὰ ἔχουν τὸ σύνταγμα καὶ νὰ τὸ ψηφίσουν ἀντιπρόσωποὶ τους, ποὺ τοὺς ἐξέλεξαν ἐπίτηδες γι' αὐτό, πρέπει νὰ θέλουν νὰ τὸ τηρήσουν. Γιατί, ὅσοι δὲν τὸ τηροῦν, δὲν εἶναι πατριῶτες.

— Δὲν μᾶς εἶπατε ὅμως, κύριε Κώστα, γιατί λέγεται «πλατεία τοῦ Συντάγματος».

— Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἤθελα νὰ φτάσω, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τὰ πρῶτα χρόνια μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἦρθε στὴν Ἑλλάδα ὁ βασιλιάς Ὁθων. Αὐτὸς κυβερνοῦσε μόνος, χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς ὅμως ἤθελε νὰ ἔχη καὶ αὐτὸς γνώμη καὶ ν' ἀκούγεται ἡ γνώμη του. Ζητοῦσε λοιπὸν «σύνταγμα». Ἐνα βράδυ, τὴν 3ῃ Σεπτεμβρίου 1843, σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν πλατεία, ποὺ λεγόταν τότε πλατεία Ἀνακτόρων, ὁ λαὸς συγκεντρώθηκε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ βασιλιά, ποὺ ἔμενε σὲ κεῖνο ἐκεῖ τὸ παλάτι, νὰ γίνη τὸ σύνταγμα. Ἦθελαν δηλαδὴ οἱ πολῖτες νὰ συμμετέχουν καὶ αὐτοὶ στὴ ψήφιση τῶν νόμων καὶ οἱ ἐλευθερίες τοῦ κάθε πολίτη νὰ ὑπάρχουν γραμμένες σ' ἓνα χαρτί. Τελικὰ αὐτὸ ἐγίνε τὸ 1844. Σὲ ἀνάμνηση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος λέγεται ἡ περιοχὴ ἐτούτῃ πλατεία τοῦ Συντάγματος καὶ ἓνας δρόμος ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ὁμόνοια ὀνομάζεται ὁδὸς 3ῃς Σεπτεμβρίου.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως ἤθελε νὰ μάθη καὶ κάτι ἄλλο.

— Εἶπες, πατέρα, ὅτι τὸ σύνταγμα εἶναι ὁ θεμελιῶδης νόμος τοῦ κράτους. Ὑπάρχουν δηλαδὴ καὶ ἄλλοι νόμοι δευτερώτεροι;

— Πολὺ σωστὴ ἡ παρατήρησή σου, παιδί μου, εἶπε ὁ πατέρας του. Βέβαια ὑπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοὶ νόμοι καὶ κάθε μέρα σχεδὸν γίνονται καὶ καινούριοι, ποὺ τοὺς ψηφίζει ἡ βουλή, δηλαδὴ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Μὰ ὅλοι αὐτοὶ πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τὸ σύνταγμα, γιατί, ὅταν δὲν εἶναι, λέγονται ἀντισυνταγματικοὶ καὶ τὰ δικαστήρια δὲν τοὺς ἐφαρμόζουν. Οἱ νόμοι μποροῦν ν' ἀλλάξουν εὐκόλα, γιατί ἓνας νεώτερος νόμος τροποποιεῖ τὸν παλιό. Τὸ σύνταγμα ὅμως δύσκολα ἀλλάζει, γιατί πρέπει νὰ τὸ ψηφίσῃ ἔθ ν ο σ υ ν ἔ λ ε υ σ η, δηλαδὴ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, ποὺ τοὺς ἐκλέγουν ἐπίτηδες οἱ πολῖτες γιὰ νὰ ψηφίζουν τὸ σύνταγμα.

— Τὸ σύνταγμα ποὺ εἶχαμε ὡς τώρα πότε ψηφίστηκε; ρώτησε πάλι ὁ Περικλῆς.

— Τὴν 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1952 ἄρχισε ἡ ἐφαρμογὴ του, τοῦ ἐξήγησε ὁ κύριος Κώστας.

— Θὰ κοιτάξω αὔριο στὴ σχολικὴ βιβλιοθήκη, νὰ δῶ μήπως τὸ ἔχουν ἐκεῖ, καὶ θὰ ζητήσω νὰ τὸ διαβάσω, εἶπε ὁ Γιαννάκης.

— Κ' ἐγὼ θὰ κάνω τὸ ἴδιο! φώναξε ὁ Περικλῆς.

— Καλὰ θὰ κάνετε, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ κύριος Κώστας. Καὶ νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸ δάσκαλό σας νὰ τὸ δείξη καὶ στ' ἄλλα παιδιὰ.

Μὲ τὴ συζήτηση ἡ ὥρα εἶχε περάσει καὶ τὰ παιδιὰ, μὲ τὸν κύριο Κώστα, ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι. Πρὶν φύγουν ὅμως, ὁ Γιαννάκης ξανακοίταξε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ Παλιὰ Ἀνάκτορα καὶ εἶπε:

— Πόσο ἀλλιώτικο μοῦ φαίνεται τώρα αὐτὸ τὸ παλάτι, ὕστερ' ἀπὸ ὅσα μᾶς εἶπες, πατέρα! Μοῦ φαίνεται σὰ ζωντανὸ καὶ ὅτι θὰ μιλήσῃ, γιὰ νὰ μᾶς πῆ τὴν ἱστορία του!

— Καὶ τώρα ποιὸς εἶναι μέσα σὲ κεῖνο τὸ παλάτι; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

— Καλὰ ἔκανες καὶ μὲ ρώτησες, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Ἐκεῖ μέσα βρίσκονται αὐτὴ τὴ στιγμή οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, οἱ β ο υ λ ε υ τ έ ς, ποὺ συνεδριάζουν συζητώντας γιὰ τὴ μορφή ποῦ θὰ πάρῃ τὸ νέο Σύνταγμα. Αὐτὸ τὸ κάνουν γιατί πῆραν στὶς τελευταῖες ἐκλογές εἰδικὴ ἐντολὴ γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ λαὸ. Τὸ νέο αὐτὸ Σύνταγμα θὰ γράφῃ ὅτι ἡ χώρα μας εἶναι δημοκρατία ποῦ ἔχει γιὰ Ἀρχηγὸ τοῦ Κράτους ἕναν Πρόεδρο Δημοκρατίας. Θὰ ἀναφέρῃ ἐπίσης ὅλα τὰ δικαιώματα ποῦ θὰ ἔχουν οἱ Ἕλληνες σὰν ἄτομα καὶ ὅλες τὶς ὑποχρεώσεις ποῦ θὰ ἔχουν σὰν πολῖτες.

— Καὶ τί ὥρα θὰ σχολάσουν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Θὰ ἀργήσουν ἀκόμη πολὺ πέρα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, εἶπε ὁ κύριος Κώστας, γιατί πρέπει νὰ ἐξετασθῇ προσεκτικὰ κάθε λέξη καὶ κάθε τελεία ἀκόμη ποῦ θὰ μπῆ στὸ Σύνταγμα. Ὅλα ἔχουν σημασία.

— Κρίμα, καὶ ἐγὼ ἔλεγα νὰ περιμένουμε νὰ τοὺς δοῦμε νὰ φεύγουν! ἔκανε ὁ Γιαννάκης.

Ἐπρόοπτες διακοπές

κείνη τὴν Πέμπτη ἦρθε ξαφνικὰ στὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἕνα... εὐχάριστο μήνυμα. Τὸ Σάββατο δὲ θὰ εἶχαν σχολεῖο, οὔτε καὶ τὴ Δευτέρα, ἴσως μάλιστα νὰ μὴ γινόταν μάθημα οὔτε καὶ τὴν Τρίτη.

— Εἶναι ἐκλογές, τοὺς ἐξήγησαν οἱ δάσκαλοι, καὶ τὸ σχολεῖο θὰ γίνῃ ἐκλογικὸ τμήμα, γιὰ νὰ ἔρθουν οἱ κάτοικοι τῆς ἐνορίας νὰ ψηφίσουν καὶ νὰ βγάλουν τὴ νέα Βουλὴ καὶ τὴ νέα Κυβέρνηση.

Τὰ παιδιὰ δὲν κατάλαβαν καὶ πολλὰ πράματα, εὐχαριστήθηκαν ὅμως ποὺ δὲ θὰ εἶχαν μαθήματα γιὰ τόσες ἡμέρες. Τὰ περισσότερα σκόρπισαν γιὰ νὰ παίξουν. Μερικὰ ὅμως ἐνδιαφέρθηκαν νὰ μάθουν πιὸ πολλὰ γιὰ τὶς ἐκλογές. Τὶ ἦταν οἱ ἐκλογές αὐτές, ποὺ μπορούσαν νὰ κλείνουν καὶ τὸ σχολεῖο ἀκόμα;

Πρῶτος καὶ καλύτερος ὁ Γιαννάκης καὶ ἀπὸ κοντὰ ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς. Νὰ τοὺς ἔβλεπε κανεὶς ἀπὸ μιὰ γωνιά μὲ τὶ σοβαρότητα κουβέντιαζαν πάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ.

Ἐκείνη τὴ στιγμή μερικοὶ στρατιῶτες ἔφθασαν στὸ σχολεῖο καὶ ἄρχισαν νὰ κουβαλοῦν δύο μεγάλα κιθῶτια καὶ ἕνα σωρὸ πακέτα μὲ χαρτιά στὴ μεγάλη αἴθουσα.

— Ἀντὶ νὰ καθόμαστε ἐδῶ, δὲν πᾶμε καλύτερα νὰ ρωτήσωμε αὐτὸν τὸ στρατιῶτη ποὺ κάθεται φρουρὸς στὴν πόρτα; πρότεινε ὁ Περικλῆς.

Ἡ ἰδέα ἄρεσε καὶ στὸ Γιαννάκη καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ, μὲ κάποιο δι-σταγμὸ, σπρώχνοντας τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, πλησίασαν τὸ φρουρὸ ποὺ τοὺς ἔβλεπε χαμογελώντας.

Πιὸ θαρραλέος ὁ Γιαννάκης, ρώτησε τὸ στρατιῶτη γιατί εἶχαν ἐγκατασταθῆ οἱ στρατιῶτες στὸ σχολεῖο καὶ γιατί σταμάτησαν τὰ μαθήματα.

— Μὰ δὲν ἀκούσατε ὅτι θὰ γίνουν τὴν Κυριακὴ ἐκλογές; ρώτησε μὲ ἐκπληξὴ ὁ φρουρὸς. Ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει!

— Ναι, αὐτὸ τὸ ἀκούσαμε εἶπε ἀμέσως ὁ Γιαννάκης. Μὰ τὸ σχολεῖο μας τί τὸ θέλουν; Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ δὲν ψηφίζομε.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟ

Τότε ο στρατιώτης προθυμοποιήθηκε να εξηγήση στα δυο αγόρια όσα ήξερε.

— 'Εσείς θέβαια δὲν ψηφίζετε, γιατί εἴσαστε μικροὶ ἀκόμα. "Ὅλοι ὁμως οἱ ἄντρες καὶ οἱ γυναῖκες, ποὺ ἔχουν περάσει τὰ 21, θὰ ψηφίσουν τὴν ἐρχόμενη Κυριακὴ. Μὲ τὴν ψηφο τοὺς αὐτὴ θὰ δεῖξουν ποῖον θέλουν, γιὰ νὰ μᾶς κυβερνήσῃ στὰ ἐρχόμενα τέσσερα χρόνια. Στὴν Ἑλλάδα ἔχουμε δημοκρατικὸ πολίτευμα καὶ κυβερνᾷ ὁ λαός. Οἱ Ἕλληνες ὁμως εἶναι σχεδὸν ἑννέα ἑκατομμύρια καὶ ἡ κυβέρνησις εἶναι μόνο λίγοι ἄνθρωποι. Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ὅταν κάθε πόλις τῆς Ἑλλάδος ἦταν ξεχωριστὸ κράτος καὶ οἱ πολῖτες ἦταν λίγοι, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου μαζεύονταν σὲ μιὰ πλατεία καὶ ἀποφάσιζαν γιὰ τὰ κοινὰ ζητήματα.

— Αὐτὸ τὸ ξέρω κι ἐγώ, πετάχτηκε ὁ Περικλῆς. Ὁ δάσκαλος μοῦ εἶπε πῶς πρέπει νὰ εἶμαι ὑπερήφανος ποὺ μὲ λένε Περικλῆ, γιατί στὴν ἀρχαία Ἀθῆνα ὁ μεγάλος Περικλῆς μιλοῦσε στοὺς Ἀθηναίους στὴν «ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου», ὅπου μαζεύονταν ὅλοι καὶ ἀποφάσιζαν γιὰ τόσα ζητήματα, ἀκόμη καὶ γιὰ νὰ χτίσουν τὸν Παρθενῶνα.

— Βλέπω λοιπὸν πῶς ξέρετε ἀρκετά, παρατήρησε εὐχαριστημένος ὁ στρατιώτης, ποὺ καὶ αὐτουνοῦ τοῦ ἄρεσαν οἱ συζητήσεις. Σήμερα ὁμως, ποὺ τὰ κράτη εἶναι μεγάλα καὶ οἱ πολῖτες πολλὰ ἑκατομμύρια, τὰ πράματα δὲ γίνονται ἔτσι. Οἱ πολῖτες δὲν κυβερνοῦν αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ διαλέγουν τοὺς ἀντιπροσώπους τοὺς, ποὺ λέγονται βουλευτές, καὶ αὐτοὶ πιά ἀποφασίζουν γιὰ τὸ πῶς θὰ κυβερνηθῇ τὸ κράτος καὶ ψηφίζουν τοὺς νόμους.

— Τί ὥραϊα ποὺ μᾶς τὰ λέει! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ἀρχίζω καὶ τὰ καταλαβαίνω πολὺ καλύτερα.

— Τὰ πολλὰ ἑκατομμύρια οἱ πολῖτες, ἐξακολούθησε ὁ στρατιώτης, ποὺ τοὺς λέν καὶ ἐκλογεῖς ἢ ψηφοφόρους, θὰ μοιραστοῦν σὲ διάφορα τμήματα γιὰ νὰ ψηφίσουν. Καὶ αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ δημόσια κτίρια, σχολεῖα, ἐκκλησίες, τὸ Πανεπιστήμιο κλπ. Καταλάβατε λοιπὸν τώρα γιατί ἐγίνε ἐκλογικὸ τμήμα καὶ τὸ σχολεῖο σας;

Ὁ στρατιώτης, ποὺ ἦταν καλός, ἄφησε τὰ παιδιὰ νὰ ρίξουν μιὰ ματιὰ στὶς αἴθουσες.

Τὰ πράματα εἶχαν ἀλλάξει πολὺ ἐκεῖ μέσα.

— Για δές, Γιαννάκη, πώς έγινε ή τρίτη τάξη! φώναξε ό Περι- κλής. Παρά λίγο νά μήν τή γνωρίσω!

Πραγματικά, όλα τὰ θρανία ήταν σέ μιάν ἄκρη. Στή μέση είχαν στήσει δύο τραπέζια, γιά νά κάθεται ή έπιτροπή πού θά έλέγχει ἄν γίνωνται τίμιες οί έκλογές, νά μή ψηφίζουν δηλαδή δυό φορές οί ίδιοι ἄνθρωποι ἢ νά ψηφίζουν έκλογείς ἀπό ἄλλα μέρη κλπ. Στό βάθος είχαν τοποθετήσει τό μαυροπίνακα έτσι, ὥστε νά σχηματίζει ἕνα χώρισμα.

— Ἀπό κεῖ πίσω πάει ό κάθε ψηφοφόρος καί, χωρίς νά τόν βλέ- πη κανένας, διαλέγει τό ψηφοδέλτιο πού προτιμᾷ καί τό θάζει μέσα στό φάκελο πού τοῦ δίνει ή έπιτροπή. Δέν ἔχετε ἀκούσει πώς ή ψηφοφορία είναι μυστική; τοὺς εἶπε ό στρατιώτης πού στό μετα- ξύ εἶχε φύγει ἀπό σκοπός.

— Αὐτό τό ἔχομε ἀκούσει, εἶπε ό Γιαννάκης, ἀλλά θά ἤθελα νά μάς πῆτε, πώς ψηφίζει ό κόσμος. Ἐγώ τό μόνο πού θυμᾶμαι ἀπό τίς προηγούμενες έκλογές είναι οί μεγάλες οὐρές πού ἔκαναν οί ἄνθρωποι μπρός στά σχολεῖα καί τ' ἄλλα έκλογικά τμήματα.

— Ἡ οὐρά αὐτή είναι ή ἀρχή τῆς ψηφοφορίας, ἐξήγησε ό στρα- τιώτης. "Ένας-ένας ἀπό τήν οὐρά μπαίνει στήν αίθουσα, δείχνει τήν ταυτότητά του καί τό έκλογικό του βιβλιάριο, δηλαδή τό βι- βλιάριο πού τοῦ έπιτρέπει νά ψηφίση. Αὐτό γράφει μέσα τό ὄνομα τοῦ ψηφοφόρου καί ἔχει τή φωτογραφία του. Ἡ έπιτροπή βλέπει ἄν ό ψηφοφόρος είναι γραμμένος στόν έκλογικό κατάλογο. "Υστερα ό ψηφοφόρος θά πάρη ἀπό τό τραπέζι τὰ ψηφοδέλτια, τὰ χαρτιά πού γράφουν ἀπάνω τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, δηλαδή ἐκείνων πού ἐπιθυμοῦν νά ἐκλεγοῦν βουλευτές. Κάθε κόμμα ἔχει καί δικό του ψηφοδέλτιο...

— Στάσου, στάσου! φώναξε ό Γιαννάκης. Νά μιᾷ εὐκαιρία νά μοῦ ἐξηγήσης κάτι πού ἤθελα νά μάθω ἀπό καιρό. Τί είναι, ἀλή-θεια, τὰ κόμματα;

— Τὰ κόμματα, εἶπε ό στρατιώτης, είναι ὁμάδες ἀνθρώπων πού ἔχουν ὀρισμένο πρόγραμμα, πῶς δηλαδή νά διοικηθῆ τό κράτος, καί ὑπόσχονται ὅτι, ὅταν τοὺς ψηφίση ό λαός καί μποῦν στή Βου- λή, θά ἐφαρμόσουν αὐτό τό πρόγραμμα. Ἐχουν ἕναν ἀρχηγό, πού είναι γνωστός ἀπό τήν προηγούμενη δράση του. Καί, ὅταν τό κόμμα αὐτό πάρη τήν πλειοψηφία, ό ἀρχηγός του γίνεται πρωθυπουργός.

— Μπορεί ό καθένας νά είναι ύποψήφιος; έρώτησε ό Γιαννάκης.

— Βέβαια, άπάντησε ό στρατιώτης, φθάνει νά είναι 25 χρόνων, άντρας ή γυναίκα, και νά μήν έχη καταδικασθῆ γιά κάποιον λόγο. "Ας ξαναγυρίσωμε όμως στην ήμέρα τῆς έκλογῆς, έξακολούθησε. 'Ο ψηφοφόρος βάζει τὸ ψηφοδέλτιο πού προτιμᾷ στό φάκελο και τὸν ρίχνει σέ κείνο τὸ μεγάλο κουτί, πού τὸ λένε κ á λ π η. Τὸ θράδου, όταν δύση ό ἥλιος, μετριοῦνται τὰ ψηφοδέλτια σέ κάθε τμήμα και τὴν καταμέτρηση τὴν παρακολουθεῖ ένας δικαστής, γιά νά μή γίνωνται ἐπίτηδες λάθη στό μέτρημα. "Όποιο κόμμα πάρη τούς πιὸ πολλοὺς ψήφους, θά έχη και τούς περισσότερους βουλευτές. Οἱ βουλευτές βγαίνουν ανάλογα με τὸ σύστημα πού ισχύει στις έκλογές.

— Τι θά πῆ πάλι αὐτό; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— Είναι λιγάκι δύσκολο νά τὸ καταλάβετε, ἀλλὰ θά προσπαθήσω νά σᾶς τὸ ἐξηγήσω, εἶπε ό στρατιώτης. "Αν τὸ σύστημα είναι π λ ε ι ο ψ η φ ι κ ὸ, βγαίνει ἐκείνο τὸ κόμμα πού παίρνει ἔστω και μία ψῆφο περισσότερη ἀπὸ τ' ἄλλα. "Αν πάλι είναι ἀ ν α λ ο γ ι κ ῆ, τότε θά βγοῦν τόσοι ύποψήφιοι, ὅσοι ἀναλογοῦν στις ψῆφους πού πῆρε τὸ κάθε κόμμα.

— "Α, αὐτὸ δὲν τὸ καταλάβαμε! φώναξαν και τὰ δυὸ παιδιά με μιὰ φωνή.

'Ο στρατιώτης τότε πῆρε χαρτί και μολύβι και τούς ἔγραψε ἕνα παράδειγμα.

— "Ας πάρωμε μιὰ περιφέρεια ὅπου ψηφίζουν 100.000 ἄνθρωποι και βγαίνουν 10 βουλευτές. "Αν ὑπάρχουν τρία κόμματα και τὸ Α' παίρνει 40.000 ψήφους, τὸ Β' 30.000 και τὸ Γ' 30.000 τότε, ἂν μὲν τὸ σύστημα είναι π λ ε ι ο ψ η φ ι κ ὸ, θά βγάλῃ τὸ Α' κόμμα και τούς δέκα βουλευτές. "Αν είναι ἀ π λ ῆ ἀ ν α λ ο γ ι κ ῆ, θά βγάλῃ τὸ Α' κόμμα 4, τὸ Β' 3 και τὸ Γ' 3 βουλευτές. Φθάνει ὅμως πιὰ γιά σήμερα. Τι γίνεται κατόπιν θά σᾶς τὰ ἐξηγήσῃ κανένας ἄλλος, πού νά τὰ ξέρῃ καλύτερα ἀπὸ μένα, εἶπε ό στρατιώτης.

Πέρασαν τρεῖς μέρες ἀπὸ τότε. Τὴν Κυριακῆ των ἐκλογῶν τὰ παιδιά παρακολούθησαν με πιὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον και με γνώση τίς οὐρές στά τμήματα και τ' ἀποτελέσματα ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο. "Ηξεραν τώρα πῶς ψηφίζουν οἱ "Ελληνες.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς ό κύριος Κώστας ἐτοιμάστηκε νά πάῃ κι αὐτὸς νά ψηφίσει. Τὰ παιδιά τὸν συνόδεψαν ὡς τὴν πόρτα τοῦ

σχολείου. Στο δρόμο τούς εξήγησε πώς ό κάθε πολίτης πρέπει, πριν ψηφίση, να εξετάση τι είναι ό κάθε ύποψήφιος και τό κάθε κόμμα.

— Πρέπει να ψηφίζωμε με προσοχή, γιατί με την ψηφο μας κανονίζωμε την τύχη και τό μέλλον της χώρας μας, είπε με σοβαρότητα.

Κι άποχαιρέτησε τά παιδιά, για να σταθή κι αυτός στην ούρά.

‘Η βουλή συνεδριάζει

Ἰχαν περάσει ἀρκετὲς ἡμέρες ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τῶν ἐκλογῶν. Τὸ Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ τοὺς ἀπασχολοῦσε ὅμως τώρα μιὰ ἄλλη ἀπορία. Μὲ ποιὸν τρόπο μποροῦσε ἡ ψῆφος ποὺ ἔδινε ὁ ἓνας ἢ ὁ ἄλλος ἀνθρώπος σὲ κάποιο ἐκλογικὸ τμῆμα τῆς γειτονιάς του νὰ ὀδηγήσῃ στὸ νὰ γίνῃ ἡ νέα κυβέρνησις; Ρώτησαν τὸν κύριο Κώστα, τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, κ’ ἐκεῖνος τοὺς ὑποσχέθηκε πῶς τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ ἀνοίγε ἡ βουλή θὰ ἔπαιρνε τρεῖς προσκλήσεις γιὰ τὸ θεωρεῖο τῆς βουλῆς, γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ μαζί μὲ τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη συνεδρίασις.

Καὶ νὰ τώρα ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς στὸ θεωρεῖο, καθισμένοι ἐμπρός, περιεργάζονται κάτω τὴν ὀλόφωτη αἴθουσα τῆς βουλῆς.

‘Η συνεδρίασις δὲν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμη καὶ ὁ κύριος Κώστας ἐξηγεῖ στὰ παιδιὰ, πῶς τὸ ὠραῖο αὐτὸ κτίριο εἶναι τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, ποὺ τὰ ἔκτισε ὁ πρῶτος βασιλιάς τῆς Ἑλλάδας, ὁ Ὁθων, ὅταν μεταφέρθηκε ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας ἀπὸ τὸ Ναύπλιο στὴν Ἀθήνα. Τώρα δὲν εἶναι πιά Ἀνάκτορα, ἀλλὰ ἐδῶ στεγάζεται κυρίως ἡ βουλή καὶ διάφορες ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίες.

Στὸ μεταξὺ ἡ αἴθουσα γέμισε ἀπὸ βουλευτές.

— Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ βουλή, τοὺς εἶπε ὁ κύριος Κώστας, γιὰ τὴν ὁποία ἔχετε ἀκούσει τόσες φορές. Τὴ βουλή τὴν ἀποτελοῦν οἱ βουλευτές, ποὺ εἶναι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους. Αὐτὸς ποὺ κάθεται στὴ μεγάλη ἔδρα εἶναι ὁ πρόεδρος καὶ ἔχει μπροστὰ του κουδούνια γιὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τάξη. Κάθε χρόνο ἡ βουλή ἐκλέγει τὸν πρόεδρό της. Στὰ καθίσματα ποὺ βρίσκονται σὲ μακριᾶς σειρὲς στὴν αἴθουσα κάθονται οἱ βουλευτές. Τὰ ἔχουν τακτοποιήσει ἔτσι, ὥστε οἱ βουλευτές κάθε κόμματος νὰ κάθωνται μαζί. Ἐκεῖνοι οἱ πολλοί, ποὺ κάθονται στὴ μέση, ἀποτελοῦν τὸ κόμμα ποὺ πῆρε τοὺς πιὸ πολλοὺς ψήφους στὶς ἐκλογές καὶ ποὺ σχημάτισε τὴν κυβέρνησις. Τὶ εἶναι τὰ κόμματα τὸ ξέρετε νομίζω, τώρα. Ὁ Περικλῆς μοῦ εἶπε ὅτι σὰς τὸ ἐξήγησε ἓνας στρατιώτης στὸ ἐκλογικὸ τμῆμα.

Ἐκείνῃ τὴν ὥρα ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς ἀρχισε νὰ κτυπᾶ τὸ

κουδούνι και ὄλοι κάθισαν στις θέσεις τους. Σὲ λίγο μπήκε στὴν αἴθουσα ὁ πρωθυπουργὸς και οἱ ὑπουργοὶ και πήγαν νὰ καθίσουν χωριστά, σ' ἓνα μέρος ποὺ εἶναι ὀρισμένο γιὰ τοὺς ὑπουργούς.

Κατόπιν ὁ πρόεδρος ἐδήλωσε ὅτι ἀρχίζει ἡ συνεδρίαση και ὁ πρωθυπουργός, κρατώντας χαρτιά στὸ χέρι, ἀνέθηκε στὸ βῆμα και ἄρχισε νὰ μιλά πρὸς τὴ βουλή γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἔχει σκοπὸ νὰ κἀνῃ ἡ νέα Κυβέρνηση, πῶς δηλαδὴ θὰ διοικήσῃ τὴ χώρα και ποιὸ πρόγραμμα θὰ ἐφαρμόσῃ.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ὁ Περικλῆς θυμῆθηκε τὶς ἀπορίες του και, σκύβοντας πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, τὸν ρώτησε πῶς ἐγινε ἡ νέα κυβέρνηση μετὰ τὶς ἐκλογές. Ὁ κύριος Κώστας τοὺς ἐξήγησε μὲ χαμηλὴ φωνὴ μερικὰ πράματα γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ.

— Ἀφοῦ μετρηθοῦν ὄλοι οἱ ψῆφοι, τοὺς εἶπε, και φανῇ ποιὸ κόμμα πήρε τοὺς πιὸ πολλοὺς και ἐπομένως θὰ ἔχῃ και τὶς περισσότερες βουλευτικὲς ἔδρες, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους καλεῖ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ κόμματος αὐτοῦ και τοῦ ἀναθέτει νὰ βρῇ ἀνθρώπους κατὰλληλους νὰ γίνουιν ὑπουργοὶ και νὰ σχηματίσουιν τὴν κυβέρνηση. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτὸς γίνεται πρωθυπουργὸς και μερικοὶ ἀπὸ τοὺς βουλευτὲς τοῦ ἴδιου κόμματος γίνονται ὑπουργοὶ. Πρωθυπουργὸς και ὑπουργοὶ ὀρκίζονται μπροστὰ στὸν ἀρχηγὸ τοῦ κράτους και κατόπιν παρουσιάζονται στὴ βουλή και ζητοῦν ἀπ' αὐτὴ νὰ τοὺς δώσῃ ψῆφο ἐμπιστοσύνης.

— Ἄ, κατάλαβα! φώναξε ὁ Περικλῆς λιγάκι δυνατότερα ἀπ' ὅ,τι ἐπέτρεπε ὁ χῶρος και ἡ στιγμή.

— Αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται σῆμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Κώστας. Ἡ νέα κυβέρνηση ὀρκίσθηκε προχθὲς και αὐτὴν τὴ στιγμή, ὁ ἀρχηγὸς τῆς διαβάζει τὶς προγραμματικὲς δηλώσεις. Ἀργότερα σὲ ἄλλες συνεδριάσεις, ἡ βουλή θ' ἀρχίσῃ νὰ συζητῇ και νὰ ψηφίζῃ τοὺς νόμους ποὺ θὰ φέρνῃ ἡ κυβέρνηση.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη σταμάτησε γιὰ λίγο και τὰ παιδιὰ ἄκουγαν τὸν πρωθυπουργό.

Μετὰ ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα, ὁ κύριος Κώστας συνέχισε:

— Ἀφοῦ ὑποδείξῃ ποιά θὰ εἶναι ἡ κυβέρνηση, τὸ σπουδαιότερο ἔργο τῆς βουλῆς εἶναι νὰ ψηφίξῃ τοὺς νόμους. Οἱ νόμοι εἶναι γιὰ ὄλους ὑποχρεωτικοὶ και γι' αὐτὸ οἱ πολῖτες τοὺς δέχονται πιὸ πρόθυμα ὅταν προέρχωνται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ λαό, ποὺ τοὺς ἐγκρίνει

μέ τους αντίπροσώπους του. Οί νόμοι διαβάζονται ένα-ένα άρθρο, από τά σχέδια που υποβάλλει ή κυβέρνηση και που λέγονται νομοσχέδια. "Αν ή βουλή δέν έγκρίνει ένα νομοσχέδιο, μπορεί νά αναγκάση τόν ύπουργό ή και όλόκληρη τήν κυβέρνηση νά παραιτηθή.

Έκει άπάνω άκούστηκαν χειροκροτήματα και ό πρωθυπουργός κατέβηκε από τό βήμα. Μίλησαν κατόπιν δυό-τρεις άλλοι και τά παιδιά έμαθαν πώς αύτοί είναι ή αντιπολίτευση, δηλαδή οί άρχηγοί τών κομμάτων που πήραν λιγότερους ψήφους και γι' αύτό δέν παίρνουν μέρος στη κυβέρνηση. "Ένας άπ' αυτούς τόνιζε στό λόγο του, πώς ή αντιπολίτευση έχει για έργο της νά έλέγχει τήν κυβέρνηση, για νά μήν κυβερνά όπως αύτή θέλει, αλλά σύμφωνα μέ τό σύνταγμα και μέ τους νόμους.

Άλλά τό πράμα κρατούσε πολύ και τά παιδιά άρχισαν νά νυστάζουν. Ό κύριος Κώστας τά πήρε κι έφυγαν, για νά πάνε νά κοιμηθούν.

Τήν άλλη μέρα όμως, τι δέν είχαν νά διηγηθούν στους συμμαθητές τους στό σχολείο! "Όλοι τους θαύμαζαν, γιατί δέν είναι λίγο νά έχης δή μέ τά μάτια σου τόν πρωθυπουργό, τους ύπουργούς και όλόκληρη τή βουλή!

"Όταν όμως άρχισαν τή συζήτηση στό σχολείο τά παιδιά είδαν ότι δέν είχαν καταλάβει όλα όσα τους είχε πη ό πατέρας του Γιαννάκη. Γι' αύτό, όταν χτύπησε τό κουδούνι για τό διάλειμμα, πήγαν στό διευθυντή τους, τόν κύριο Βασιλειάδη, και του ζήτησαν νά τους έξηγήση τις άπορίες τους, ιδίως για τους νόμους.

Ό διευθυντής, που του άρεσε νά βλέπη τά παιδιά νά ενδιαφέρονται για τέτοια ζητήματα, τους έξηγήσε πρόθυμα αύτά που ήθελαν.

Τους είπε ότι ό κάθε νόμος, άφου ψηφισθή από τή βουλή και ύπογραφή από τόν πρωθυπουργό και τους ύπουργούς, πρέπει νά ύπογραφή και από τόν άρχηγό του κράτους. Μετά από όλες αυτές τις ύπογραφές, ό νόμος πηγαίνει στό Έθνικό Τυπογραφείο και δημοσιεύεται στην «Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως».

— Τι είναι αύτό πάλι; ρώτησε ό Περικλής.

Ό διευθυντής είπε τότε στό Γιαννάκη νά πάη μέσα στό γραφείο και νά φέρη από ένα ράφι τής βιβλιοθήκης ένα φύλλο τής «Έφημερίδος τής Κυβερνήσεως», νά τό ίδούν και τ' άλλα παιδιά.

— Δέν εἶναι μιὰ ἐφημερίδα σάν ὅλες τίς ἄλλες, τοὺς ἐξήγησε. Δέν πουλιέται στοὺς δρόμους, δὲ γράφει εἰδήσεις, οὔτε ἔχει εἰκόνες. Σ' αὐτὴν γράφονται μόνο οἱ νόμοι τοῦ κράτους, αὐτοὺς ποὺ ψηφίζει ἡ βουλή καὶ ὑπογράφει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους.

Ὁ Περικλῆς τότε ρώτησε, τί γίνεται ὕστερα, ἀφοῦ δημοσιεύουν οἱ νόμοι. Καὶ ὁ διευθυντὴς τοὺς εἶπε ὅτι π ρ έ π ε ι ν ἄ ε ἴ ν α ι γ ν ω σ τ ο ἶ σ ἔ ὄ λ ο υ ς. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι δὲ γνωρίζει ἓνα νόμο τοῦ κράτους.

— Μὰ πῶς γίνεται αὐτό; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ὁ πατέρας μου μοῦ εἶπε μιὰ μέρα ὅτι κάθε χρόνο δημοσιεύονται πεντακόσιοι καὶ περισσότεροι νόμοι. Ποιὸς μπορεῖ νὰ τοὺς διαβάξῃ ὅλους καὶ νὰ τοὺς θυμᾶται; Δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ κάνῃ τίποτ' ἄλλο ὅλη τὴν ἡμέρα!

Ὁ κύριος Βασιλειάδης χαμογέλασε.

— Οἱ νόμοι τοῦ κράτους εἶναι πάρα πολλοί, τοὺς εἶπε, καὶ στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνας "Ἕλληνας ποὺ νὰ τοὺς ξέρῃ ὅλους ἀπ' ἔξω. Ἀλλὰ τὸ κράτος δὲν ἀναγνωρίζει αὐτὸ ποὺ λέγεται ἄ γ ν ο ι α ν ὄ μ ο υ, δηλαδὴ νὰ μὴν ξέρῃς ἓνα νόμο. Γιὰ φαντασθῆτε! "Ἄν δὲν ὑπῆρχε αὐτὸς ὁ βασικὸς κανόνας, κάθε κακὸς πολίτης ποὺ θὰ ἔκανε μιὰ κακὴ πράξη, κλοπὴ, λαθρεμπόριο κλπ., θὰ ἔλεγε, ἂν τὸν ἔπιανε ἡ ἀστυνομία, ὅτι δὲν ἤξερε πῶς ὑπάρχει νόμος ποὺ ἀπαγορεύει τὴν πράξη αὐτή. Τὸ κράτος θὰ θρῖσκόταν τότε σὲ δύσκολη θέση, μὴ ξέροντας ἂν αὐτὸς λήῃ ἀλήθεια ἢ ψέματα. Καὶ ὅλοι οἱ κατεργάρηδες θὰ μπορούσαν, λέγοντας ὅτι δὲν ξέρουν τοὺς νόμους, νὰ μένουν ἀτιμώρητοι. Νὰ λοιπὸν γιατί δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἄγνοια τῶν νόμων.

— Σωστό εἶναι αὐτό! φώναξε ὁ Περικλῆς. Νομίζω ὅτι τὸ κράτος ἔχει δίκιο!

‘Ο ύπουργός έρχεται στο σχολείο

τὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔχουν μεγάλο πανηγύρι σήμερα. Θὰ γίνουν τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου γυμναστηρίου, ποῦ τελείωσε αὐτὲς τὶς ἡμέρες, καὶ ὅλοι, δάσκαλοι καὶ μαθητές, μὲ τὰ καλὰ τους ἔχουν συγκεντρωθῆ στοῦ προαύλιου τοῦ σχολείου καὶ περιμένουν. Θὰ ἔρθῃ ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ θὰ μιλήσῃ. “Ὅλα εἶναι πολὺ ἐπίσημα, ἀκόμα καὶ ἡ φιλαρμονικὴ εἶναι ἐκεῖ καὶ παίζει ζωνρὰ ἐμβατήρια.

Τὰ παιδιὰ σὲ μιὰν ἄκρη περιμένουν νὰ ἴδουν τοὺς ἐπισήμους. Μεγαλύτερη περιέργεια ἔχουν ὅμως νὰ δοῦν τὸν ὑπουργό. Σιγ-κουβεντιάζουν μεταξύ τους καὶ ὅπως πάντα ὁ Περικλῆς ἔχει τὶς περισσότερες ἀπορίες. Καὶ ρωτᾷ τὸ φίλο του τὸ Γιαννάκη:

— Δὲ μοῦ λὲς Γιαννάκη, μόνο ἓνας ὑπουργὸς θὰ ἔρθῃ σήμερα στοῦ σχολεῖο μας;

— Μὰ πόσοι ἤθελες νὰ ἔρθουν; εἶπε ὁ Γιαννάκης πειρακτικά. Καμιὰ δεκαριά; “Ἐχουν τὶς δουλειές τους καὶ οἱ ὑπουργοί.

— Καὶ τί δουλειὰ κάνουν; ἐρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια δὲν ξέρω ἀκριβῶς, ἀλλὰ πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ εἶναι πολὺ σπουδαία, γιὰ νὰ τοὺς λογαριάζουν ἔτσι πολὺ.

— “Ἄς ρωτήσωμε ὅμως τὸν κύριο Χαρίδημο.

‘Ο κύριος Χαρίδημος, ὁ δάσκαλός τους, ποῦ ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ ὅταν δείχνουν ἐνδιαφέρον καὶ ἀνησυχίες γιὰ πράματα ποῦ θλέπουν γύρω τους, φάνηκε πρόθυμος νὰ ἐξηγήσῃ στοῦ Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ τὴν ἐργασία καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ὑπουργῶν.

Τοὺς μίλησε γιὰ τὴν Κυβέρνηση, ποῦ τὴν ἀποτελοῦν ὅλοι μαζί οἱ ὑπουργοὶ μὲ τὸν πρωθυπουργό ἐπὶ κεφαλῆς. Τὰ παιδιὰ τοῦ εἶπαν τότε ὅτι εἶχαν πάει μὲ τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη στὴ βουλή, τὴν πρώτη φορὰ ποῦ συνεδρίασε μετὰ τὶς ἐκλογές, καὶ ὅτι ἐκεῖνος τοὺς εἶχε πεῖ τί εἶναι οἱ βουλευτές, ποιὸς τοὺς ἐκλέγει καὶ ποιά

δουλειά κάνουν. Έκεί έμαθαν πώς σχηματίζεται ή κυβέρνηση και πώς ψηφίζονται οι νόμοι.

— “Όστε λοιπόν ξέρετε ότι τους νόμους τους ψηφίζει ή βουλή; είπε ό κύριος Χαρίδημος. Μπράβο, αυτό είναι σπουδαίο! “Όταν όμως ψηφιστή ένας νόμος πρέπει να υπάρχει κάποιος που να μπορεί να δη, πώς θα τον εφαρμόσουν οι υπάλληλοι του κράτους και οι πολίτες. Καί αυτός ό κάποιος είναι ή κυβέρνηση, δηλαδή ό πρωθυπουργός και οι ύπουργοί και κάτω από αυτούς οι δημόσιοι υπάλληλοι. “Όλοι αυτοί, ό πρωθυπουργός, οι ύπουργοί, οι διευθυντές, οι τμηματάρχες και όλοι οι άλλοι υπάλληλοι των ύπουργείων, αποτελούν τή διοίκηση. Αυτοί θα φροντίσουν να εφαρμοσθούν οι νόμοι, να μη διαταράσσεται ή ήσυχία στη χώρα, να πάνε καλά τά οικονομικά του τόπου και να λύνουν όλα τά καθημερινά ζητήματα που παρουσιάζονται. “Όλους αυτούς μαζί τους λένε εκτελεστική έξουσία και άρχηγός τους είναι ό άρχηγός του κράτους, που διορίζει και παύει τους ύπουργούς.

Έκεινή τή στιγμή όμως διακόπηκε ή κουβέντα από χειροκροτήματα και ή φιλαρμονική άρχισε να παίξει ένα ζωηρό έμβατήριο. Ένα ώραίο μαύρο γυαλιστερό αυτοκίνητο σταμάτησε έμπρός στην πόρτα του σχολείου και κατέβηκε άπ' αυτό ό ύπουργός, ένω ό διευθυντής του σχολείου και ό έπιθεωρητής προχώρησαν για να τον χαιρετήσουν. Τά παιδιά στάθηκαν στη γραμμή, άν και ήθελαν να πλησιάσουν για να τον δούν καλύτερα.

Μετά τον άγιασμό, ό ύπουργός έβγαλε λόγο, που έκανε έντύπωση σέ όλα τά παιδιά, γιατί τά έλεγε έτσι ώραία, χωρίς να διαβάξη από χαρτί.

Και ύστερα από αυτό τελείωσε ή τελετή και άρχισαν τά άγωνίσματα.

“Όταν όλη ή γιορτή είχε τελειώσει οι δύο φίλοι, ό Γιαννάκης και ό Περικλής, ξεκίνησαν μαζί για να γυρίσουν καθένας στο σπίτι του.

Σύμπτωση να βρουν τόν δάσκαλό τους, τόν κύριο Χαρίδημο, να πηγαίνη τόν ίδιο δρόμο. Τά παιδιά έπωφελήθηκαν να ρωτήσουν και άλλες λεπτομέρειες για τόν ύπουργό.

— Αυτός λοιπόν που είδατε είπε ό κύριος Χαρίδημος, ήταν ό ύπουργός τής Παιδείας. Αυτός μέσα στην κυβέρνηση άσχολείται

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ἢ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΙ — ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ἐξωτερικῶν	Συντονισμοῦ καὶ Προγραμματισμοῦ
Ἐσωτερικῶν	Ἐθνικῆς Ἀμύνης
Δημοσίας Τάξεως	Δικαιοσύνης
Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων	Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν
Οἰκονομικῶν	Βιομηχανίας
Ἀπασχολήσεως	Γεωργίας
Ἐμπορίου	Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας
Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν	Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν
Δημοσίων Ἔργων	Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως

μέ τα σχολεία, τα Πανεπιστήμια και όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Επίσης φροντίζει για την Έκκλησία της χώρας και για τα θρησκευτικά ζητήματα. Γι' αυτό και το ύπουργείο λέγεται «Παιδείας και Θρησκευμάτων».

— Και υπάρχουν πολλοί ύπουργοί, κύριε; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— Βεβαίως υπάρχουν, άπάντησε ό δάσκαλος, γιατί υπάρχουν πολλές ύποθέσεις στην Ελλάδα, όπως και στις άλλες χώρες, πού χρειάζονται νά διοικηθούν. Ό ύπουργός της Παιδείας, πού είδατε πρò όλίγου, είναι ένας άπό τούς πολλούς ύπουργούς πού άποτελούν την έλληνική κυβέρνηση. Ό άρχηγός ή «πρόεδρος της κυβέρνησης» λέγεται και πρωθυπουργός. Η δουλειά τού πρωθυπουργού είναι νά καθορίζη τή γενική πολιτική της χώρας και νά παρακολουθή τούς άλλους ύπουργούς στό έργο τους. Υπάρχουν ύπουργοί για τά οικονομικά τού κράτους, για τó έμπόριο, τή βιομηχανία, για τήν έξωτερική πολιτική, για τή δικαιοσύνη, για τó στρατό και τó στόλο και γι' άλλα ζητήματα. Η πρώτη δουλειά κάθε ύπουργού είναι νά προετοιμάζη τά νομοσχέδια πού θά ψηφίση ή βουλή. Άμα αυτά ψηφισθούν, άρχίζει τότε άλλη δουλειά τού ύπουργού. Νά πραγματοποιήση όσα γράφει μέσα ό νόμος, ότι πρέπει νά γίνουν. Άς πάρουμε για παράδειγμα τόν ύπουργό της Παιδείας. Αυτός παρουσιάζει στη βουλή ένα νόμο, πού λέει ότι πρέπει νά γίνουν καινούριες τεχνικές σχολές. Άφου δημοσιευθή ό νόμος στην «Έφημερίδα της Κυβερνήσεως», πρέπει νά καθοριστούν οι λεπτομέρειες. Πού θά γίνουν τά σχολεία, τι μαθήματα θά διδαχτούν, ποιοί θά τά διδάξουν. Όλα αυτά κανονίζονται μέ τά λεγόμενα διατάγματα. Αυτά τά ύπογράφει ό ύπουργός και ό άρχηγός τού κράτους, γι' αυτό τά λένε και προεδρικά διατάγματα. Περιέχουν μέσα όλες τις λεπτομέρειες πού είναι άπαραίτητες για νά έφαρμοστή σωστά ένας νόμος.

Ό Γιαννάκης όμως είχε άκόμα άπορίες και ήθελε νά μάθη ποιός είναι ό σπουδαιότερος άπ' όλους τούς ύπουργούς. Άλλά και σ' αυτήν τήν άπορία άπάντησε ό δάσκαλός του:

— Ό πιό σπουδαίος είναι ό πρωθυπουργός. Γιατί αυτός αντιπροσωπεύει τήν κυβέρνηση. Και ό άρχηγός τού κράτους αυτόν συμβουλευέται για όλα τά ζητήματα. Μήπως έχετε άκούσει για τó σύνταγμα;

Βέβαια, φώναξαν τὰ δύο παιδιὰ μαζί.

— Βλέπω μὲ χαρὰ ὅτι ξέρετε ἓνα σωρὸ πράματα, παρατήρησε ὁ κύριος Χαρίδημος. Λοιπόν, τὸ σύνταγμα, δηλαδή ὁ πιὸ σπουδαῖος νόμος τοῦ κράτους, ὀρίζει ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους εἶναι ἀνεύθυνος, δηλαδή δὲν ἔχει εὐθύνη γιὰ τὶς πράξεις του, τὶς ἀποφάσεις ἢ τοὺς λόγους του. Τὴν εὐθύνη τὴν ἔχουν ὁ πρωθυπουργὸς καὶ οἱ ὑπουργοί. Αὐτὸ ἔχει τὸ λόγο του. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους πρέπει νὰ στέκεται πάνω ἀπ' ὅλους καί, ἂν γίνῃ κάτι στραβό, θὰ δικαστοῦν οἱ ὑπουργοὶ ἢ ὁ λαὸς δὲ θὰ τοὺς ψηφίσει στὶς ἐρχόμενες ἐκλογές. Γι' αὐτὸ, κάτω ἀπὸ κάθε ὑπογραφή τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους μπαίνει ἢ ὑπογραφή τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ ἢ ὅλων μαζί τῶν ὑπουργῶν, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο. Ἄν τυχὸν λείπουν οἱ ὑπογραφές αὐτές, τότε τὸ ἐγγραφο, εἴτε νόμος εἶναι εἴτε διάταγμα θὰ εἶναι ἄκυρο.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καὶ τὰ παιδιὰ πλησίαζαν στὸ σπίτι τους. Ἀποχαιρέτησαν τὸ δάσκαλό τους καὶ τὸν εὐχαρίστησαν γιὰ τὰ τόσα πράματα ποὺ τοὺς εἶχε μάθει σήμερα. Χαρούμενο πῆγε τὸ καθένα νὰ καθίση στὸ τραπέζι μὲ τοὺς δικούς του καὶ νὰ διηγηθῇ στοὺς γονεῖς καὶ τ' ἀδέρφια του τὶς νέες ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴ σημερινὴ γιορτὴ, γιὰ τ' ἀγωνίσματα, γιὰ τὸ αὐτοκίνητο τοῦ ὑπουργοῦ, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἄκουσαν καὶ γιὰ ὅλα τ' ἄλλα.

‘Ο κύριος τμηματάρχης

ήμερα τὸ σχολεῖο ἦταν κλειστό. Εἶναι οἱ διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ ὁ Γιαννάκης εἶχε τὸ πρωτὶ ἐλεύθερο. ‘Ο πατέρας του λοιπὸν τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ τὸν πάρη μαζί του σὲ διάφορες δουλειές καὶ μετὰ θὰ πῆγαιναν νὰ δοῦν μίκυ μάους στὸν κινηματογράφο.

‘Ο Γιαννάκης ντύθηκε καὶ χτενίστηκε προσεκτικὰ, βρῆκε τὸν πατέρα του στὴν πόρτα καὶ μαζί ξεκίνησαν γιὰ τὴν ‘Ομόνοια. ‘Ο κύριος Κώστας πῆγαινε στὸ ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, γιὰτὶ τοῦ χρειαζόταν νὰ πάρη κάποιο ἐπίσημο χαρτί γιὰ μιὰ δουλειά του.

‘Ο Γιαννάκης, ποῦ δὲν εἶχε ξαναπάει ποτὲ σὲ ὑπουργεῖο, ἤθελε νὰ δῆ τί πράμα ἦταν αὐτὸ καὶ κοιτάζε γύρω του μὲ περιέργεια. Πολὺς κόσμος μπαινόβγαινε ἀπὸ τὴ μεγάλη πόρτα τοῦ ‘Υπουργείου. ‘Ο πατέρας ρώτησε ἕναν κλητῆρα στὴν πόρτα, ποῦ εἶναι τὸ Γραφεῖο Ποινικοῦ Μητρώου· κι ἐκεῖνος τοῦ ἐξήγησε μὲ προθυμία. ‘Ως ποῦ νὰ φθάσουν στὸ γραφεῖο ποῦ ζήτησαν, ὁ Γιαννάκης ἔκανε ἕνα σωρὸ ἐρωτήσεις. “Ἦθελε νὰ μάθη ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος στὴν εἴσοδο, ποῦ τοὺς εἶχε δώσει τις πληροφορίες.

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, ἔχει γιὰ δουλειά του νὰ δῖνη τις πληροφορίες στὸν κόσμο τὴν ἡμέρα ποῦ δέχεται τὸ ὑπουργεῖο τοὺς πολίτες.

— Μὰ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἔρχεται κάθε μέρα στὸ ὑπουργεῖο;

— “Οχι, παιδί μου, ἀπάντησε ὁ πατέρας του. Τὰ δημόσια γραφεῖα ἔχουν μόνο ὀρισμένες μέρες καὶ ὥρες ποῦ δέχονται τὸν κόσμο. Τις ἄλλες ὥρες οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ ἐργασθοῦν, γιὰ νὰ διεκπεραιώσουν τις ὑπηρεσίες τους.

Καὶ τί εἶναι ὅλα αὐτὰ τὰ γραφεῖα ἐδῶ γύρω; ρώτησε πάλι ὁ Γιαννάκης.

Τὸ κάθε ἕνα εἶναι καὶ γιὰ κάποια ἄλλη δουλειά, τοῦ ἐξήγησε ὁ πατέρας του. Βλέπεις; Αὐτὴ ἡ πόρτα γράφει: «Διευθύνσις Φυλακῶν». ‘Η ἄλλη: «Διευθύνσις Δικαστικοῦ». Παραπέρα θὰ δῆς

άλλες ταμπέλες που γράφουν Διευθύνσεις και Τμήματα. Έτσι κάθε υπουργείο διαιρείται σε υπηρεσίες που λέγονται Διευθύνσεις και έχουν επί κεφαλής ένα διευθυντή και οι Διευθύνσεις διαιρούνται σε Τμήματα με επί κεφαλής έναν τμηματάρχη. Κάτω από τους τμηματάρχες υπάρχουν οι γραμματείς και άλλοι κατώτεροι υπάλληλοι. Ο υπουργός συνεννοείται με τους διευθυντές και αυτοί δίνουν οδηγίες στους παρακάτω υπαλλήλους. Αυτό το σύστημα ισχύει σ' όλα τα Υπουργεία και το λένε υπαλληλική ιεραρχία. Πρέπει να ξέρης ακόμα, έξακολούθησε ο κύριος Κώστας, ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι αρχίζουν συνήθως από νέοι σε κατώτερους βαθμούς και, με τα χρόνια και ανάλογα με τις ικανότητες του καθενός, προάγονται και μπορούν να φθάσουν ως το βαθμό του διευθυντή. Θυμάσαι πέρυσι που ή θεία σου ή Σοφία πήρε προαγωγή και έγινε γραμματέυς α', από γραμματέυς β' που ήταν;

—Ναί, τὸ θυμάμαι, εἶπε ὁ Γιαννάκης, μὰ ἀπὸ τότε ἤθελα νὰ ρωτήσω: ποιὸς ἀποφασίζει γιὰ κάθε υπάλληλο ἂν θὰ προαχθῆ ἢ ὄχι;

—Ὅπως στὸ σχολεῖο τῆς Καλλιόπης, ὅταν τελειώση τὸ σχολικὸ ἔτος, ἀποφασίζει ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν ποιοὶ μαθητὲς θὰ προβιβασθοῦν καὶ ποιοὶ θὰ μείνουν στὴν ἴδια τάξη, ἔτσι καὶ στίς δημόσιες υπηρεσίες υπάρχουν ὑπηρεσιακὰ συμβούλια, πὺ κρῖνουν τὸν κάθε υπάλληλο, εἶπε ὁ κύριος Κώστας.

Μὲ τὴ συζήτηση αὐτὴ εἶχαν φθάσει στὸ γραφεῖο πὺ ζητοῦσαν. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη, ζήτησε τὸν ἀρμόδιο τμηματάρχη καὶ τοῦ ἐξήγησε τί ἤθελε. Ἐκεῖνος τὸν ἔστειλε σ' ἓναν ἄλλον υπάλληλο, πὺ τοῦ ἔδωσε νὰ συμπληρώση μιὰ αἴτηση καὶ τοῦ εἶπε ν' ἀγοράση ἀπὸ τὸ διπλανὸ γραφεῖο ἓνα χαρτόσημο καὶ νὰ τὸ κολλήση πάνω στὴν αἴτηση. Καὶ ὕστερα εἶπε στὸν κύριο Κώστα νὰ πάη σὲ πέντε ἡμέρες νὰ πάρη τὸ χαρτί πὺ ζητοῦσε. Θὰ ἦταν ἔτοιμο.

Ὁ κύριος Κώστας εὐχαρίστησε τὸν υπάλληλο πὺ τὸν ἐξυπηρέτησε καί, παίρνοντας τὸ Γιαννάκη ἀπὸ τὸ χέρι, ἔφυγε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο. Στὸ δρόμο συζητοῦσαν γιὰ τίς ἐντυπώσεις τους.

—Εὐτυχῶς πὺ τελειώσαμε γρήγορα, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Ὁ υπάλληλος αὐτὸς φαινόταν νὰ ξέρη καλὰ τὴ δουλειά του. Ὅταν κάθε υπάλληλος ἔχη μιὰ ὀρισμένη δουλειά, μπορεῖ νὰ τὴν τελειώνη γρήγορα καὶ ἔτσι νὰ μὴν ταλαιπωρῆται οὔτε ὁ ἴδιος, οὔτε νὰ κου-

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ — ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Διευθυντής α΄

Διευθυντής β΄

Τμηματάρχης α΄

Τμηματάρχης β΄

Εισηγητής

Γραμματεύς α΄

Γραμματεύς β΄

Άκόλουθος

Γραφεύς

Δακτυλογράφος

Κλητήρας

ράζεται ὁ κόσμος πού πάει σ' αὐτόν, ὅταν θέλῃ νὰ ἐξυπηρετηθῇ.

Ὁ Γιαννάκης θέλησε νὰ μάθῃ ἂν γίνεται τὸ ἴδιο καὶ στ' ἄλλα Ὑπουργεῖα.

— Βέβαια τὸ ἴδιο γίνεται, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του. Τὸ κράτος ἔχει πολλὰ προβλήματα καὶ σκοτούρες καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ καλὴ ὀργάνωση γιὰ νὰ τὰ βγάλῃ πέρα. Ἐδῶ κι ἑκατὸ χρόνια τὸ κράτος εἶχε ἀσχολίες του μονάχα τὸ στρατό, τὴν ἀστυνομία, τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καὶ τοὺς φόρους. Ὅσο ὅμως περνᾶν τὰ χρόνια, τόσο γυρεύομε ἀπὸ τὸ κράτος ν' ἀσχοληθῇ μὲ ὅλο καὶ πιὸ πολλὰ ζητήματα. Μὲ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ Πανεπιστήμια, μὲ τὶς ἐπιδημίες καὶ τὰ νοσοκομεῖα, μὲ τ' αὐτοκίνητα καὶ τοὺς σιδηροδρόμους, μὲ τοὺς μισθοὺς τῶν ἐργατῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καὶ μὲ χίλια-δυὸ ἄλλα πράματα. Γιὰ νὰ μπορῇ νὰ παρακολουθῇ ὅλ' αὐτὰ τὰ ζητήματα, πρέπει νὰ δημιουργήσῃ καὶ ὑπηρεσίες ὀργανωμένες, καὶ αὐτὲς εἶναι τὰ Ὑπουργεῖα. Θυμήσου, Γιαννάκη, ὅταν φθάσωμε στὸ σπίτι, νὰ σοῦ πῶ πόσα εἶναι τὰ Ὑπουργεῖα καὶ ποιὸ εἶναι τὸ καθένα.

Καὶ πραγματικά, μόλις ἔφθασαν, ὁ κύριος Κώστας βρῆκε ἓνα πῖνακα τῶν Ὑπουργείων καὶ ἐξήγησε στὸ Γιαννάκη τί κάνει τὸ κάθε ἓνα:

1) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, πού φροντίζει γιὰ τὴ διοίκηση τῆς χώρας, τὴν ἐπίβλεψη τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, γιὰ τὴ διενέργεια τῶν ἐκλογῶν καὶ ἄλλα πολλά. Στὸ Ὑπουργεῖο αὐτὸ ὑπάγονται ὅλοι οἱ νομάρχες.

2) Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ὑπάγονται στὸ Ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως.

3) Τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν, πού ἀσχολεῖται μὲ τὶς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τ' ἄλλα κράτη καὶ μὲ τοὺς διάφορους διεθνεῖς ὀργανισμοὺς.

4) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Ἡ δουλειὰ τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ εἶναι νὰ φροντίζῃ γιὰ τὸ στρατό, τὸν πολεμικὸ στόλο καὶ τὴν πολεμικὴ ἀεροπορία, ὥστε νὰ εἶναι πάντα ἔτοιμα νὰ πολεμήσουν, ἂν κανένας ἐχθρὸς ἐπιτεθῇ στὴν πατρίδα μας.

5) Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, πού φροντίζει γιὰ τὴν ὀργάνωση τῶν σχολείων σὲ ὅλο τὸ κράτος, γιὰ τὸν διορισμὸ τῶν δασκάλων καὶ τῶν καθηγητῶν,

για όλη την εκπαίδευση γενικά. 'Επίσης και για τὰ ζητήματα τῆς 'Εκκλησίας.

6) Τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, πὸ φροντίζει γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τῶν δικαστηρίων καὶ τὴν ὀργάνωση τῶν φυλακῶν.

7) Τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν, πὸ ἡ δουλειὰ του εἶναι νὰ εἰσπράττη τοὺς φόρους ἀπὸ τοὺς πολίτες, καθὼς καὶ νὰ καθορίζη καὶ νὰ πληρῶνῃ τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους.

8) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἀπασχολήσεως, πὸ κανονίζει τὶς σχέσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων μὲ τοὺς ἐργοδότες τους.

9) καὶ 10) Τὰ Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, πὸ φροντίζουν γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ ἐμπορίου, γιὰ τὶς εἰσαγωγὲς καὶ ἐξαγωγὲς τῶν προϊόντων καὶ γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ τὴν ἐπίβλεψη τῶν ἐργοστασίων.

11) Τὸ Ὑπουργεῖο Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν, πὸ ἐπιβλέπει τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ λεωφορεῖα, τὰ αὐτοκίνητα, τὴν πολιτικὴ ἀεροπορία καὶ τὶς τηλεπικοινωνίες.

12) Τὸ Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, πὸ φροντίζει γιὰ τὰ ἰατρεῖα καὶ νοσοκομεῖα, γιὰ τὴν προστασία τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς μητέρας, γιὰ τὰ συσσίτια, τὶς παιδικὲς ἐξοχές, τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ τόσα ἄλλα.

13) Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, πὸ ἐπιβλέπει τὴν καλλιέργεια, φροντίζει νὰ καταπολεμήσῃ τὶς ἀσθένειες τῶν φυτῶν καὶ φυλάει τὰ δάση.

14) Τὸ Ὑπουργεῖο Δημοσίων Ἔργων, πὸ ἐκτελεῖ μὲ ἔξοδα τοῦ κράτους δρόμους, γέφυρες, κτίρια καὶ ἄλλα ἔργα.

15) Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, πὸ ἐπιβλέπει τοὺς Ἑλληνες ναυτικούς καὶ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, ὅπου-δήποτε καὶ ἂν ταξιδεύουν.

16) Παράλληλα ὑπάρχει καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Συντονισμοῦ καὶ Προγραμματισμοῦ, πὸ καταστρώνει τὰ διάφορα οἰκονομικὰ σχέδια τοῦ κράτους καὶ συντονίζει τὶς ἐνέργειες πὸ κάνουν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες.

17) Τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, πὸ φροντίζει γιὰ τὰ γράμματα, τὶς ἐπιστῆμες καὶ γενικότερα τὸν πνευματικὸ πολιτισμὸ.

“Ένα αυτόκινητιστικό δυστύχημα

ερπατοῦσαν στο πεζοδρόμιο τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἢ Καλλιόπη, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Γιαννάκη, μαζί με τὴ θεία τῆς τῆ Σοφία, ὅταν ἄκουσαν ἓνα τρομερὸ θόρυβο πού τις ἔκαμε νὰ τρομάξουν. Γύρισαν πρὸς τὸ δρόμο καὶ εἶδαν ἓνα αυτόκίνητο νὰ πέφτη ἀπάνω σ' ἓνα ἄλλο. Τὰ τζάμια ἔσπασαν καὶ τὰ δύο αυτόκίνητα ἔπαθαν μεγάλες ζημιές. Ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ τρέχη κοντά, νὰ δῆ τί συμβαίνει. Ἔτσι καὶ ἡ Καλλιόπη μετὰ τὴ θεία τῆς βρέθηκαν κοντὰ στοῦ αυτόκίνητο καὶ εἶδαν μετὰ φρίκη τὸν ὁδηγὸ νὰ βογγᾶ ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὸ αἷμα νὰ τρέχη ἀπὸ τὸ πόδι του.

Ἐκείνη τῆ στιγμή ἔφθασε ὁ ἀστυφύλακας τῆς «τροχαίας κινήσεως» καί, μετὰ τὴ βοήθεια τῶν ἀνθρώπων πού ἦταν γύρω, ἔβαλαν τὸν τραυματία σ' ἓνα ταξί καὶ τὸν ἔστειλαν στοῦ Σταθμὸ Πρώτων Βοηθειῶν. Κατόπιν ὁ ἀστυφύλακας ἔβγαλε ἓνα σημειωματᾶριο καὶ ρώτησε ἐκείνους πού ἦταν μπροστά, πῶς ἔγινε ἡ σύγκρουση. Ἐπειδὴ ἡ θεία τῆς Καλλιόπης ἔτυχε νὰ εἶναι καὶ ἐκείνη κοντά, ἔγραψε τ' ὄνομά της καὶ τῆς εἶπε:

— Θὰ σᾶς καλέσωμε νὰ ἔρθετε στοῦ Δικαστήριου, νὰ πῆτε τί εἶδατε.

Σιγά-σιγά ὁ κόσμος διαλύθηκε καὶ ἡ Καλλιόπη μετὰ τὴ θεία τῆς γύρισαν στοῦ σπίτι. Ἄλλὰ ἡ Καλλιόπη εἶχε ἀνησυχίες καὶ ρωτοῦσε:

Γιατί, θεία μου, νὰ σὲ πᾶνε στοῦ δικαστήριου; Ἐσὺ δὲν ἔκανες τίποτα!

— Μὰ δὲ θὰ πάω κατηγορουμένη! εἶπε γελώντας ἡ θεία. Θὰ πάω μονάχα νὰ μαρτυρήσω αὐτὰ πού εἶδα. Καὶ ὁ δικαστὴς θ' ἀκούσῃ ἐμένα, θ' ἀκούσῃ καὶ τὸν κατηγορούμενο, ἐκείνον δηλαδὴ πού φαίνεται νὰ φταίῃ γιὰ τὴ σύγκρουση, καὶ ὕστερα θὰ βγάλῃ τὴν ἀπόφασή του.

— Καὶ ὁ ἀστυφύλακας γιατί ἦρθε καὶ ἔγραψε στοῦ μπλόκ του; ρώτησε ἡ Καλλιόπη, πού ἦταν ἀπὸ φυσικοῦ τῆς περιεργῆς.

— Μά αυτή είναι ή δουλειά του, εξήγησε ή θεία. ‘Ο άστυφύλακας, χρυσό μου παιδί, είναι ό φρουρός τής τάξης. Καί προσέχει νά μή γίνεται κανένα κακό καί, όταν γίνη κάτι, πρέπει νά πιάνη εκείνους πού φταίνε καί νά φροντίζη νά τούς πάη στα δικάσθήρια. Είδες πού είχε στό γιακά του έναν αριθμό;

— Ναι, αλήθεια τό παρατήρησα, είπε ή Καλλιόπη.

— “Ε, λοιπόν αυτός ό αριθμός ξεχωρίζει αυτόν τόν άστυφύλακα από τούς άλλους, καί τό Τ πού είχε στό γιακά του θά πη πώς αυτός είναι ειδικός για νά κανονίζη τήν τάξη στήν τροχαία κίνηση, δηλαδή τών αυτοκινήτων καί τών πεζών.

“Υστερ’ από λίγον καιρό ή θεία πήρε ένα χαρτί, πού τό λένε «κλήση» καί πού τής έλεγε νά παρουσιασθή όρισμένη μέρα στό δικαστήριο.

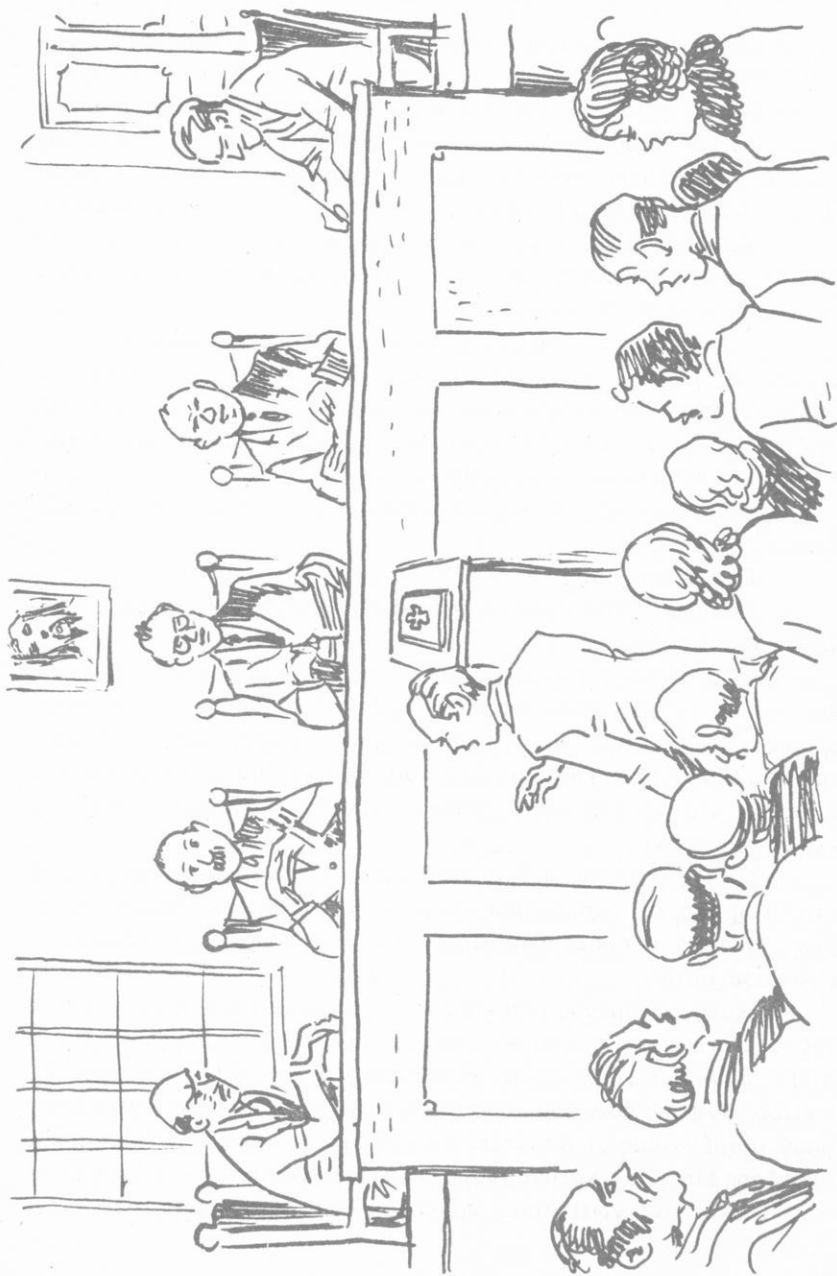
Γιά νά ικανοποιήση τήν περιέργεια τής Καλλιόπης, τής πρότεινε νά τήν πάρη μαζί, για νά δη από κοντά τό δικαστήριο, μιά κι εκείνο τό πρωί δέν είχε σχολείο.

‘Η Καλλιόπη, φρόνιμη καί φρεσκοχτενισμένη, κρατώντας από τό χέρι τή θεία της, μπήκε με κάποιο φόβο στήν αίθουσα του δικαστηρίου, πού ήταν κιόλας γεμάτη από κόσμος. ‘Η θεία της τής εξήγησε ότι όλοι αυτοί δέν ήταν κ α τ η γ ο ρ ο ύ μ ε ν ο ι (δηλαδή άνθρωποι πού είναι πιθανόν νά έχουν κάνει κάποια κακή πράξη καί ήρθαν εκεί για νά δικαστούν), αλλά ήταν καί μ υ ν η τ έ ς (δηλαδή εκείνοι πού κατηγορούσαν τούς άλλους ότι τούς είχαν θλάψει καί ζητούσαν από τό δικαστήριο νά τούς τιμωρήση γι’ αυτό) ή τέλος καί μ ά ρ τ υ ρ ε ς, εκείνοι πού, σαν τή θεία, έτυχε νά είναι μπροστά τήν ώρα πού έγινε ή κακή πράξη. ‘Επί πλέον τής είπε, ότι οί αίθουσες τών δικαστηρίων μένουν πάντα άνοιχτές καί μπορεί όποιος θέλει νά παρακολουθήση μιά δίκη.

‘Η Καλλιόπη είχε τήν περιέργεια νά μάθη ποιός θά έλεγε στή θεία της πότε θά έρθη ή σειρά της. ‘Η θεία της τής εξήγησε ότι θά φωνάξη τ’ όνομά της ό πρόεδρος του Δικαστηρίου.

— Ποιός άπ’ όλους είναι ό πρόεδρος;

— Πρόεδρος είναι εκείνος πού κάθεται στή μέση, πάνω στήν έδρα, άπέναντί μας. Δεξιά κι άριστερά είναι οί άλλοι δικαστές. Κι οί τρεις μαζί άποτελούν τό δικαστήριο καί βγάζουν τς άποφάσεις, πού μπορούν νά στείλουν έναν άνθρωπο στή φυλακή ή νά τόν άπαλλάξουν από τήν κατηγορία.

Αίθουσα δικαστηρίου

— Καὶ οἱ ἄλλοι δύο ποὺ κάθονται στὴν ἔδρα; Ποιοὶ εἶναι; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Ὁ ἕνας ἀριστερὰ εἶναι ὁ εἰσαγγελέας, ποὺ ἐκ μέρους τοῦ κράτους ζητᾷ νὰ τιμωρηθοῦν ὅσοι εἶναι ἔνοχοι· καὶ ὁ ἄλλος δεξιὰ μας εἶναι ὁ γραμματέας, ποὺ κρατᾷ τὰ πρακτικὰ τῆς δίκης, δηλαδὴ γράφει ὅσα λένε οἱ μάρτυρες, ὁ μηνυτὴς καὶ ὁ κατηγορούμενος.

— Ἄ, ὥστε αὐτὸ εἶναι τὸ δικαστήριον, ποὺ τὸ ἄκουγα τόσο συχνά! εἶπε ἡ Καλλιόπη. Μὰ αὐτοὶ ποὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν ἔδρα καὶ μιλοῦν δυνατὰ, ποιοὶ εἶναι;

— Αὐτοὶ εἶναι οἱ δικηγόροι, παιδί μου, ὅπως ὁ κύριος Ἥλιος ὁ γείτονάς μας. Κι αὐτὴν τὴ στιγμή ὁ ἕνας, αὐτὸς μὲ τὰ γυαλιὰ, ὑπερασπίζεται τὸν κατηγορούμενον, δηλαδὴ προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸ δικαστὴ ὅτι δὲν ἔφταιξε· καὶ ὁ ἄλλος, μὲ τὴ μεγάλη τσάντα, λέει ὅτι ἔφταιξε καὶ πρέπει νὰ τιμωρηθῇ.

Σὲ λίγο, ἐκεῖ ποὺ τὰ λέγανε, ἄκουσαν τὸν πρόεδρον νὰ φωνάζῃ δυνατὰ:

— Σοφία Παπαδάκη!

— Παροῦσα! εἶπε ἀμέσως ἡ θεία καὶ προχώρησε μὲ βῆμα σταθερὸ πρὸς τὴν ἔδρα.

Ἐκεῖ ἀνέβηκε σ' ἓνα μικρὸ θάβρο, ποὺ εἶχε μπροστὰ τὸ Εὐαγγέλιο, καὶ ἀπάντησε, στὸν πρόεδρον ποὺ τὴ ρωτοῦσε, πῶς τὴ λένε, πόσων χρόνων εἶναι καὶ ποῦ γεννήθηκε. Ὑστερα ἔβαλε τὸ χέρι τῆς στὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὀρκίσθηκε νὰ πῇ ὅλη τὴν ἀλήθεια γιὰ ὅ,τι γνωρίζει γιὰ τὸ ἐπεισόδιον, δηλαδὴ γιὰ τὴ σύγκρουση ποὺ εἶδε ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Ἄφου ἐξιστόρησε ἡ θεία πῶς ἔγινε ἡ σύγκρουση, ξανακάθισε στὴ θέση τῆς καὶ ὁ πρόεδρος φώναξε τὰ ὀνόματα κι ἄλλων μαρτύρων. Ὑστερα ὁ πρόεδρος ρώτησε τὸν ἴδιον τὸν κατηγορούμενον τί ἔχει νὰ πῇ αὐτός.

Ὁ κατηγορούμενος εἶπε πῶς ἔγινε τὸ ἐπεισόδιον, δηλαδὴ ἔκανε τὴν ἀ π ο λ ο γ ί α του. Καὶ κατόπιν μίλησε ὁ εἰσαγγελέας καὶ ὕστερα οἱ δικηγόροι. Τελικὰ τὸ δικαστήριον, δηλαδὴ κι οἱ τρεῖς δικαστές, βγῆκαν ἀπὸ τὴν αἴθουσα γιὰ λίγα λεπτά, γιὰ νὰ συζητήσουν μεταξύ τους τί ἀπόφαση θὰ πάρουν. Κι ὅταν ξαναγύρισαν, ὁ πρόεδρος εἶπε ὅτι ὁ κατηγορούμενος καταδικάζεται σὲ φ υ λ ἄ κ ι σ η.

Ὅλα εἶχαν γίνῃ τόσο γρήγορα, ὥστε ἡ Καλλιόπη δὲν εἶχε

ακόμα καταλάβει πότε άρχισε ή δίκη και πότε είχε κιόλας τελειώσει.

Σκέφθηκε τι θά πη την άλλη μέρα στις συμμαθήτριάς της, πού δέν είχαν δει ποτέ τους δικαστήριο, και πώς θά τους έκανε τή σπουδαία.

Ή θεία πήρε τήν Καλλιόπη και βγήκαν έξω από τὸ δικάστήριο. Καθώς έβγαιναν, συνάντησαν τὸν κύριο Ήλία, τὸ γείτονά τους τὸ δικηγόρο, και ή Καλλιόπη βρῆκε τήν εὐκαιρία νά τὸν ρωτήση γιά μερικές άπορίες της, πού δέν μπορούσε νά τις λύση ή θεία.

—Ύπάρχουν κι άλλα δικαστήρια εκτός άπ' αυτό πού εἴμαστε τώρα, κύριε Ήλία;

—Βέβαια, παιδί μου, υπάρχουν. Αυτό πού εἶδατε τώρα ήταν τὸ π λ η μ μ ε λ ε ι ο δ ι κ ε ἰ ο, πού άλλοτε έχει τρεῖς δικαστές κι άλλοτε έναν μόνο, τὸν πρόεδρο. Ύπάρχουν όμως και άλλα δικαστήρια, ὅπως εἶναι τὸ π τ α ἰ σ μ α τ ο δ ι κ ε ἰ ο, ὅπου δικάζονται ὅσοι έχουν κάνει έλαφρά παραπτώματα, π.χ. ένας πού φώναξε τὸ μεσημέρι ἢ τῆ νύχτα ἢ είχε βάλει δυνατά τὸ ραδιόφωνο και δέν άφηνε τοὺς γείτονες νά κοιμηθοῦν, μιὰ γυναίκα πού πέταξε τὰ σκουπίδια της στοῦ δρόμο αντί νά τὰ δώσει στοῦ σκουπιδιάρη ἢ πού τίναζε τὰ χαλιά σὲ ὦρα πού δέν επιτρέπεται κλπ.

Ή Καλλιόπη, πού είχε άκουστά νά λένε: «Θά σὲ πάω στοῦ πταίσμα», εὐχαριστήθηκε πού κατάλαβε τώρα τῆ σημασία αὐτῆς τῆς φράσης.

—Άλλά υπάρχουν και άλλα δικαστήρια πρόσθεσε ὁ κύριος Ήλίας. Ύπάρχουν τὰ κακουργοδικεῖα, πού δικάζουν τὰ βαριά άδικήματα, ὅπως εἶναι ὁ φόνος, ή διάρρηξη, ή ληστεία και άλλα, πού τιμωροῦνται μὲ πολλά χρόνια φυλακή, ακόμα και μὲ θάνατο. Ήκεῖ δικάζουν ὄχι μονάχα οἱ δικαστές, αλλά και οἱ ἔ ν ο ρ κ ο ι, πού εἶναι πολίτες, άντρες και γυναῖκες, τῆς πόλης και κληρώνονται ἐπιτηδες γι' αὐτὴν τῆ δουλειά κι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά παρέχουν αὐτὴν τήν ὑπηρεσίαν στήν πολιτεία. Οἱ ἔνορκοι κρίνουν αν εἶναι ἔνοχος ἢ ὄχι ὁ κατηγορούμενος και οἱ τακτικοὶ δικαστές λένε τήν τιμωρία, πού τοῦ ἀξίζει σύμφωνα μὲ τὸ νόμο.

—Άλήθεια, θυμάμαι πέρυσι, πού ὁ θεῖος Χαρίλαος, ὁ φαρμακοποιός, είχε κληρωθῆ ἔνορκος, φώναξε ή Καλλιόπη, και τὸ θράδου πού γύριζε ἔλεγε στοῦ φαρμακεῖο τι είχε συμβῆ στοῦ δικαστήριο. Ήγραψαν μάλιστα οἱ ἔφημερίδες δύο φορές γιά κείνην τῆ δίκη και ἔβαλαν και τις φωτογραφίες τῶν ἔνόρκων!

Στὸ καφενεῖο τῆς στοᾶς

Καλλιόπη καὶ ἡ θεία τῆς εἶχαν καθίσει σ' ἓνα καφενεῖο μέσα σὲ μιὰ στοὰ κοντὰ στὸ δικαστήριο καὶ μαζί τους κάθισε καὶ ὁ κύριος Ἡλίας, ὁ δικηγόρος καὶ γείτονάς τους. Ἐκεῖ πού τὰ ἔλεγαν, βλέπουν νὰ τοὺς πλησιάζη ἡ κυρία Βασιλική, μιὰ γειτόνισσά τους. Ἀφοῦ χαιρετήθηκαν, τὴ ρώτησαν :

— Πῶς ἀπ' ἐδῶ;

— Ἐχω μπελάδες μὲ τὴ σπιτονοικοκυρά μου, πού θέλει νὰ μοῦ κάνη ἔξωση ἀπὸ τὸ σπίτι ὅπου κάθομαι τόσα χρόνια! εἶπε ἡ κυρία Βασιλική.

«Σὲ ποιὸ ἀπ' ὅλα τὰ δικαστήρια, πού μοῦ εἶπε ὁ κύριος Ἡλίας, θὰ πάη ἄραγε ἡ κυρία Βασιλική; σκέφθηκε ἡ Καλλιόπη. «Στὸ πλημμελειοδικεῖο μήπως;» Παίδευε τὸ κεφάλι τῆς, μὰ δὲν μπορούσε νὰ τὸ θρῆ. Στὸ τέλος δὲν κρατήθηκε καὶ ρώτησε τὸν κύριο Ἡλία:

— Σὲ κανένα ἀπὸ τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἀπάντησε ἐκεῖνος σοβαρά. Ἐκεῖνα εἶναι γιὰ νὰ τιμωροῦν ὅσους ἔκαναν ἀξιόποινες πράξεις. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα δικαστήρια, ὅπου καταφεύγουν ὅσοι ἔχουν χρηματικές ἢ οἰκογενειακές διαφορὲς μεταξύ τους καὶ δὲν μποροῦν νὰ τῆς λύσουν φιλικά. Τὰ δικαστήρια αὐτὰ λέγονται π ο λ ι τ ι κ ᾶ.

— Τὶ διαφορὲς μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτές, κύριε Ἡλία; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπὸ ἐνοίκια ἢ ἀπὸ δάνεια, εἴτε ἀπὸ ἀγορὲς οἰκοπέδων, σπιτιῶν ἢ ἐμπορευμάτων. Ἀνάλογα, ἂν εἶναι ἡ διαφορὰ μικρὴ ἢ μεγάλη, εἶναι καὶ τὰ δικαστήρια. Οἱ μικρὲς διαφορὲς δικάζονται στὸ ε ἰ ρ η ν ο δ ῖ κ ε ῖ ο, δηλαδή ἀπὸ ἓνα δικαστή. Οἱ μεγαλύτερες δικάζονται στὸ π ρ ω τ ο δ ῖ κ ε ῖ ο, δηλαδή ἀπὸ τρεῖς δικαστές. Κάποτε δικάζονται μόνο ἀπὸ τὸν πρόεδρο τῶν πρωτοδικῶν.

— Ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Κώστας, πού εἶχε νὰ παίρνη μισθοὺς ἀπὸ τὴν ἑταιρεία ὅπου δούλευε, θὰ πάη καὶ αὐτὸς στὰ πολιτικά δικαστήρια; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

1. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ἄρειος Πάγος	Εισαγγελεὺς Ἄρειου Πάγου
Ἐφετεία	Εισαγγελεὺς Ἐφετῶν
Πρωτοδικεῖα	Εισαγγελεὺς Πλημμελειοδικῶν
	Πρόεδροι Πρωτοδικῶν
	Εἰρηνοδικεῖα

2. ΠΟΙΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ 3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Κακούργοδικεῖα	Συμβούλιο Ἐπικρατείας
Πλημμελειοδικεῖα Τριμελῆ	Φορολογικὰ Δικαστήρια
Πλημμελειοδικεῖα Μονομελῆ	
Πταισματοδικεῖα	

— Φυσικά, ἐξήγησε ὁ κύριος Ἡλίας

—“Ὅταν ὅμως κάποιος χάση τὴν ὑπόθεσή του στὸ πρωτοδικεῖο, τί γίνεται; ρώτησε ξανά ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νὰ πάη καὶ σὲ ἀνώτερο δικαστήριο, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς αὐτὸ θὰ τοῦ δώσῃ τὸ δίκιο του, εἶπε ὁ δικηγόρος. Τὸ ἀνώτερο δικαστήριο λέγεται ἐ φ ε τ ε ῖ ο καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε δικαστές. Ὅποιαδήποτε κι ἂν εἶναι ἡ ἀπόφασή του, εἶναι τελειωτική. Κι ἐκεῖνος ποῦ ἔχασε πρέπει νὰ πληρώσῃ ὄχι μόνον τὸ χρέος του, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης.

—“Ἄν ὅμως δὲν τὰ πληρώσῃ, τί γίνεται; ἤθελε πάλι νὰ μάθῃ ἡ Καλλιόπη.

— Ὑπάρχουν τρόποι καὶ εἰδικὰ ὄργανα (ὅπως οἱ δικαστικοὶ ἐπιμελητές), ποῦ τὸν ἀναγκάζουν νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου, ὅταν δὲ συμμορφώνεται μόνος του.

Μὲ τὴν κουθέντα εἶχε περάσει ἡ ὥρα καὶ ὁ κύριος Ἡλίας πῆρε τὴν Καλλιόπη καὶ τῆ θεία της καὶ προχώρησαν πρὸς τὸ σύνταγμα. Ξαφνικὰ ὁ κύριος Ἡλίας σταμάτησε καὶ τοὺς ἔδειξε ἓνα ὠραῖο κτίριο στὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιο.

— Αὐτό, τοὺς εἶπε, εἶναι ὁ “Ἀ ρ ε ῖ ο ς Π ά γ ο ς, δηλαδὴ τὸ ἀνώτατο δικαστήριο τῆς χώρας, ὅπου μποροῦν νὰ καταφεύγουν ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡ δίκη τους δὲν ἐγίνε σύμφωνα μὲ τὸ νόμο. Ὁ “Ἀρειος Πάγος εἶναι ἕ ν α ς γιὰ ὅλη τὴ χώρα. Τὰ ἐφετεῖα εἶναι λίγα καὶ λειτουργοῦν στὶς πιὸ μεγάλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας, ἐνῶ τὰ πρωτοδικεῖα εἶναι πολλά, σὲ κάθε σχεδὸν πόλῃ τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ ἓνα. Ὅσο γιὰ εἰρηνοδικεῖα, ὑπάρχουν καὶ στὶς κωμοπόλεις, ἀκόμα καὶ σὲ χωριά.

— Γιατί τὸν λένε “Ἀρειο Πάγο; ρώτησε μὲ τὴ σειρά της ἡ θεία τῆς Καλλιόπης, ποῦ καὶ αὐτὴ εἶχε τὶς περιέργειές της.

Ὁ κύριος Ἡλίας τοὺς εἶπε πῶς ὁ “Ἀρειος Πάγος εἶναι ὁ θράχος κοντὰ στὴν Ἀκρόπολη, ὅπου οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι εἶχαν τὸ δικαστήριό τους. Ἐκεῖ βρῆκε τοὺς δικαστές καὶ τοὺς Ἀθηναίους πολίτες ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἦρθε στὴν Ἀθήνα, καὶ τοὺς μίλησε γιὰ τὴ νέα θρησκεία, τὸ χριστιανισμό. Τὸ νέο ἑλληνικὸ κράτος ὀνόμασε τὸ ἀνώτατο δικαστήριο τῆς χώρας “Ἀρειο Πάγο, σὲ ἀνάμνηση τοῦ ἀρχαίου Ἀθηναϊκοῦ δικαστηρίου.

Ὁ δικαστὴς του λέγεται ἀρεοπαγίτης ἐνῶ στ' ἄλλα δικαστήρια τὰ μέλη λέγονται ἐφέτης καὶ πρωτοδίκης.

Ἡ Καλλιόπη, ποὺ μέχρι τότε εἶχε ἀκουστὰ μόνο γιὰ τὸν ἀρχαῖο Ἄρειο Πάγο κοντὰ στὴν Ἀκρόπολη καὶ γιὰ τὸν Ἅγιο Διόνυσιο τὸν Ἄρεοπαγίτη, εὐχαριστήθηκε σὰν ἔμαθε πόσα εἶναι καὶ πῶς λειτουργοῦν τὰ δικαστήρια.

Δὲν θέλησε ὅμως νὰ ἀφήσῃ ἤσυχο τὸν κ. Ἡλία καὶ πρὶν χωριστοῦν τὸν ρώτησε στὰ γρήγορα: «Τὶ εἶναι τὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας;»

Ὁ κύριος Ἡλίας ἔδωσε καὶ σ' αὐτὸ μὲ ὑπομονὴ τὴν ἀπάντησι: Τῆς ἐξήγησε ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα δικαστήρια ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ ποινικὰ. Αὐτὰ εἶναι τὰ διοικητικὰ δικαστήρια, ὅπου καταφεύγει ὁ πολίτης ποὺ νομίζει πῶς ἀδικήθηκε ἀπὸ τὸ κράτος. (Τὰ πιδὸ πολλὰ εἶναι τὰ φορολογικὰ ποὺ λύνουν τὶς διαφορὰς ποὺ ἔχει ὁ φορολογούμενος πολίτης μὲ τὸν οικονομικὸ ἔφορο). Στὴν κορυφὴ τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων εἶναι τὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας, ἰσότιμο μὲ τὸν Ἄρειο Πάγο, ὅπου ἓνας ἀδικημένος πολίτης μπορεῖ νὰ ζητήσῃ ἀκόμη καὶ νὰ ἀκυρωθῇ μιὰ πράξι ἐνὸς ὑπουργοῦ (ἂν εἶναι παράνομη).

Τῆς Καλλιόπης δὲν τῆς φάνηκε παράξενο αὐτό, ἰδίως ὅταν ἔμαθε ὅτι τὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας στεγάζεται στὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, στὸ ἴδιο δηλ. κτίριο ὅπου εἶναι καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς χώρας.

“Ένα καλοκαίρι στὸν Παρνασσό

ταν τελείωσαν οί ἐξετάσεις καί τὰ παιδιὰ πέρασαν μὲ καλοὺς βαθμούς, ὁ πατέρας τους τὰ ἔστειλε μαζί μὲ τὴ μητέρα τους σ' ἓνα χωριὸ τοῦ Παρνασσοῦ, γιὰ νὰ περάσουν ἐκεῖ τοὺς δυὸ ζεστοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιροῦ. Ἔτσι ὁ Γιαννάκης μὲ τὴν Καλλιόπη βρέθηκαν ξαφνικὰ σ' ἓνα περιβάλλον ἐντελῶς ἀλλιῶτικο ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὅπου εἶχαν συνηθίσει νὰ ζοῦν.

Στὴν ἀρχὴ αὐτὸ τοὺς παραξένεψε καὶ δὲν τοὺς ἄρεσε πολὺ. Σύντομα ὅμως συνήθισαν στὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ καί, πρὶν περάσουν πολλὲς ἡμέρες εἶχαν γίνει καὶ αὐτὰ σὰν τ' ἄλλα παιδιὰ, μαῦρα ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὰ τρεχάματα στὸ δάσος καὶ τὰ χωράφια, διαρκῶς πεινασμένα ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἀέρα τοῦ βουνοῦ, ζωηρὰ καὶ χαρούμενα μὲ τὶς καινούριες συντροφιῆς ποὺ εἶχαν δημιουργήσει. Ἀχώριστοι ἰδίως εἶχαν γίνει ὁ Γιαννάκης μ' ἓνα παιδί τοῦ χωριοῦ, τὸν Ἀγησίλαο, συνομήλικό του, ποὺ πῆγαινε στὴν ἴδια τάξη. Γεννημένος ὅμως καὶ μεγαλωμένος στὸ χωριό, ἤξερε ἓνα σωρὸ πράματα καὶ δουλειῆς ποὺ ὁ Γιαννάκης οὔτε κἀν τὶς εἶχε φαντασθῆ, πρὶν φθάσῃ ἐκεῖ ἐπάνω ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι.

Μαζί μὲ τὸν Ἀγησίλαο λοιπόν, ἐκεῖνο τὸ πρῶινό, ὁ Γιαννάκης ἀνέβαινε τὴν ἀνηφοριὰ πάνω ἀπὸ τὸ χωριό. Πῆγαιναν νὰ κόψουν καλάμια, γιὰ νὰ κάνουν τόξα καὶ βέλη. Ὅταν ὅμως βρέθηκαν στὴν καλαμιὰ, συνάντησαν καμιά δεκαριά κατοίκους τοῦ χωριοῦ ποὺ δούλευαν ὅλοι μαζί μὲ κασμάδες καὶ φτυάρια, ἐνῶ κοντὰ τους δυὸ ἄλλοι ξένοι μετροῦσαν τὴ γῆ καὶ ἔβαζαν κάθε τόσο μερικοὺς μικροὺς πασσάλους.

Τὸ θέαμα παρουσίαζε ἄρκετὸ ἐνδιαφέρον καὶ οἱ δυὸ φίλοι ξέχασαν ἀμέσως τὰ καλάμια καὶ τὰ τόξα καὶ κάθισαν ἐκεῖ, νὰ παρακολουθήσουν τοὺς ἀνθρώπους στὴ δουλειὰ τους. Οὔτε ὁ Γιαννάκης, οὔτε ὁ Ἀγησίλαος ἤξεραν τί ἔκαναν, ἀλλὰ τοὺς φαινόταν πολὺ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ποὺ ἔβλεπαν.

Σε λίγο ο ένας από τους δύο ανθρώπους, που τοποθετούσαν τους πασσάλους, πρόσεξε τα δύο παιδιά και τὰ φώναξε κοντά του. "Όταν άκουσε ότι ο Γιαννάκης ήταν από την 'Αθήνα, γέλασε λίγο και τὸν χαιῖδεψε στὸ κεφάλι.

— Νὰ μιὰ δουλειὰ που ὀπωσδήποτε δὲν τὴν ξέρετε στὴν 'Αθήνα, εἶπε :

— Μὰ πῶς δὲν τὴν ξέρομε! διαμαρτυρήθηκε ὁ Γιαννάκης. Καὶ στὴν 'Αθήνα οἱ ἐργάτες συχνὰ σκάβουν στοὺς δρόμους ἢ στὰ οἰκόπεδα.

— Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο, ἀπάντησε ὁ ἄνθρωπος μὲ τοὺς πασσάλους. 'Εδῶ ἔμεῖς ὅλοι που σκάβομε δὲν εἴμαστε ἐργάτες που δουλεύομε γιὰ νὰ πληρωθοῦμε. Εἴμαστε οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, κτηματίες οἱ περισσότεροι, καὶ τὰ παιδιά μας. Καὶ δὲ δουλεύομε γιὰ χρήματα. Μὲ τὴν προσωπικὴ μας αὐτὴ ἐργασία φτιάχνομε διάφορα ἔργα γιὰ τὸ χωριὸ μας. Σήμερα αὐτὸ που βλέπετε εἶναι ἕνας δρόμος που θὰ ὀδηγῆ πρὸς τὴν πηγὴ. "Όλοι οἱ ἄντρες τοῦ χωριοῦ δουλεύουν μὲ τὴ σειρὰ γιὰ νὰ γίνῃ ὁ δρόμος αὐτός. Εἶναι αὐτὸ που λέμε «Κοινοτικά ἔργα». 'Η Κοινότητα δὲν ἔχει χρήματα γιὰ νὰ πληρῶνῃ ἐργάτες γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτὴ, ἀλλὰ, ἐπειδὴ τὸ ἔργο θὰ ὠφελήσῃ ὅλους τοὺς κατοίκους, δουλεύουν αὐτοὶ γιὰ νὰ τελειώσῃ.

«Τι εἶναι πάλι αὐτὴ ἡ Κοινότητα;» θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

'Εδῶ ὅμως ὁ 'Αγησίλαος ἦταν πιὸ σοφὸς καὶ ἀμέσως τοῦ ἐξήγησε :

— Κάθε χωριὸ ἀποτελεῖ καὶ μιὰ Κοινότητα καὶ κάθε τέσσερα χρόνια γίνονται ἐκλογὲς καὶ οἱ χωριανοὶ ἐκλέγουν τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο καὶ τὸν πρόεδρο τῆς Κοινότητας. Αὐτὸς φροντίζει γιὰ τὴν καθαριότητα, γιὰ τοὺς δρόμους, τὸ φωτισμὸ, τὰ νεκροταφεῖα, τὴν ἐγγραφὴν τῶν κατοίκων σὲ εἰδικὰ βιβλία, που λέγονται μητρώα ἢ δημοτολόγια, καὶ γενικὰ γιὰ κάθε ὑπόθεση που ἀφορᾶ τὸ χωριὸ. 'Η Κοινότητα εἰσπράττει λεπτὰ ἀπὸ φόρους γιὰ νὰ ἐκτελῆ τὸ σκοπὸ της καί, ὅταν δὲν ἔχῃ λεπτὰ, ζητάει ἀπὸ τοὺς χωριανούς νὰ προσφέρουν τὴν ἐργασία τους δωρεάν. 'Αργότερα, ὅταν θὰ ἔχῃ τελειώσει αὐτὸ, ἡ Κοινότητα θὰ κἀνῃ κάποιον ἄλλο ἔργο, ἀναδάσωση ἢ κατασκευὴ μιᾶς πλατείας. Καὶ πάλι σ' αὐτὸ θὰ ἐργαστοῦν καὶ θὰ βοηθήσουν οἱ κάτοικοι. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὅλοι οἱ κάτοικοι δουλεύουν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου τους.

‘Αλλ’ ό Γιαννάκης είχε μιá άπορία.

— Καλά όλ’ αυτά, είπε. ‘Αλλά άν ένας είναι τεμπέλης και δέ θέλη νά δουλέψη, τότε τί γίνεται;

— Για όλ’ αυτά προβλέπει ό νόμος, άπάντησε ό συνομιλητής του Γιαννάκη. Γιατί θέβαια ύπάρχει νόμος που κανονίζει όλα αυτά τά πράματα, ώστε όλοι νά προσφέρουν τό ίδιο και νά μη γίνονται άδικίες.

— Στην ‘Αθήνα όμως δέ γίνονται τέτοια πράματα, είπε ό Γιαννάκης. ‘Ο μπαμπάς μου δέν πήγε ποτέ σέ τέτοιες δουλειές, ούτε του ζήτησαν ποτέ τίποτα τέτοιο.

Γυρίζοντας άργότερα στο χωριό, θρήκαν τόν πρόεδρο της Κοινότητας, που ήταν θεϊος του ‘Αγησίλαου. “Όταν είδε τά δυό παιδιά, τά φώναξε κοντά του και περπάτησαν μαζί ως την πλατεία.

Σέ μιá στιγμή ό ‘Αγησίλαος θυμήθηκε τή συζήτηση που είχε μέ τό Γιαννάκη πρωτύτερα και ρώτησε τόν πρόεδρο:

— Θεϊε, δέν ύπάρχει στην ‘Αθήνα Κοινότητα και δέ δουλεύουν οί κάτοικοι για τήν πόλη τους;

— Έδω στα χωριά ύπάρχει ή Κοινότητα. Καί, έπειδη δέν έχει εισοδήματα, χρειάζεται περισσότερο τή βοήθεια τών κατοίκων της μέ τήν προσωπική τους εργασία. Στην ‘Αθήνα και τις άλλες μεγάλες πόλεις ύπάρχουν οί Δ ή μ ο ι. Αυτόι εισπράττουν φόρους και πληρώνουν ειδικά άνθρωπους για νά κάνουν τις διάφορες δουλειές. “Υστερα δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι στίς πόλεις οί περισσότεροι άνθρωποι δουλεύουν όλες τις ήμέρες του χρόνου τις πιό πολλές ώρες και δέν τούς περισσεύει καιρός, για νά προσφέρουν προσωπική εργασία. Πληρώνουν όμως φόρους, για νά μαζεύωνται τά σκουπίδια, για νά έχουν φώτα οί δρόμοι, για νά ύπάρχη άσφαλτος, για νά ύπάρχουν άγορές και για τόσα άλλα. ‘Αλλά και στη μιá και στην άλλη περίπτωση ή ύπόθεση είναι πολύ σοβαρή και οί πολίτες πρέπει νά τήν προσέχουν. Γιατί οί Δήμοι στίς μεγάλες πόλεις και οί Κοινότητες στα χωριά δίνουν εύκαιρία νά εφαρμοσθή αυτό που λέμε αυτοδιοίκηση. Καί ή αυτοδιοίκηση, άν λειτουργή κανονικά και σωστά, μαθαίνει τόν άνθρωπο νά είναι καλός πολίτης. Γιατί, όταν ενδιαφέρεσαι για τά ζητήματα του χωριού σου, θ’ άρχισης σιγά-σιγά νά ενδιαφέρεσαι και για τά κοινά ζητήματα.

”Εργα κοινής ωφελείας

“Όταν ό Γιαννάκης πήγε τὸ μεσημέρι στὸ σπίτι ὅπου ἔμενε, βρῆκε ἕνα μεγάλο γράμμα ἀπὸ τὸ φίλο του τὸν Περικλῆ, ποῦ εἶχε πάει ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες μὲ τὸὺς δικούς του στὴν Τρίπολη.

Ἐνάμεσα στ’ ἄλλα ὁ Περικλῆς ἔγραφε πὼς πῆγε μὲ τὸν πατέρα του γιὰ μιὰ ἐπίσκεψη στὸ νομάρχη Ἀρκαδίας.

«Καὶ νὰ δῆς Γιαννάκη, ἔγραφε ὁ Περικλῆς, ποῦ ὁ νομάρχης ἦταν σ’ ἕνα μεγάλο κτίριο μὲ πολλοὺς ὑπάλληλους. Ὁ πατέρας μου ἐξήγησε πὼς εἶναι σὰν μικρὸς ὑπουργὸς καὶ μοῦ εἶπε ὅτι ἡ χώρα μας, ἐκτὸς ποῦ διαιρεῖται σὲ ὑπηρεσίες ὀργανωμένες σὲ κλάδους, εἶναι χωρισμένη καὶ σὲ περιοχὲς ποῦ λέγονται Νομοί».

Τοῦ Γιαννάκη ἀμέσως τοῦ γεννήθηκε ἡ περιέργεια νὰ μάθῃ περισσότερα γιὰ τὸὺς νομάρχες καὶ τὸ θράδυ, μαζὶ μὲ τὸν καινούριο φίλο του, τὸν Ἀησιίλαο, πῆγαν στὸ καφενεῖο ὅπου καθόταν ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος καὶ ἀμέσως μπόρεσαν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀπορίες τους.

— Οἱ νομάρχες ὑπάρχουν ἐπειδὴ κάθε περιοχὴ ἔχει ἕνα σωρὸ ζητήματα δικά της, ποῦ πρέπει νὰ λυθοῦν ἐπὶ τόπου, τοὺς εἶπε ὁ πρόεδρος. Γ’ αὐτὸ στὴν πρωτεύουσα κάθε Νομοῦ ὑπάρχει ὁ νομάρχης ποῦ ἐκπροσωπεῖ τὴν Κυβέρνηση κι ἐπιβλέπει ὅλες τὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες τοῦ Νομοῦ, καθὼς τοὺς Δήμους καὶ τὶς Κοινότητες. Στὴν ἴδια πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῶν ἄλλων Ὑπουργείων, ὅπως εἶναι ὁ νομογεωπόνος γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, ὁ νομιάτρος γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγιεινῆς, ὁ νομομηχανικὸς καὶ ἄλλοι.

— Ἐγὼ ἔμαθα στὴ Γεωγραφία ὅτι στὴν Ἑλλάδα ἔχομε 52 Νομούς. Ὡστε λοιπὸν θὰ ὑπάρχουν καὶ 52 νομάρχες; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Πολὺ σωστά, ἀπάντησε ὁ κύριος πρόεδρος. Γιὰ κάθε Νομὸ ὑπάρχει κι ἕνας νομάρχης. Σὲ ὀρισμένες περιοχὲς οἱ Νομοὶ χωρίζονται σὲ διαμερίσματα καὶ κάθε διαμέρισμα τὸ διοικεῖ ἕνας νομάρχης.

— Εὐχαριστοῦμε, κύριε πρόεδρε! εἶπαν τὰ παιδιὰ κι ἔφυγαν.

Παρακολουθώντας τὴν παρέλαση

τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ὁ Γιαννάκης ξύπνησε μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, τὴν ὥρα ποὺ ἐπεφταν τὰ κανόνια ἀπὸ τὸ Λυκαθηττό. Ἦταν ἡ 25ῃ Μαρτίου, ἡ ἡμέρα τῆς ἔθνικῆς ἐορτῆς, καὶ οἱ δρόμοι, τὰ σπίτια καὶ τὰ λεωφορεῖα ἦταν ὅλα στολισμένα μὲ γαλανόλευκες σημαίες. Ἄνυπόμονος ὁ Γιαννάκης, περίμενε νὰ ξυπνήσῃ ὁ πατέρας του, γιατί τοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ ὅτι, ἂν ἔκανε καλὸν καιρό, θὰ πῆγαιναν μαζί νὰ δοῦν τὴν παρέλαση.

Ὁ ἥλιος ἔλαμπε. Καὶ ὁ Γιαννάκης ἔβαλε τὰ καλά του καὶ περίμενε πότε νὰ φύγουν. Ὡστόσο ἐτοιμαστῆ ὁ πατέρας του, πετάχτηκε στὸ ἀπέναντι σπίτι νὰ πῆ στὸν Περικλῆ, ὅτι θὰ τὸν πάρουν κι αὐτὸν μαζί.

Καὶ σὲ λίγο ξεκίνησαν τέσσερις, ὁ κύριος Κώστας, ὁ Γιαννάκης, ἡ ἀδερφή του ἡ Καλλιόπη, καθὼς καὶ ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς.

Ἐπειδὴ ἦταν ἀκόμα πολὺ νωρίς, βρῆκαν θέση κοντὰ στὸ μνημεῖο τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτη, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ τὰ δοῦν ὅλα.

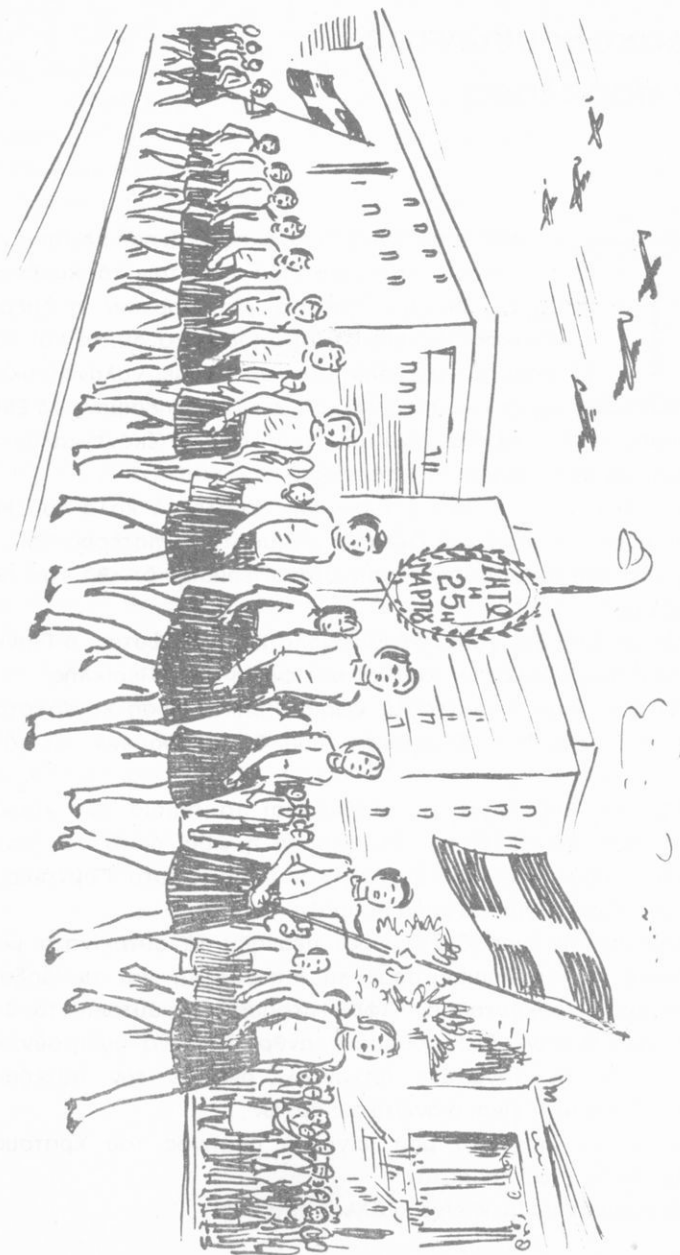
Σὲ λίγο μαζεύτηκε τὸ πλῆθος καὶ τὰ παιδιὰ δὲν κουνούσαν ἀπὸ τὴ θέση τους. Ὡσπου νὰ περάσῃ ἡ ὥρα, ρωτοῦσαν πότε τὴν Καλλιόπη, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλη καὶ πῆγαινε στὸ Γυμνάσιο, πότε τὸν κύριο Κώστα, γιὰ διάφορα πράματα.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἄρχισαν νὰ περνοῦν τὰ αὐτοκίνητα μὲ τοὺς ἐπισήμους ποὺ πῆγαιναν πρὸς τὴ Μητρόπολη γιὰ τὴ Δοξολογία. Ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε. Ἀφοῦ πέρασαν τὰ αὐτοκίνητα ὁ Γιαννάκης, ποὺ ἄκουγε δύο σοβαροὺς ἀνθρώπους νὰ συζητοῦν καὶ νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν «άνωτατο ἄρχοντα», ρώτησε τὸν πατέρα του:

— Ἀλήθεια τί εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων;

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους. Καεὶς δὲν εἶναι πάνω ἀπ' αὐτόν.

Ὁ Γιαννάκης ὁμως εἶχε κι ἄλλες ἀπορίες.

— Γιατί μερικές χώρες έχουν βασιλιάδες και άλλες δεν έχουν; "Ακουσα να λένε ότι στην 'Αμερική και στη Γαλλία δεν έχουν βασιλιά, αλλά πρόεδρο της δημοκρατίας.

— Κάθε χώρα διαλέγει εκείνο που νομίζει ότι είναι καλύτερο γι' αυτήν, απάντησε ο κύριος Κώστας. "Άλλες διάλεξαν τη βασιλεία άλλες τη δημοκρατία. 'Η διαφορά είναι, ότι στη βασιλεία ο βασιλιάς είναι «κληρονομικός», δηλαδή όταν πεθάνη αυτός, γίνεται βασιλιάς ο γιός του, που τον λένε διάδοχο, ενώ ο πρόεδρος της δημοκρατίας δε μένει όλη του τη ζωή πρόεδρος, αλλά εκλέγεται για όρισμένα χρόνια και ύστερα γίνεται πάλι ιδιώτης και κάποιος άλλος εκλέγεται πρόεδρος της δημοκρατίας.

'Η Καλλιόπη θέλησε τότε να μάθη τι γίνεται, όταν ο βασιλιάς και η βασίλισσα δεν έχουν αγόρι, αλλά μόνο κορίτσια. Μπορεί το κορίτσι να γίνη διάδοχος; Ναι μπορεί, ήταν η απάντηση. Στην 'Αγγλία και στην 'Ολλανδία και στη Δανία έχουν Βασίλισσα και όχι βασιλιά.

— Στις άλλες Δημοκρατίες, πρόσθεσε ο κύριος Κώστας, όπως π.χ. στις 'Ηνωμένες Πολιτείες της 'Αμερικής, ο λαός ψηφίζει κάθε τέσσερα ή πέντε χρόνια τον πρόεδρο της δημοκρατίας.

'Ο Περικλής όμως είχε κι αυτός την άπορία του:

— Γιατί, κύριε Κώστα, είπατε «στις άλλες δημοκρατίες»; Μπορεί δηλαδή μιὰ χώρα να έχη βασιλιά και να είναι δημοκρατία;

— Βέβαια μπορεί, απάντησε ο κύριος Κώστας. Δημοκρατία είναι το πολίτευμα όπου ο λαός εκλέγει αυτούς που θέλει να τον κυβερνήσουν. "Όταν ο άρχηγός του κράτους είναι βασιλιάς, τη λέμε βασιλευσμένη δημοκρατία.

Στην 'Ελλάδα, η βασιλευσμένη δημοκρατία καταργήθηκε με το δημοψήφισμα της 8 Δεκεμβρίου 1974 όταν οι "Έλληνες ψηφίζοντας ελεύθερα προτίμησαν την άβασίλευτη δημοκρατία.

'Ο λαός έκρινε ότι είναι καλύτερη η άβασίλευτη δημοκρατία, γιατί ο 'Ανώτατος "Αρχων θα εκλέγεται για λίγα χρόνια και όχι για όλη του τη ζωή και γιατί θα είναι ελληνικής και όχι ξενικής καταγωγής. 'Από την ημέρα εκείνη 'Αρχηγός του Κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αυτόν που θα δοῦμε σε λίγο να στέκεται εμπρός από το μνημείο του "Αγνωστου Στρατιώτη και θα περάσει μπροστά του η παρέλαση που θα παρακολουθήσουμε.

'Εκείνη τη ώρα όμως ακούστηκε μουσική και οι επίσημοι ἄρ-

χισαν να παίρνουν τις θέσεις τους μπρός από το μνημείο του "Αγνωστού Στρατιώτη. Ήταν ο πρόεδρος της δημοκρατίας, η κυβέρνηση, δηλαδή ο πρωθυπουργός και οι ύπουργοί, το διπλωματικό σώμα, δηλ. οι πρέσβεις από τα ξένα κράτη που υπηρετούν στην Αθήνα, στρατηγοί και ανώτεροι υπάλληλοι του κράτους. Η παρέλαση άρχισε, τα παιδιά ξέχασαν την περιέργειά τους και το ενδιαφέρον για τη συζήτηση και είχαν το νου τους στο θέαμα που έβλεπαν, κοιτάζοντας με χαρά να περνούν τόσο ώραιοι στρατιώτες, ναύτες, ευέλπιδες, αεροπόροι και όλοι οι άλλοι.

Δύο ώρες σχεδόν κράτησε η παρέλαση. Και ύστερα κουρασμένα τα παιδιά ξεκίνησαν για το σπίτι.

Στο δρόμο ο Περικλής ξαναθυμήθηκε την κουβέντα που είχαν κάνει πριν.

— 'Υπάρχουν και άλλα πολιτεύματα εκτός από τη βασιλεία και τη δημοκρατία, κύριε Κώστα; ρώτησε.

— 'Υπάρχει και η δικτατορία, απάντησε ο πατέρας του Γιαννάκη. "Όταν ένας άνθρωπος ή μιὰ μικρή ομάδα ανθρώπων παίρνει την έξουσία χωρίς την ψήφο του λαού και κυβερνά μόνος του, χωρίς να γίνονται έκλογες, ούτε να υπάρχει βουλή, δηλαδή αντιπρόσωποι του λαού, τότε λέγεται δικτάτορας. Έσεις δέν είχατε γεννηθῆ ακόμη και δὲ θυμόσαστε, μὰ ἦταν ἐδῶ και τριανταπέντε χρόνια δύο μεγάλες δικτατορίες στην Εύρώπη, ἡ Γερμανία και ἡ Ἰταλία, και οἱ δικτάτορες τους, ὁ Χίτλερ και ὁ Μουσσολίνι, προκάλεσαν τὸν παγκόσμιο πόλεμο και κατέλαβαν πολλές χώρες και τὴν Ἑλλάδα. Οἱ δικτάτορες ὁμως αὐτοὶ κατέστρεψαν τις χώρες τους και νικήθηκαν στὸν πόλεμο και οἱ λαοὶ τῆς Γερμανίας και τῆς Ἰταλίας ἔχουν πάλι δημοκρατία, γιατί κατέλαβαν ὅτι ἡ δικτατορία εἶναι κακὸ πράμα. Ὑπάρχουν και σῆμερον δικτατορίες στὸν κόσμο. Ἄλλες μοιάζουν μὲ τις παλιές, ὅπως ἦταν τὸν καιρὸ τοῦ Χίτλερ και τοῦ Μουσσολίνι και ἄλλες, που ἔχουν ἐπικρατήσει στην Ἀνατολικὴ Εύρώπη και τὴν Ἀσία, λέγονται κομμουνιστικές. Κάθε δικτατορία που καταργεῖ τις ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ κάνει κακὸ, γιατί ἐμποδίζει τοὺς πολίτες να ἐκφράσουν ἐλεύθερα τὴ σκέψη τους και να διαλέξουν μόνοι τους αὐτοὺς που θέλουν να τοὺς κυβερνήσουν. Και στην Ἑλλάδα περάσαμε τελευταία ἐπὶ ἑπτὰ χρόνια ἀπὸ μιὰ σκληρὴ και βασανιστικὴ δικτατορία, που τὴν ἐπέβαλαν μὲ πραξικό-

πημα την 21 'Απριλίου 1967, με θία και με δόλο, μερικοί έπίορκοι στρατιωτικοί. Τò καθεστώς αυτό κατέρρευσε, ύστερ' από την αντίσταση του λαού, και ιδίως τών νέων, τόν 'Ιούλιο του 1974, άφου προκάλεσε μιá έθνική καταστροφή και άφησε πίσω του ένα πολιτικό και οικονομικό χάος. "Έτσι στη χώρα μας, ύστερ' από πολλές περιπέτειες, έχομε καταλήξει στο σημερινό δημοκρατικό πολίτευμά μας, πού είναι τò πιό σύμφωνο με τò χαρακτήρα του λαού μας.

Με τις κουβέντες όμως έφτασαν στο σπίτι, όπου τούς περίμενε τò τραπέζι στρωμένο και ή μητέρα έτοιμάζε στην κουζίνα μπακαλιάρο με σκορδαλιά, τò πατροπιάραδοτο φαγητό του Εύαγγελισμού.

«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος»

Γιαννάκης γύριζε μέσα στο σπίτι, γιατί είχε τελειώσει τὰ μαθήματά του καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνη. Ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς ἦταν ἄρρωστος μὲ ἰλαρὰ καὶ δὲν τὸν ἄφηναν νὰ πάη νὰ τὸν δῆ. Ἡ Καλλιόπη διάβαζε στὴν τραπεζαρία σκυμμένη στὸ τραπέζι. Ὁ Γιαννάκης πῆγε σιγά-σιγά πίσω της καὶ τῆς τράβηξε τὰ μαλλιά πού τὰ εἶχε χτενισμένα σὰν ἀλογοουρά.

— “Αφσέ με, Γιαννάκη! εἶπε θυμωμένη ἡ Καλλιόπη. Δὲ βλέπεις ὅτι μελετᾶω τὸ μάθημά μου τώρα; Καὶ νὰ ἤξερες τί ὠραῖο πού εἶναι τὸ μέρος αὐτὸ ἀπὸ τὸν «Κρίτωνα» πού διαβάζω! Θυμᾶσαι πού σοῦ εἶχα πεῖ γιὰ τοὺς Ἀθηναϊκοὺς νόμους, πού μιλᾶνε στὸ φιλόσοφο Σωκράτη στὴ φυλακῆ;

— Πῶς δὲν τὸ θυμᾶμαι! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Τοὺς εἶδα μάλιστα καὶ στ’ ὄνειρό μου τοὺς νόμους, ἀσπροντυμένους σὰν ἀγγελᾶκια!

— Γιὰ ἄκουσε τώρα αὐτὸ τὸ μέρος, πού μιλοῦν στὸ Σωκράτη γιὰ τὴν πατρίδα: «Τόσο σοφὸς εἶσαι, Σωκράτη, ὥστε νὰ μὴν ξέρης ὅτι καὶ ἀπὸ τῆ μητέρα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα καλύτερη καὶ ἀγιότερη εἶναι ἡ πατρίδα; Καὶ ὅτι πρέπει νὰ τῆ σεβόμαστε καὶ νὰ τὴν ὑπακοῦμε καὶ νὰ τὴν περιποιόμαστε περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα μας ὅταν δυστυχῆ;» “Ἀκουσέ το τώρα καὶ στ’ ἀρχαῖα: «Μητρὸς τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον ἔστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον...». Ξέρεις πόσο συγκινηθῆκα ὅταν πρωτοδιάβασα τὴ φράση αὐτή; Ὁ καθηγητὴς μας μᾶς εἶπε ὅτι ἐμεῖς οἱ “Ἕλληνες ἀγαπᾶμε πολὺ τὴν πατρίδα μας καί, ξενιτεμένοι ὅταν εἶμαστε, γυρίζομε κάθε τόσο στὸν τόπο μας, νὰ πατήσωμε τὸ ἑλληνικὸ χῶμα...

— Ξέρω κι ἐγὼ κάτι παρόμοιο, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Τὸ μάθαμε τὴν περασμένη βδομάδα στὸ σχολεῖο. “Ὅταν ὁ “Ἐκτορας πολεμοῦσε στὴν Τροία, οἱ πατριῶτες του ρωτοῦσαν τοὺς οἰωνοὺς, κάτι μαντικὰ πουλιά, γιὰ νὰ μάθουν ἂν θὰ κερδίσουν τὴ μάχη. Καὶ ὁ “Ἐκτορας τότε τοὺς εἶπε: «Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πατρῆς!» Νὰ σοῦ ἐξηγήσω;

— “Όχι, περιττό! φώναξε ἡ Καλλιόπη. Τὸ ξέρω καλύτερ’ ἀπὸ σένα!

Ὁ Γιαννάκης νόμισε πὼς ἡ Καλλιόπη τοῦ κάνει τὴν ἔξυπνη καὶ ὄρμησε καὶ πάλι νὰ τὴν ἀρπάξη ἀπὸ τὰ μαλλιά.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα μπῆκε στὸ δωμάτιο ὁ κύριος Κώστας.

— Δὲ ντρέπεστε νὰ τσακώνεστε; τοὺς φώναξε. Κι ἐγὼ ποὺ καμάρωνα, ὅταν σᾶς ἄκουγα ἀπὸ δίπλα νὰ μιλάτε γιὰ τόσο ὠραῖα πράματα!

Τὰ παιδιὰ σταμάτησαν ντροπιασμένα.

— Ἐσεῖς σὰν ἀδέρφια πρέπει νὰ εἴσατε ἀγαπημένα! τοὺς μάλωσε. Καὶ σὰν Ἑλληνόπουλα πρέπει ν’ ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα σας περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο στὸν κόσμο! Τὴν ἀγάπη αὐτὴ πρὸς τὴν Ἑλλάδα μπορεῖτε νὰ τὴ δείξετε μὲ πολλοὺς τρόπους. “Ενας ἀπ’ αὐτοὺς εἶναι νὰ μὴ φύγετε ἀπὸ δῶ, νὰ δουλέψετε καθένας ὅσο μπορεῖ περισσότερο καὶ καλύτερα, ὥστε νὰ βοηθήση τὴν πατρίδα νὰ προκόψη καὶ νὰ ζήση εἰρηνικὴ κι εὐτυχισμένη.

‘Ο μεγάλος αδερφός

ήμερα στο σπίτι του Περικλή έχουν μεγάλες προετοιμασίες. "Όχι γιατί γιορτάζει κάποιος από την οικογένεια, αλλά γιατί συμβαίνει κάτι σπουδαιότερο. 'Ο Θανάσης, ο μεγαλύτερος γιός του σπιτιού, ο αδερφός του Περικλή, έρχεται για πρώτη φορά από τότε που πήγε στο στρατό, έδω και αρκετές εβδομάδες. Φαντάσου την άνυπομονησία και τη συγκίνηση τών δικών του, που έχουν συγκεντρωθῆ από νωρίς και περιμένουν να τόν δουν να φθάνη! Στο γράμμα του έλεγε πώς θα φθάση τὸ ἀπόγευμα.

Πιὸ ἀνυπόμονος ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ Περικλῆς. Γι' αὐτὸν δὲν εἶναι μόνον ἡ χαρὰ ὅτι θὰ δῆ τὸν ἀδερφό του. "Έχει πολλὰς ἀπορίες καὶ θέλει νὰ μάθῃ πολλὰ πράματα καὶ ρωτᾷ τὴ συγκεντρωμένη οἰκογένεια:

— Μὰ γιατί θὰ φύγῃ πάλι ὁ Θανάσης σὲ δυὸ μέρες; Δὲν τελείωσε τὸ στρατιωτικό;

— Καὶ βέβαια δὲν τελείωσε, ἀπάντησε ὁ πατέρας τοῦ Περικλῆ, ὁ κύριος Ἀλέξανδρος. Εἶναι μόλις σαράντα ἡμέρες ποὺ πήγε φαντάρος ὁ Θανάσης. "Έχει μπροστά του ἀρκετὸν καιρό. Γιατί τώρα ἡ θητεία εἶναι 24 μῆνες. "Ωστε ἔχει σχεδὸν εἴκοσι τρεῖς μῆνες ἀκόμα ὥσπου νὰ τελειώσῃ τὸ στρατιωτικό καὶ νὰ ξαναγίνῃ πολίτης. Στὸ μεταξύ θὰ ὑπηρετῆ τὴν πατρίδα.

— Μὰ τί εἶναι αὐτὴ ἡ θητεία; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— "Έτσι λέγεται ἡ ὑποχρέωση ποὺ ἔχουν ὅλοι οἱ "Έλληνες νὰ ὑπηρετήσουν τὴν πατρίδα ὅταν μεγαλώσουν. "Όταν γεννηθῆ ἓνα ἀγόρι, τὸ γράφουν σ' ἓνα βιβλίο ποὺ λέγεται «μητρῶν ἀρρένων». Μόλις γίνῃ εἰκοσιενὸς χρόνων καλεῖται μαζί μὲ ὅλα τὰ ἀγόρια ποὺ γεννήθηκαν ἐκεῖνον τὸ χρόνο, νὰ πάνε νὰ ὑπηρετήσουν. Καλεῖται δηλαδὴ ἡ ἡλικία ἢ «κλάσις» του. Ἀφοῦ ὑπηρετήσουν εἴκοσι τέσσερις μῆνες ὡς στρατιῶτες καὶ γυμνασθοῦν, τότε πιά γίνονται ἔφεδροι.

— Τὴν ἔχω ἀκουστὰ αὐτὴν τὴν λέξη, φώναξε ὁ Περικλῆς. Ἀλήθεια, τί θὰ πῆ ἔφεδρος;

— Πρέπει να ξέρης, Περικλή, είπε ο πατέρας του, ότι εκτός από τον ενεργό στρατό, που τον αποτελούν οι νέοι φαντάροι, οί ντυμένοι στο χακί, που βρίσκονται μέσα στους στρατώνες, υπάρχει και ο έφεδρικός στρατός. Αυτός αποτελείται από εκείνους που τελειώνουν τη θητεία τους και ξαναγίνονται πολίτες, αλλά η πατρίδα έχει δικαίωμα, σε οποιαδήποτε στιγμή τους χρειαστεί να τους καλέσει και πάλι να φορέσουν τη στολή.

‘Ο Περικλής κάτι έτοιμάστηκε να ρωτήσει, αλλά εκείνη τη στιγμή άνοιξε η πόρτα και παρουσιάστηκε ο Θανάσης.

“Ολοι άφησαν την κουβέντα κι έτρεξαν να τον αγκαλιάσουν. Τον χτυπούσαν στην πλάτη, κοίταζαν αν πάχυνε, αν μαύρισε. Και ο Περικλής έβλεπε με πολλή περιέργεια τη στολή του Θανάση και τις μεγάλες άρβύλες που φορούσε.

— Σ’ άρρσει ή στολή, Περικλή; ρώτησε ο Θανάσης. Σε λίγα χρόνια θα έρθη ή σειρά σου να τη φορέσης και σύ!

“Ήθελα πολλά πράματα να μάθω, είπε ο Περικλής, αλλά το κυριώτερο είναι: γιατί υπάρχει στρατός;

— Και ποιός θα προστατεύη την Ελλάδα, αν δεν υπάρχει ο στρατός; άπάντησε ο Θανάσης. Σήμερα έχομε ειρήνη. Έλπίζομε ότι θα βαστάξη για πολύ, για πάντα, αν είναι δυνατόν. Αυτό όμως δεν αποκλείει να υπάρχουν έχθροί, που θέλουν να έπιτεθούν στην πατρίδα. Τότε ποιός θα την υπερασπίση αν δεν υπάρχει στρατός;

— ‘Ωραία τὰ λέει ο Θανάσης! είπε ο πατέρας. ‘Αλλά για πές μας, που πρόκειται να πᾶς όταν τελειώσης την εκπαίδευσή σου, Θανάση;

— Λένε ότι θα με στείλουν στην ύπηρεσία του Γενικού Έπιτελείου Στρατού. Θα είναι πολύ ώραία, αν γίνη αυτό.

— Τι είναι πάλι αυτό το Γενικό Έπιτελείο; ρώτησε ο Περικλής. Τό έχω ξανακούσει, αλλά δεν έμαθα τί είναι.

‘Ο Θανάσης τότε με πολλή ύπομονη έξήγησε στον Περικλή πώς τὸ Γενικό Έπιτελείο αποτελείται από αξιωματικούς που οργανώνουν τὸ στρατό και φτιάχνουν τὰ σχέδια για τὴν περίπτωση που θα χρειαστή ο στρατός να πολεμήσει. Τέτοια έπιτελεία έχουν και τὸ ναυτικό και ἡ ἀεροπορία.

‘Ο κύριος Άλέξανδρος έπενέθη τότε και είπε ότι, όταν αυτός ύπηρετούσε στρατιώτης, ἦταν ἔτσι τὰ πράματα. Τώρα όμως ύ-

πάρχει ένα 'Επιτελείο 'Εθνικής 'Αμύνης επάνω από όλα και πιδό κάτω είναι τὰ τρία ἐπιτελεία που ἀνάφερε ὁ Θανάσης.

— Λοιπόν, εἶπε ὁ πατέρας, ἀρχηγὸς ὄλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους. Καὶ ὁ πολιτικὸς τους προϊστάμενος εἶναι ὁ ὑπουργὸς τῆς 'Εθνικής 'Αμύνης. Αὐτὸν τὸν βοηθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπιτελείων, γιὰ νὰ τακτοποιῆ καὶ νὰ ρυθμίζῃ ὅλα τὰ ζητήματα που ἐνδιαφέρουν τὸ στρατό, τὸ στόλο καὶ τὴν ἀεροπορία.

— Τώρα κατάλαβα πολὺ καλά! ἐφώναξε ὁ Περικλῆς.

— Κατάλαβες καλά, ἀλλὰ ἐμεῖς πεινάσαμε καὶ θέλομε νὰ φάμε! εἶπε ὁ πατέρας. Καὶ ὁ Θανάσης θὰ πεινᾷ περισσότερο ἀπ' ὅλους. Κάθισαν ὅλοι χαρούμενοι στὸ τραπέζι κ' ἔφαγαν μὲ ὄρεξη, ἐνῶ ἡ συζήτηση ἐξακολουθοῦσε γιὰ τὸ στρατό.

'Ο Θανάσης τοὺς διηγήθηκε γιὰ κάποιον κακὸ στρατιώτη, που εἴκοσι μέρες μετὰ τὴν κατάταξή του τὸ ἔσκασε ἀπὸ τοὺς στρατῶνες καὶ γύριζε σὲ διάφορες παλιογειτονιές. Τέλος τὸν ἐπιασαν καὶ τὸν πῆγαν στὸ στρατοδικεῖο καὶ καταδικάστηκε σὲ φυλάκιση σὰν λιποτάκτης.

'Ο Περικλῆς δὲν κατάλαβε τὴ λέξη «λιποτάκτης» καὶ ὁ πατέρας τοῦ ἐξήγησε πῶς ἔτσι λένε ἐκεῖνον τὸ στρατιώτη, που ἐγκαταλείπει χωρὶς νὰ ρωτήσῃ κανέναν τὸ λόχο ὅπου ὑπηρετεῖ. Αὐτὸς θὰ δικαστῆ ἀπὸ εἰδικὸ δικαστήριον, που τὸ λένε στρατοδικεῖο. Σὲ καιρὸ πολέμου οἱ λιποτάκτες καταδικάζονται σὲ θάνατο. 'Επίσης τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου μπορεῖ καὶ οἱ πολῖτες νὰ δικάζονται ἀπὸ στρατοδικεῖα.

— "Ἐχω ἀκούσει γιὰ κάποιον νέο που δὲν πῆγε στὸ στρατό καὶ τὸν ἔλεγαν ἀνυπότακτο. "Ἄλλο πράμα εἶναι αὐτό; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Καὶ βέβαια ἄλλο πράμα, εἶπε ὁ Θανάσης. 'Ανυπότακτος εἶναι ἐκεῖνος που, ὅταν οἱ ἄλλοι συνομήλικοί του πᾶνε στρατιῶτες, αὐτὸς δὲν παρουσιάζεται. Αὐτὸς δὲν δικάζεται ἀπὸ δικαστήριον, ἀλλὰ ὑποχρεώνεται νὰ ὑπηρετήσῃ ἀρκετοὺς μῆνες ἀκόμη, ὅταν ἔχουν τελειώσει οἱ ἄλλοι. Αὐτὴ εἶναι ἡ τιμωρία, ἐπειδὴ δὲν ἄκουσε τίς διαταγὰς τοῦ κράτους.

"Ἐτσι ἡ συζήτηση προχώρησε καί, ὅταν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ὁ Θανάσης διηγήθηκε γιὰ ἕναν καινούριον μόνιμον ἀνθυ-

ποχολαγό που είχαν, πώς είναι πολύ καλός, ενώ ο λοχαγός του είναι υπερβολικά αύστηρός.

— Μά γιατί τόν λές μόνιμο; ρώτησε ο Περικλής.

— Μόνιμοι λέγονται εκείνοι που βγήκαν από τη Σχολή τῶν Εὐελπίδων καὶ θὰ μείνουν ὅλη τους τὴ ζωὴ ἀξιωματικοί, ἐξήγησε ὁ Θανάσης. Ἀρχίζουν ἀπὸ ἀνθυπολοχαγοὶ καὶ μπορεῖ μιά μέρα νὰ γίνουν στρατηγοί.

— Ναί, θυμάμαι! φώναξε ὁ Περικλής. Ὅταν πήγαμε μὲ τὸ Γιαννάκη στὴν παρέλαση, εἶδαμε τοὺς εὐέλπιδες μὲ τὶς ὠραίες τους στολές!

— Οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν σπουδάσει σὲ ἀνώτερες σχολές καὶ ποὺ δὲν ὑπηρετοῦν σὰν ἀπλοὶ στρατιῶτες, ἀλλὰ σὰν ἀξιωματικοί· καὶ μποροῦν μὲ τὸν τρόπο αὐτό, νὰ προσφέρουν περισσότερες ὑπηρεσίες.

Ἄλλὰ ὁ Θανάσης ἦταν κουρασμένος καὶ ἤθελε νὰ ξεκουραστῆ λίγο. Ἐτσι ἡ κουβέντα πῆρε τέλος.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὅταν ὅλοι κοιμήθηκαν, ὁ Περικλῆς εἶδε στ' ὄνειρό του πὼς ἦταν στρατηγὸς κι ἀπάνω σ' ἓνα ἄσπρο ἄλογο ἐπιθεωροῦσε τοὺς στρατιῶτες ποὺ περνοῦσαν σὲ παρέλαση μπροστά του.

Ἐπίσκεψη στὸ Μουσεῖο

Ἡμερὰ τὰ παιδιὰ εἶχαν χαρὲς. Ὁ κύριος Χαριδημος, ὁ δάσκαλος, τοὺς εἶπε πὼς θὰ πῆγαιναν στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Πιάστηκαν ἀπὸ τὸ χέρι δύο δύο καὶ φθάσαν στὸ ὠραῖο μέγαρο μὲ τὶς μαρμάρινες σκάλες καὶ μπῆκαν μέσα πατώντας στὶς μύτες τῶν ποδιῶν. Τὶ ὠραῖα πράματα εἶχε ἐκεῖ μέσα! Ἀγάλματα, ἀρχαῖα ἀγγεῖα καὶ χρυσὰ κοσμήματα τοποθετημένα καὶ τακτοποιημένα σὲ βιτρίνες!

Τὴν ὥρα ἐκείνη μπῆκε μέσα καὶ μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ξένους, ποὺ μὲ θρησκευτικὴ σιγὴ παρακολουθοῦσαν μιὰν ὄδηγὸ νὰ τοὺς ἐξηγῇ, στὴ γλώσσα τους, τὴν ἱστορία καὶ τὴ σημασία τῶν ἔργων τέχνης.

Ἡ ὄδηγός, μιὰ κυρία ψηλὴ, ἐπιβλητικὴ, μὲ δυνατὴ φωνή, γύρισε πρὸς τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε :

— Βλέπετε, παιδιὰ μου, πὼς πρέπει ν' ἀγαπᾶτε τὸν τόπο μας, ποὺ εἶναι ὀλόκληρος σπαρμένος μὲ ἔργα τέχνης; Ἀπὸ τίς πιδ μακρινὲς χῶρες τῆς γῆς ἔρχονται ἄνθρωποι νὰ τὰ θαυμάσουν! Καὶ μὲ τὰ ταξίδια τους αὐτὰ ἀφήνουν πολλὰ χρήματα στὴ χώρα μας. Καὶ τί ἄσχημο εἶναι νὰ βλέπουν ὀνόματα σκαλισμένα στὶς ἀρχαῖες πέτρες, χαρτιά καὶ θρωμιὲς ἀνάμεσα στὶς κολόνες καὶ ἄλλα τέτοια... Αὐτὲς ἐδῶ οἱ πέτρες δεῖχνουν πὼς ἔχομε μιὰ ἱστορία πολλῶν χιλιῶν χρόνων καὶ πρέπει νὰ τὴ σεβαστοῦμε!

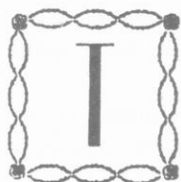
Οἱ ξένοι ρώτησαν τὴν ὄδηγὸ τί εἶπε στὰ παιδιὰ κι ἐκείνη κάτι τοὺς ἐξήγησε στὴ γλώσσα τους.

Δύο κυρίες μεσόκοπες ἄνοιξαν τὶς τσάντες τους καὶ πρόσφεραν καραμέλες στὸ Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ καὶ τοὺς ὑποσχέθηκαν, ὅταν βγοῦν ἀπὸ τὸ Μουσεῖο, νὰ τοὺς φωτογραφήσουν ἐμπρὸς στὸ κτίριο.

Ἔτσι κι ἔγινε καί, ὕστερ' ἀπὸ ἓνα μῆνα, ὁ Περικλῆς πῆρε ἓνα γράμμα μὲ ξένα γραμματόσημα καὶ ἦταν μέσα οἱ φωτογραφίες.

Τὶ χαρὰ εἶχε τότε! Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ντύθηκε βιαστικά κι ἔτρεξε στὸ σπίτι τοῦ Γιαννάκη, νὰ τοῦ τὶς δεῖξῃ. Κι ὕστερα μαζί πῆγαν καὶ βρῆκαν τ' ἄλλα παιδιὰ καὶ γεμάτοι ὑπερηφάνεια ἔδειχναν τὶς φωτογραφίες ποὺ εἶχαν στείλει οἱ ξένοι φίλοι τῆς χώρας μας.

Οι δύο φαντάροι

Τις ημέρες που έμεινε στο σπίτι ο Θανάσης με άδεια από το στρατό, ο Περικλής δεν ξεκόλλησε από κοντά του. Του φαινόταν τόσο αλλιώτικος και τόσο μεγαλύτερος ο αδερφός του και ήξερε τόσα πολλά...

Ήλλά και του Θανάση του άρεσε να κάνει συντροφιά με το μικρότερό του αδερφό. Αισθανόταν άντρας πιά. Τώρα που φορούσε τη στρατιωτική στολή, ήθελε να δείχνη πόσα πράματα είχε μάθει στις λίγες εβδομάδες που ήταν στο στρατό.

Σ' έναν από τους περιπάτους του με τόν Περικλή, ο Θανάσης συνάντησε ένα συνάδελφό του. Ήταν ένα ψηλό και όμορφο παιδί, που του πήγαιναν πολύ τα στρατιωτικά ρούχα. Χαιρετήθηκαν με πολλή χαρά και στάθηκαν σε μιιά γωνιά και μιλούσαν για τα γυμνάσια που είχαν κάνει τις τελευταίες ημέρες, πριν πάρουν άδεια και έρθουν στο σπίτι τους. Είπαν πολλά και διάφορα και κατόπιν χαιρετήθηκαν και χώρισαν.

— "Όχι για πολύ όμως, είπε άστεία ο Θανάσης, άφου σέ λίγο θά συναντηθούμε πάλι στο στρατώνα που είναι τώρα τὸ σπίτι μας.

"Όταν ο φίλος του απομακρύνθηκε και τὰ δύο ἀδέρφια πήραν τὸ δρόμο πρὸς τὴν πλατεία, ὁ Θανάσης με ὑπερηφάνεια εἶπε στὸν Περικλή ὅτι αὐτὸς ὁ φίλος του ὁ στρατιώτης, με τὸν ὁποῖο κουβέντιαζε, ἦταν γιὸς τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

— Εἶναι γιὸς ὑπουργοῦ; εἶπε με κατὰπληξη ὁ Περικλής. Καὶ γιατί εἶναι ἀπλὸς φαντάρος σὰν καὶ σένα;

— Μὰ τί ἤθελες νὰ εἶναι; ἀπάντησε ἀπορημένος ὁ Θανάσης. Καὶ αὐτὸς κι ἐγὼ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι στρατιῶτες, πὺ ὑπηρετοῦν στὸ λόχο μας καὶ σ' ὄλο τὸν ἑλληνικὸ στρατό, ἔχομε γεννηθῆ ἀπὸ κάποιον "Ελληνα πατέρα. Γι' αὐτὸ ὅλοι εἴμαστε ἴσοι! "Ό,τι δουλειὰ καὶ ἂν κάνῃ ὁ πατέρας τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου καὶ ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι ὁ ἴδιος, κανένας "Ελληνας δὲν ἔχει περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ τοὺς ἄλλους!

— Δὲν τὸ εἶχα σκεφθῆ ποτὲ αὐτό, ὁμολόγησε ὁ Περικλής. Ἄλλά

τώρα πού μου τὸ λές, βλέπω ὅτι ἔχεις δίκιο. Πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ δασκαλός μας μιλοῦσε γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν Ἑλλήνων καὶ μᾶς εἶπε ὅτι στὴ χώρα μας, ὅπως καὶ σ' ὅλες σχεδὸν τὶς ἄλλες χώρες τῆς γῆς, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι ἴσοι μεταξύ τους ἀπέναντι τοῦ νόμου. Μᾶς εἶπε μάλιστα τὸ παράδειγμα τῶν σχολείων ἢ τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου κάθε Ἑλληνόπουλο μπορεῖ νὰ μπῆ, ἂν ξέρη γράμματα καὶ πετύχη στὶς ἐξετάσεις του.

— Ἐχει δίκιο ὁ δάσκαλός σας, εἶπε σοβαρὰ ὁ Θανάσης. Ἡ ἰσότητα εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα δικαιώματα πού ἔχει σήμερα ὁ ἄνθρωπος. Οὔτε ἡ καταγωγή, οὔτε ἡ περιουσία, οὔτε ἡ μόρφωση μποροῦν νὰ κάνουν ἓναν ἄνθρωπο ἀνώτερο ἀπὸ τὸν ἄλλο. Ἄν μάλιστα διαβάσης τὸ σύνταγμά μας, θὰ δῆς ὅτι ἓνα ὀλόκληρο ἄρθρο γράφει γιὰ τὴν ἰσότητα καὶ λέει ὅτι ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου καὶ οἱ νόμοι ἰσχύουν γιὰ ὅλους τὸ ἴδιο.

— Δὲν ἦταν ὅμως πάντοτε ἴσοι, εἶπε ἐκείνη τὴ στιγμή ὁ Περικλῆς. Στὴν Ἱστορία πού κάναμε διάβασα ὅτι στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐλεύθερους, ὑπῆρχαν καὶ οἱ δοῦλοι.

— Βέβαια δὲν ὑπῆρχε πάντοτε ἡ ἰσότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἀπάντησε ὁ Θανάσης. Κάποτε, πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ὑπῆρχαν ἄνθρωποι πού ἦταν δοῦλοι καὶ οἱ ἐλεύθεροι τοὺς ἀγόραζαν καὶ τοὺς πούλαγαν καὶ τοὺς μεταχειρίζονταν ὡς τὰ ζῶα. Ἄλλὰ ὁ χριστιανισμὸς πρῶτος καταπολέμησε τὴ δουλεία καί, ὅταν πέρασαν πολλὰ χρόνια, ἡ ἰδέα τῆς ἰσότητας ἐκυριάρχησε σ' ὅλο σχεδὸν τὸν κόσμο. Καὶ στὴν πατρίδα μας, οἱ πρόγονοί μας, πού ἔκαναν τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821, ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα πράματα πού διακήρυξαν ἐπίσημα ἦταν πῶς ὅποιος πατὰ τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐλεύθερος ἄνθρωπος.

Μὲ τὴ συζήτηση ὅμως εἶχαν φθάσει στὴν πλατεία χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν καὶ ἐκεῖ ὁ Θανάσης μὲ τὸν ἀδερφό του μπῆκαν στὸ ζαχαραπλαστεῖο νὰ φᾶνε ἓνα παγωτό.

Μιά Ξαφνική κληρονομιά

ταν δέκα τὸ βράδυ. Ὁ Γιαννάκης εἶχε κίολας κοιμηθῆ καὶ ἡ Καλλιόπη ἐτοιμαζόταν κι ἐκείνη νὰ πέση στὸ κρεβάτι, ὅταν χτύπησε δυνατὰ τὸ κουδούνι τῆς ἐξώπορτας. Ἦταν ὁ τηλεγραφητής. "Ἐφερε ἓνα τηλεγράφημα γιὰ τὸν κύριο Κώστα, ποῦ τοῦ ἀνήγγελε ὅτι ἡ ἀδερφή τῆς μητέρας του, ποῦ ζοῦσε στὸ Ναύπλιο, εἶχε πεθάνει ξαφνικά! Ἀμέσως ὁ κύριος Κώστας ἐτοίμασε τὰ πράματά του, νὰ φύγη τὴν ἄλλη μέρα πρωὶ - πρωὶ, γιὰ νὰ παρευρεθῆ στὴν κηδεία τῆς θείας του.

Ἡ Καλλιόπη ἄκουσε τοὺς γονεῖς τῆς νὰ λένε ὅτι ἡ θεία εἶχε περυσία καὶ ὅτι θὰ τὴν κληρονομήσουν τ' ἀνίψια τῆς, γιὰτι δὲν εἶχε παιδιά.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ἡ Καλλιόπη συνόδευσε τὸν πατέρα τῆς ὡς τὸ σταθμὸ τῶν λεωφορείων. Στὸ δρόμο θρῆκε εὐκαιρία νὰ τὸν ρωτήσῃ γιὰ τὴν κληρονομιά.

— Πρέπει νὰ ξέρης, Καλλιόπη μου, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ ζήσῃ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὑλικά ἀγαθὰ. Ὅρισμένα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι δικά του καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἰδιοκτησία του.

— Βέβαια τὸ ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Τὰ φουστάνια μου, ἡ σάκα μου, τὰ βιβλία μου εἶναι ἰδιοκτησία μου.

— Καθένας λοιπὸν ἔχει δικαίωμα νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλει μὲ τὰ δικά του πράματα καί, ὅταν αὐτὰ εἶναι πολλά, τὰ λέμε περυσία, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. "Ὅσοι ἔχουν περυσία, μποροῦν νὰ ὀρίσουν τι θὰ γίνῃ αὐτὴ μετὰ τὸ θάνατό τους, δηλαδὴ νὰ κάνουν διαθήκη. "Ἄν ἓνας πεθάνῃ χωρὶς διαθήκη, τότε τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιὰ του καί, ἂν δὲν ἔχη παιδιὰ, οἱ ἄλλοι συγγενεῖς του.

— "Ὅστε μπορεῖ ἡ θεία σου ἡ Κατίνα νὰ ἄφησε διαθήκη, ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ κύριος Κώστας. Πολλοὶ εἶναι ποῦ κάνουν διαθήκη καὶ ἀφήνουν τὴν περυσία τους γιὰ νὰ γίνουν ἰδρύματα, νοσοκομεῖα, σχολές καὶ ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα. Μά, ἂν δὲν ἄφησε διαθήκη, θὰ τὴν κληρονομήσουν τ' ἀνίψια τῆς.

— Τὸ κράτος μπορεῖ νὰ μοῦ πάρῃ τὴν περιουσία μου; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Ὅχι, παιδί μου, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τὸ σύνταγμα λέει ὅτι κανένας δὲ μπορεῖ νὰ στερηθῇ ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησία του. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, ὅπου, γιὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ πρόσφυγες ἢ γιὰ νὰ γίνῃ ἓνας νέος δρόμος ἢ ἄλλα ἔργα, τὸ κράτος παίρνει τὰ ἀκίνητα ἀπὸ μερικοὺς ἰδιοκτῆτες, γιὰ λόγους «δημοσίας ὠφελείας», ὅπως λένε. Κάνει δηλαδὴ ἀ π α λ λ ο τ ρ ί ω σ η. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ὅμως πάντοτε ἀποζημιώνει τὸν ἰδιοκτῆτη. Κάποτε τὸ κράτος, σὰν προστάτης τῶν πολλῶν, ἀφαιρεῖ τὴν ἰδιοκτησία ἀπὸ τοὺς λίγους γιὰ νὰ μοιράσῃ στοὺς πολλοὺς. Αὐτὸ ἐγένε ἀρκετὲς φορὲς ὡς τώρα, ἀλλὰ καὶ τὸ 1953, μὲ τὰ μεγάλα ἀγροκτῆματα ποὺ μοιράστηκαν στοὺς γεωργούς. Θυμᾶσαι τὸν κουμπάρο μας, στὴν Κωπαῖδα, ποὺ πῆρε τὸ κτῆμα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη; Τοῦ τὸ ἔδωσε τὸ κράτος, ἀφοῦ τὸ ἀπαλλοτρίωσε ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ ἐταιρεία.

Στὸ μεταξὺ ὅμως ἔφθασαν στὰ λεωφορεῖα καὶ ἡ Καλλιόπη ἔμεινε νὰ φυλάῃ τὰ πράματα, ὥσπου νὰ βγάλῃ ὁ πατέρας της εἰσιτήριο.

‘Η θεία φεύγει για τὰ λουτρά

Θεία Σοφία πέρασε απόψε από τὸ σπίτι τῶν παιδιῶν, γιὰ νὰ τοὺς ἀποχαιρετήσῃ. Ἦταν ὑπάλληλος σ’ ἓνα Ἐπιχειρηματιεῖο καὶ εἶχε πάρει τὴν ἀδεία της. Τὴν ἄλλη μέρα θὰ ἔφευγε γιὰ τὰ λουτρά. Ἦταν εὐχαριστημένη, γιατί εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ περνοῦσε καλὰ στὶς διακοπές της.

— Καὶ νὰ σκέφτομαι, καημένη Καλλιόπη, εἶπε στὴν ἀνιψιά της, ὅτι ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι δὲν ἐπαιρναν ποτὲ ἀδεια ἢ, ὅταν ἔφευγαν ἀπὸ τὴ δουλειὰ τους, δὲν τοὺς πλήρωναν τὸ μισθό!

— Ἀλήθεια, θεία; φώναξε ἡ Καλλιόπη. Μοῦ φαίνεται σχεδὸν ἀπίστευτο!

— Καὶ ὅμως, χρυσό μου παιδί, ἀκόμη καὶ ἡ Κυριακὴ ἀργία δὲν ἦταν ὑποχρεωτικὴ. Σήμερα ὅμως κάθε ἐργαζόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπαυθῆ μιὰ μέρα τὴν ἐβδομάδα. Οἱ περισσότεροι κάθονται τὴν Κυριακὴ. Ἄλλοι, ὅπως ἐκεῖνοι ποὺ ἐργάζονται στὶς συγκοινωνίες ἢ στὰ κέντρα ἀναψυχῆς, ἀναπαύονται μιὰν ἄλλη μέρα τῆς ἐβδομάδας.

Ἡ Καλλιόπη τότε θυμήθηκε πὼς εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα της, ὅτι κάθε ἐργαζόμενος ἔχει δικαίωμα σὲ ἀνάπαυση καὶ σὲ ἡσυχία. Δὲν εἶχε ὅμως ποτὲ σκεφτῆ ὅτι χρειάστηκε τόσοσ καιρὸς καὶ τόσοι ἀγῶνες τῶν ἐργαζομένων γιὰ ν’ ἀποκτήσουν οἱ ἄνθρωποι τὸ δικαίωμά τους αὐτὸ καὶ ὅτι, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἀκόμα, δὲν τὸ εἶχαν.

Ἡ μιὰ σκέψη τὴν ὀδήγησε στὴν ἄλλη καὶ σὲ πράματα ποὺ ποτὲ δὲν εἶχε συλλογιστῆ πρωτύτερα.

— Γιὰ πές μου, ἀλήθεια, θεία, μπορεῖ κανεὶς νὰ διαλέξῃ ὅποιο ἐπάγγελμα θέλει; ρώτησε.

— Ναί, Καλλιόπη μου. Σήμερα ἔχομε τὴν ἐλευθερία τῆς ἐργασίας καὶ καθένας μπορεῖ νὰ διαλέξῃ τὴ δουλειὰ ποὺ τοῦ ταιριάζει περισσότερο. Δὲν ἦταν ὅμως πάντα ἔτσι. Ἐπῆρχε ἡ ἐποχὴ τῆς δουλειάς, ὅπου οἱ δούλοι, ποὺ τοὺς ἀγόραζαν καὶ τοὺς πουλοῦσαν

ὅπως τὰ ζῶα, ἔκαναν ὅλες τὶς δουλειές. Σήμερα ἔχομε τὶς μηχανές ποὺ κάνουν τὶς βαριές δουλειές καί, ὅσο προχωρεῖ ὁ πολιτισμός, οἱ ἄνθρωποι θὰ κουράζωνται λιγότερο μὲ τὸ σῶμα καὶ περισσότερο μὲ τὸ μυαλό, θὰ κάνουν δηλαδὴ λιγότερη χειρωνακτικὴ δουλειὰ καὶ περισσότερη διανοητικὴ. Τὰ τελευταῖα χρόνια ὅμως ὑπάρχουν καὶ ἠλεκτρονικὲς μηχανές ποὺ κάνουν καὶ ὑπολογισμοὺς καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλες διανοητικὲς ἐργασίες. Ἄλλά, Θεέ μου, πῶς ἀργησα! φώναξε ἔξαφνα ἡ θεία. Πρέπει νὰ ψωνίσω μερικὰ πράματα γιὰ τὸ ταξίδι μου, μιὰ ψάθα γιὰ τὸν ἥλιο, μιὰ μεγάλη πετσέτα γιὰ τὰ μπάνια καὶ μερικὰ τρόφιμα! Γειά σας, καλὴν ἀντάμωση!

—Ἀντίο, θεία μου! Καλὸ ταξίδι!

«Καὶ ὅμως κινεῖται!»

Καλλιόπη πήρε προχτὲς γιὰ δῶρο ἓνα ὠραῖο βιβλίο. Ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ μεγάλου ἐκείνου φυσικοῦ, πού, ἐδῶ καὶ πέντε αἰῶνες, ἀνακάλυψε ὅτι ἡ Γῆ εἶναι στρογγυλὴ καὶ ὅτι γυρίζει γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιο. Μὲ χαρὰ τὸ διάβασε καὶ ὕστερα θέλησε νὰ διηγηθῆ ὅσα ἔμαθε στὸ Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ.

Τοὺς εἶπε λοιπὸν ὅτι τὴν ἐποχὴ τοῦ Γαλιλαίου οἱ ἄνθρωποι δὲν ἦταν ἐλεύθεροι νὰ σκέφτῳνται ὅπως θέλουν καὶ ὅτι ὁ Γαλιλαῖος καταδιώχτηκε γιὰ τὶς ἰδέες του αὐτές.

— Φαντασθῆτε, παιδιὰ, τοὺς ἔλεγε ἡ Καλλιόπη, ὅτι ὁ Γαλιλαῖος στὸ δικαστήριο, ἐνῶ γονατιστὸς ἀρνιόταν τὶς ἀρχές του, λέγεται πὼς εἶπε: «Καὶ ὅμως κινεῖται!» ἐννοώντας τὴ Γῆ. Ἡ σκέψη του ἔμεινε ζωντανὴ καὶ ἀνεξάρτητη. Καὶ τελικὰ ἐθριάμβευσε!

Ὁ Περικλῆς πήγε σπῆτι συλλογισμένος καὶ τὴν ἄλλη μέρα στὸ σχολεῖο ρώτησε τὸν κύριο Χαρίδημο γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς σκέψης στὴν ἐποχὴ μας. Ὁ δάσκαλός του πρόθυμα τοῦ ἐξήγησε, ὅτι αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρχές ἐκείνες, γιὰ τὶς ὁποῖες ἔχυσαν τὸ αἷμα τους οἱ λαοί. Σήμερα τὰ περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου κατοχυρώνουν τὴν ἐλευθερία τῆς σκέψης μέσα στὰ συντάγματά τους. Ἐπίσης ἀναγράφεται καὶ στὴν Παγκόσμια Διακήρυξη τῶν Διακαιωμάτων τοῦ Ἄνθρώπου. Ἐνας νέος Γαλιλαῖος σήμερα δὲ θὰ καταδιωκόταν καὶ οἱ μεγάλοι φυσικοί, ἀστρονόμοι καὶ ἀτομικοὶ ἐπιστήμονες εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνα μας.

— Ἐν τούτοις, πρόσθεσε ὁ κύριος Χαρίδημος, καὶ στὰ τελευταῖα χρόνια ἔχομε παραδείγματα σοφῶν πού καταδιώχτηκαν. Θὰ ἔχης ἀκούσει, Περικλῆ, γιὰ τὸν ξακουστὸ Ἄϊνστάϊν, πού μὲ τὶς ἐρευνές του συνετέλεσε νὰ βρεθῆ ἡ διάσπαση τοῦ πυρῆνα τοῦ ἀτόμου. Ἐ, λοιπὸν, καὶ αὐτὸς διώχτηκε ἀπὸ τὴν πατρίδα του τὴ Γερμανία τὸ 1934, τὸν καιρὸ τοῦ Χίτλερ! Κατάφυγε στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καὶ ἔγινε Ἀμερικανὸς πολίτης.

Τοῦ Περικλῆ τοῦ κεντήθηκε ἡ περιέργεια νὰ μάθῃ περισσότερα

για τή ζωή καί τὸ ἔργο τῶν μεγάλων ἐρευνητῶν καί ἄρχισε νὰ δανείζεται ἀπὸ τοὺς συμμαθητὲς του βιβλία σχετικά μὲ τοὺς μεγάλους εὐεργέτες τῆς ἀνθρωπότητος.

Καί τότε συλλογίστηκε τί καλὸ ποὺ εἶναι νὰ ὑπάρχη ἐλευθερία τῆς σκέψης, γιατί χωρὶς αὐτὴν ὁ κόσμος δὲ θὰ εἶχε προοδέψει καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲ θὰ εἶχαν τὰ ἀγαθὰ ποὺ ἔχουν σήμερα.

‘Η γιορτή του πατέρα

τὸ σπίτι σήμερα εἶχανε γιορτὴ. Ἦταν 21 Μαΐου, τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, καὶ γιόρταζε ὁ κύριος Κώστας, ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν.

Ἦταν νωρὶς καὶ οἱ ἐπισκέπτες δὲν εἶχαν ἔρθει ἀκόμη. Ἀλλὰ ὁ ταχυδρόμος ποὺ πέρασε νωρίτερα εἶχε φέρει ἀρκετὲς κάρτες μὲ εὐχὲς γιὰ τὸν κύριο Κώ-

στα, ἀπὸ διάφορους συγγενεῖς καὶ φίλους.

Ὁ Γιαννάκης ποὺ ἦταν στὸ σπίτι ἐκείνη τὴν ὥρα τὶς πῆρε καὶ τὶς πῆγε στὸν πατέρα του στὸ σαλόνι. Εἶχε προσέξει ὅτι οἱ φάκελοι δὲν ἦταν κλειστοί, ὅπως τὰ ἄλλα συνηθισμένα γράμματα ποὺ ἔφερνε ὁ ταχυδρόμος στὸ σπίτι· καὶ ρώτησε τὸν πατέρα του γιατί οἱ κάρτες εἶχαν ἀνοιχτοὺς φακέλους.

Ὁ κύριος Κώστας τοῦ ἐξήγησε ὅτι τὶς κάρτες τὶς ἔστειλαν σὲ ἀνοιχτὰ φάκελα, ἐπειδὴ ἔγραφαν μέσα εὐχὲς καὶ δὲν εἶχαν τίποτα κρυφὸ, οὔτε οἰκογενειακὰ μυστικά.

—“Ὅλα τὰ προσωπικὰ ζητήματα, τὶς διαφορὲς ὑποθέσεις καὶ τὰ μυστικά τους, οἱ ἄνθρωποι τὰ γράφουν στὶς ἄλλες ἐπιστολὲς, ποὺ τὶς κλείνουν προσεκτικὰ, γιὰ νὰ μὴν μπορῆ κανεὶς ἄλλος νὰ τὶς διαβάσῃ. Κανένας δὲν ἔχει δικαίωμα ν’ ἀνοίξῃ ἓνα ξένο γράμμα καὶ νὰ διαβάσῃ τὸ περιεχόμενό του, οὔτε τρίτος, οὔτε ὁ ὑπάλληλος τοῦ ταχυδρομείου, γιατί αὐτὸ ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους. Αὐτὸ τὸ ὀνομάζομε «ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν», κατὰληξε ὁ κύριος Κώστας, καὶ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαῖα δικαιώματα τοῦ πολίτη. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ τηλεγραφήματα καὶ τηλεφωνήματα. Οἱ τηλεγραφεῖς, ποὺ ἀπὸ τὴ θέση τους μαθαίνουν τί λέει ἓνα τηλεγράφημα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἀνακοινώσουν σὲ κανέναν.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁμως χτύπησε τὸ κουδούνι καὶ ὁ Γιαννάκης, ποὺ κατάλαβε ὅτι ἦταν ἐπισκέπτες, ἄφησε τὸν πατέρα του κι ἔτρεξε ν’ ἀνοίξῃ τὴν ἐξώπορτα.

Ἦταν ὁ θεῖος του ὁ Χαρίλαος μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ εἶχαν ἔρθει νὰ εὐχηθοῦν χρόνια πολλὰ στὸν κύριο Κώστα.

Σὲ λίγο ἔφθασαν καὶ ἄλλοι ἐπισκέπτες καὶ τὸ σαλόνι γέμισε κόσμος. Κουβέντιαζαν γιὰ πολλὰ καὶ διάφορα.

Ὁ κύριος Κώστας μίλησε στοὺς φίλους του γιὰ τὴν ἀπορία τοῦ Γιαννάκη γιὰ τὶς ἀνοιτὲς κάρτες καὶ ἕνας, ὁ κύριος Ἡλίας ὁ δικηγόρος, εἶπε στὸ Γιαννάκη ὅτι τὸ «ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν» εἶναι ἕνα μόνο ἀπὸ τὰ δικαιώματα ποὺ ἔχουν σήμερα οἱ πολῖτες τῆς χώρας.

—“Ἐνα ἄλλο σοβαρὸ καὶ μεγάλο δικαίωμα ποὺ ἔχουν σήμερα οἱ ἄνθρωποι, πρόσθεσε ὁ κύριος Ἡλίας, εἶναι τὸ «οἰκογενειακὸν ἄσυλον» ἢ «ἄσυλον τῆς κατοικίας». Οἰκογενειακὸ ἄσυλο σημαίνει ὅτι κανένας, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μπῆ στὸ σπίτι σας, ἂν ἐσεῖς δὲν τὸ θέλετε. Ἀκόμη καὶ ἡ Ἀστυνομία δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ μέσα σ’ ἕνα σπίτι μόνη της, ἔστω καὶ ἂν ἔχη σοβαροὺς λόγους γι’ αὐτό. Πρέπει νὰ πάρη εἰδικὸ ἔνταλμα ἀπὸ τὸ δικαστή. Χωρὶς αὐτό, κάθε πολίτης ἔχει δικαίωμα νὰ κρατήσῃ τὴν πόρτα του κλεισμένη καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα νὰ μπῆ μέσα.

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρεσαν αὐτὲς οἱ συζητήσεις καὶ κάθισε ἀρκετὴ ὥρα μαζί μὲ τοὺς μεγάλους παρακολουθώντας τὶς κουβέντες τους.

Κατόπιν ἡ μητέρα του τὸν πῆρε καὶ τὸν πῆγε στὸ διπλανὸ δωμάτιο, γιὰ νὰ φάῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ, γιὰτὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔπρεπε νὰ πάῃ νωρὶς στὸ σχολεῖο.

Τὰ παιδιὰ συναντοῦν ἓνα δημοσιογράφο

κείνη τὴν Κυριακὴ εἶχαν ἐτοιμασίες στὸ σπίτι τοῦ Γιαννάκη.

Ἡ μητέρα στὴν κουζίνα ἀνοίγε φύλλο γιὰ σπανακόπιτα καὶ μαγεύει συγχρόνως ψητὸ τῆς κατσαρόλας. Θὰ εἶχαν γεῦμα τὸ μεσημέρι σ' ἓναν ξάδερφο τοῦ κυρίου Κώστα, δημοσιογράφο ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

Ὁ Γιαννάκης, γεμάτος περιέργεια, περίμενε νὰ δῆ πῶς εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ γράφουν τὶς ἐφημερίδες. Σὰν τοὺς ἄλλους νὰ εἶναι ἄραγε; Ὁ Περικλῆς κόλλησε κι αὐτὸς περιέργεια καὶ ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὴ μητέρα τοῦ Γιαννάκη νὰ περάσῃ μετὰ τὸ φαγητὸ νὰ δῆ κι ἐκεῖνος τὸ δημοσιογράφο.

Ὅταν χτύπησε τὸ κουδούνι, ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε πρῶτος ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα καὶ εἶδε νὰ μπαίνη στὸ σπίτι ἓνας κύριος ποὺ δὲν ἦταν διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἦταν ἓνας ψηλὸς λεπτὸς ἄντρας μὲ μακριὰ μαλλιά. Κρατοῦσε στὰ χέρια του δύο ἐφημερίδες, ὅπως κρατοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στὸν κόσμο, καὶ ἓνα κουτί μὲ γλυκά.

Ὅταν ἔμαθε ὅτι τὰ δυὸ παιδιὰ εἶχαν τὴν ἐπιθυμία νὰ μάθουν γιὰ τὶς ἐφημερίδες, γέλασε καλόκαρδα καὶ προθυμοποιήθηκε ν' ἀπαντήσῃ σ' ὅλες τὶς ἐρωτήσεις τους.

Πραγματικά, μετὰ τὸ φαγητό, τὴν ὥρα ποὺ ἡ μητέρα ἔψηνε τοὺς καφέδες, κατέφθασε καὶ ὁ Περικλῆς καί, μαζὶ μὲ τὸ Γιαννάκη, ἔβαλαν στὴ μέση τὸν κύριο Μέμο, γιὰ ν' ἀρχίσουν νὰ τὸν ρωτοῦν.

Ὁ κύριος Μέμος πῆρε ἀπὸ τὸ τραπεζάκι, ὅπου τὶς εἶχε ἀφήσει, τὶς δυὸ ἐφημερίδες καὶ τὶς ἀπλωσε ἀπάνω στὸ τραπέζι.

— Νά, κοιτάξτε αὐτές, εἶπε, εἶναι καὶ οἱ δύο σημερινές.

Τοὺς ἔδειξε λοιπὸν τὴν πρώτη σελίδα, ὅπου ἦταν τηλεγραφήματα ἀπὸ τὴ Μέση Ἀνατολὴ γιὰ μιὰ μάχη ποὺ ἐγίνε μετὰξὺ Ἀράβων - Ἰσραηλινῶν. Λίγο πιὸ πέρα ὑπῆρχε ἡ περιγραφή τοῦ νέου κατορθώματος τῶν ἀστροναυτῶν μὲ πολλὲς φωτογραφίες. Γύ-

ρισε μετά την τελευταία σελίδα και τούς διάβασε ειδήσεις από τις επαρχίες, από ξένες μακρινές χώρες και αρκετά άλλα.

Κατόπιν έδωσε μιὰ από τις έφημερίδες στον Περικλή και του έιπε να θρῆ και αυτός κάτι που να τόν ενδιαφέρει και να τὸ διαβάση φωναχτὰ για να τὸ ἀκούσουν ὅλοι.

‘Ο Περικλῆς ἔψαξε ἀρκετὴ ὥρα τὴν ἔφημερίδα καί, στὸ τέλος, μὲ δυνατὴ φωνὴ ἄρχισε νὰ διαβάζη:

«Αὐξάνουν αἱ τιμαὶ τῶν γλυκουσμάτων!»

“Ὅλοι γέλασαν τότε, γιατί ἤξεραν ὅτι ὁ Περικλῆς ἦταν ὁ πιὸ λιχουόδης τῆς παρέας.

‘Ο Γιαννάκης στὸ μεταξὺ εἶχε πάρει τὴν ἄλλη ἔφημερίδα και τὴ γύρισε ἀμέσως, για να διαβάση στὴν ἀθλητικὴ στήλη ποιὰ ποδοσφαιρικὴ ομάδα εἶχε νικήσει στοὺς χθεσινούς ἀγῶνες.

‘Ο κύριος Μέμος ἄρχισε τότε τὴ συζήτηση γύρω ἀπὸ τις ἔφημερίδες και τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ καθένα ὅ,τι ἤξερε για τὰ φύλλα που κυκλοφοροῦν στὴν Ἀθήνα και στις ἄλλες πόλεις. ‘Ο κύριος Κώστας ἀνακατεῦτηκε κι αυτός στὴ συζήτηση και παρακάλεσε τὸ δημοσιογράφο να τοὺς ἐξηγήση γιατί οἱ ἔφημερίδες ἢ ὁ τύπος, ὅπως λένε γενικὰ τις ἔφημερίδες, λέγονται ἐπίσης και «τ ε τ ἄ ρ τ η ἔξ ο υ σ ῖ α».

‘Αμέσως ὁ Περικλῆς θέλησε να μάθη ποιὲς εἶναι οἱ ἄλλες τρεῖς ἐξουσίες.

— Εὐχαρίστως θ’ ἀπαντήσω σὲ ὅλες σας τις ἐρωτήσεις, εἶπε ὁ κύριος Μέμος. “Ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια, τόσο μεγαλώνει ἡ σημασία και ἡ ἀξία του τύπου. Σήμερα ὅλες τις ειδήσεις, ὅ,τι και ἂν γίνεται στὴν Ἑλλάδα ἢ σὲ οποιαδήποτε ἄλλη χώρα, ἀκόμη και στὴν πιὸ ἀπομακρυσμένη γωνιὰ τῆς γῆς, μᾶς τις δίνει ἡ ἔφημερίδα και τ’ ἄλλα μέσα ἐνημερώσεως ὅπως τὸ ραδιόφωνο και ἡ τηλεόραση. Αὐτὰ θὰ μᾶς πληροφορήσουν για τοὺς πολέμους και τὴν εἰρήνη, για τοὺς σεισμούς και τις θεομηνίες, για τις νέες ἀνακαλύψεις τῆς ἐπιστήμης, για τὰ κατορθώματα τῶν ἐξερευνητῶν.

— Για τὸν Ἀθλητισμό! πετάχτηκε ὁ Γιαννάκης.

— Για τοὺς λόγους τῶν μεγάλων ἀρχηγῶν τῆς γῆς, πρόσθεσε μὲ τὴν σειρά του ὁ κύριος Κώστας.

— Για τὸ θέατρο και τις καλὲς τέχνες, εἶπε ἡ Καλλιόπη. που

έκείνη την ώρα έμπαινε στην τραπεζαρία βαστώντας τὸ δίσκο μὲ τὸυς καφέδες καὶ τὰ νερά.

— Βλέπω ὅτι μὲ προλαβαίνετε! φώναξε ὁ κύριος Μέμος παίρνοντας τὸ φλιτζάνι του. Θὰ ἐξακολουθήσω ὅμως. Ἡ ἐφημερίδα θὰ μᾶς πληροφορήσει τὶ ἀποφάσεις πῆρε ἡ κυβέρνησις τοῦ τόπου μας, γιὰ τίς συζητήσεις στὴ βουλή, γιὰ ὅλα τέλος πάντων τὰ πράματα ποὺ συμβαίνουν στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸν ἄλλον κόσμον. Καί, ὅπως ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Γιαννάκης βρῆκαν ὁ καθένας κάτι ἄλλο ποὺ νὰ τοὺς συγκινή, ἔτσι καὶ ὁ κάθε ἀναγνώστης τῆς ἐφημερίδας του θὰ βρῆ μὴν εἶδησις ποὺ θὰ τὸν ἐνδιαφέρει πρὸς πολὺ ἀπὸ τίς ἄλλες. Οἱ ἐφημερίδες ὅμως δὲ μᾶς δίνουν μονάχα τὰ νέα τῆς ἡμέρας, ἐξακολούθησε ὁ δημοσιογράφος, κάνουν καὶ κάτι πολὺ σπουδαιότερο. Γιὰ κοιτάξετε ἐδῶ, στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς πρώτης σελίδας! Αὐτὸ τὸ κομμάτι μὲ τὰ μεγάλα γράμματα εἶναι τὸ «κύριο ἄρθρον» καί, ἐδῶ στὴ μέση, αὐτὰ τὰ μικρὰ κομμάτια εἶναι τὰ σχόλια τῆς ἐφημερίδας πάνω στὰ καθημερινὰ γεγονότα.

Τὰ παιδιὰ ἀμέσως ἔψαξαν καὶ τὴν ἄλλη ἐφημερίδα νὰ βροῦν τὰ σχόλια καί, ἀφοῦ τὰ βρῆκαν, θέλησαν νὰ μάθουν τὴ σημασίαν τους.

— Μὲ τὰ ἄρθρα τους, μὲ τὰ σχόλια καὶ μὲ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ὕλης ποὺ δημοσιεύουν, οἱ ἐφημερίδες ἐπηρεάζουν κατὰ κάποιον τρόπο τοὺς ἀναγνώστες τους καὶ τοὺς καθοδηγοῦν πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ, εἶπε ὁ κύριος Μέμος. "Ἔτσι σχηματίζεται αὐτὸ ποὺ λέμε «κοινὴ γνώμη».

— Γιατὶ ὑπάρχουν τόσο πολλὲς ἐφημερίδες; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς γιατί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν σκέπτονται τὸ ἴδιον. Κάθε ἐφημερίδα ἐκφράζει μιὰ μερίδα ἀπὸ τὴν κοινωνία ποὺ ἔχει ἀπόψεις ἀλλιώτικες καὶ κάποτε ἀντίθετες ἀπὸ τίς ἄλλες, ἐξήγησε ὁ νέος φίλος τους.

— Γιὰ σταθῆτε! φώναξε ὁ Περικλῆς. Θυμήθηκα τώρα αὐτὰ ποὺ μᾶς εἶχε πῆ ὁ κύριος Κώστας γιὰ τὰ κόμματα. Ἐχουν οἱ ἐφημερίδες σχέσεις μὲ τὰ κόμματα;

— Καὶ βέβαια ἔχουν, ἀπάντησε ὁ δημοσιογράφος. Κάθε ἐφημερίδα ὑποστηρίζει καὶ ἓνα κόμμα, ἄλλες τὸ κόμμα ποὺ εἶναι στὴν ἄριστερὴν καὶ ἄλλες τὴν ἀντιπολίτευσις. Καὶ κάθε ἄνθρωπος ποὺ

θ' αγοράση μίαν έφημερίδα, θά πάρη συνήθως εκείνη που συμφωνεί με τὸ κόμμα του. Ἀκόμα, μπορεί καὶ με ἐπιστολή του πρὸς τὴν έφημερίδα νά εκφράση τὴ γνώμη του γιὰ τὸ ένα ἢ τὸ ἄλλο θέμα. Ἀλλὰ ἐπίσης πολὺς κόσμος αγοράζει τὴν έφημερίδα καὶ γιατί δημοσιεύει μυθιστορήματα ἢ ἄλλα πράματα που τοῦ ἀρέσουν.

Ὁ κύριος Μέμος εἶχε πάρει φόρα, γιατί τοῦ ἄρεσε τὸ θέμα καὶ εύχαριστιόταν νά βλέπη τὰ παιδιά νά τὸν παρακολουθοῦν με ἀνοικτὸ τὸ στόμα.

— Στὶς δημοκρατίες ὁ τύπος εκφράζει πιὸ πολὺ τὸ λαὸ καὶ ἀπ' αὐτὲς τὶς εκλογές ἀκόμα, γιατί οἱ εκλογές γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια, ἐνῶ ἡ έφημερίδα ζητᾶ κάθε μέρα ἀπὸ τὸν πολίτη νά τὴ διαβάση. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε λένε τὸν τύπο «τέταρτη ἐξουσία», γιατί, με τὴν καθημερινή του επαφή με τὸν ἀναγνώστη, μπορεί νά τὸν κάνη νά γίνη πραγματικὸς πολίτης, με συναίσθηση γιὰ τὸ ποιά εἶναι τὰ δικαιώματά του καὶ ποιές οἱ ὑποχρεώσεις του.

— Τὶς ἄλλες τρεῖς ἐξουσίες τὶς ξέρουν τὰ παιδιά, πρόσθεσε ὁ κύριος Κώστας. Εἶναι ἡ νομοθετικὴ, εκείνη δηλαδὴ που κάνει τοὺς νόμους (ἡ βουλή), ἡ εκτελεστικὴ, εκείνη που τοὺς εκτελεῖ (ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους καὶ ἡ κυβέρνηση), καὶ ἡ δικαστικὴ (δηλαδὴ τὰ δικαστήρια), που εφαρμόζουν τοὺς νόμους σὲ κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καὶ ὁ κύριος Μέμος ἤθελε νά φύγη, γιατί εἶχε μιὰ δουλειά.

Τὰ παιδιά τὸν εύχαρίστησαν καὶ τὸν ἀποχαιρέτησαν, ἀλλὰ ἐπὶ πολλὴν ὥρα ἀκόμη εξακολουθοῦσαν τὴ συζήτηση γιὰ τὶς έφημερίδες.

Αὐτὰ τὰ φύλλα τὸ τυπωμένο χαρτί, που τὶς ἄλλες ἡμέρες δὲν τὰ πρόσεχαν καὶ τόσο πολὺ, τώρα τοὺς ἔκαναν ἀλλιώτικη ἐντύπωση. Τὰ ἔβλεπαν σὰ νά ἦταν κάτι τὸ ζωντανό.

Ἐπισημοῦς ὄμιλος «Ὁ Ἀριστογοεῖτων»

ἰα Κυριακὴ πρῶτὴ ἡ πόρτα χτύπησε δυνατὰ καὶ ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε ν' ἀνοίξη. Ἦταν ὁ Περικλῆς καὶ πέντε-ἕξι ἄλλα παιδιὰ γνωστὰ τους ἀπὸ τὴ γειτονιά.

— Ἀποφασίσαμε νὰ ἰδρύσωμε ἕνα ἀθλητικὸ σωματεῖο, τοῦ εἶπαν. Καὶ περάσαμε νὰ σὲ πάρωμε, γιὰ νὰ συζητήσωμε πῶς θὰ γίνη. Τὸ οἰκόπεδο ποῦ εἶναι ἐδῶ κοντὰ θὰ μᾶς τὸ παραχωρήσουν· γιὰ γῆπεδο, ἂν κάνωμε τὸ σωματεῖο. Γιὰ σκέψου, ἀλήθεια, Γιαννάκη, νὰ μπορούμε νὰ παιζώμε βόλεϋ ἢ ποδόσφαιρο ἐδῶ στὴ γειτονιά καὶ ἀργότερα νὰ κάνωμε ὁμάδα δική μας καὶ νὰ πηγαίνωμε στοὺς μεγάλους ἀγῶνες;

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρесе πάρα πολὺ ἡ ἰδέα καὶ ἀμέσως ἐτοιμάστηκε νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ.

Ὁ Περικλῆς, σὰν ἀρχηγὸς τῆς παρέας, εἶχε ἤδη ζητήσει ἀπὸ τὸ γείτονά τους, τὸν κύριο Ἡλία, τὴν ἄδεια νὰ πάνε νὰ τὸν ρωτήσουν πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσουν. Ὅλοι μαζί λοιπὸν ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι τοῦ δικηγόρου.

Ὁ κύριος Ἡλίας πῆρε ἐπίσημο ὕφος. Ὁδήγησε τὰ παιδιὰ στὸ γραφεῖο του, ποῦ εἶχε γύρω-γύρω στοὺς τοίχους βιβλιοθηκὲς μὲ βαριὰ χρυσοδεμένα βιβλία, ἔβαλε τὰ γυαλιὰ του καὶ ἄκουσε προσεκτικὰ τὶ ἤθελαν νὰ τοῦ ποῦν.

— Ἡ ἰδέα σας εἶναι πολὺ ὠραία, παιδιὰ μου, εἶπε. Στὴ σημερινὴ μας κοινωνία τὸ ἄτομο μόνο του δὲν μπορεῖ νὰ κάνη τίποτε. Μονάχα μὲ συλλογικὴ προσπάθεια μπορούμε νὰ συντελέσωμε στὴν πρόοδο καὶ στὸν πολιτισμὸ. Καὶ ὁ ἀθλητισμὸς εἶμαι μιὰ ἐκδήλωση πολιτισμοῦ ποῦ μόνο συλλογικὰ γίνεται. Γιὰ νὰ δράσετε ὅμως συλλογικὰ, πρέπει νὰ ἰδρύσετε ἕνα σωματεῖο. Μπορεῖτε νὰ τὸ ὀνομάσετε σύλλογο, σύνδεσμο, ἔνωση, ὄμιλο ἢ ὅπως ἀλλιῶς θέλετε. Σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, θὰ εἶναι πάντα σωματεῖο.

— Τὶ πρέπει νὰ κάνωμε γιὰ νὰ τὸ ἰδρύσωμε, κύριε Ἡλία; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Πρέπει να μαζευτούν τουλάχιστον είκοσι πρόσωπα, τὰ ιδρυτικά μέλη. Καί αὐτὰ θὰ ὑπογράψουν τὴν ιδρυτικὴ πράξη. Ἐκεῖ μέσα θὰ ἀναφέρεται πῶς λ έ γ ε τ α ι τὸ σωματεῖο. Ἀλήθεια, πῶς θέλετε νὰ τὸ ὀνομάσετε;

— Ἐγὼ σκέφθηκα νὰ τὸ ποῦμε «Ὁ Ἀριστογείτων», φώναξε ὁ Περικλῆς, γιατί ἡ γειτονιά μας εἶναι ἄριστη!

— Καλά, ἀφοῦ ἔτσι τὸ θέλετε. Ἀλλὰ πάντως πρέπει νὰ τὸ πῆτε «Ἀθλητικὸς Ὀμιλος ὁ Ἀριστογείτων», ὥστε στὸν τίτλο του νὰ φαίνεται καὶ ὁ σκοπὸς του, δηλαδὴ ὁ ἀθλητισμός.

Τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ διαφωνοῦν μεταξύ τους, γιατί σὲ μερικούς δὲν ἄρεσε «Ὁ Ἀριστογείτων» καὶ πρότειναν «Ὁ Βύρων» ἢ «Ὁ Λούης» ἢ ἄλλα ὀνόματα καὶ παρὰ λίγο νὰ γίνῃ καθγὰς μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ δικηγόρου.

— Ἐπὶ τέλους, τὸ ὄνομα τὸ ἀποφασίζετε ἀργότερα μεταξύ σας, εἶπε ὁ κύριος Ἥλιος. Ἐγὼ ἔχω νὰ σᾶς πῶ μόνο, ὅτι στὴν ιδρυτικὴ πράξη πρέπει ν' ἀναγράφεται καὶ ὁ σ κ ο π ὸ ς τοῦ σωματείου, πού ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κ ε ρ δ ο σ κ ο π ι κ ὸ ς.

— Καλά, κύριε Ἥλία. Στὸ γκαράζ ἐδῶ κοντὰ γράφει «Γιαννόπουλος, Γιαννάκης καὶ Σία» καὶ ξέρομε ὅτι τὸ ἔχουν τέσσερις μαζί, εἶπε ὁ Περικλῆς. Τί εἶναι αὐτὴ ἡ συνεργασία; Εἶναι σωματεῖο;

— Ὁχι, Περικλῆ, εἶναι μία ἐμπορικὴ ἐταιρεία, ὅπου δουλεύουν τέσσερα ἄτομα μαζί καὶ μοιράζονται τὰ κέρδη. Ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ σωματείου, πού ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη σκοπὸ τὰ κέρδη. Ἀλλὰ ἄς γυρίσωμε στὸ σωματεῖο. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σκοπὸ, θὰ γράψετε καὶ τὴν ἔ δ ρ α, δηλαδὴ σὲ ποιά πόλη τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐγκατεστημένο τὸ σωματεῖο. Καὶ τὴ διάρκεια, δηλαδὴ γιὰ πόσον καιρὸ ἔχει συσταθῆ.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἑκατὸ χρόνια; θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Γιαννάκης.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ κ. Ἥλιος. Συνήθως ὅμως γράφουν γιὰ ἄοριστο χρόνο. Τὰ σωματεῖα μαζεύουν συνδρομὲς ἀπὸ τὰ μέλη τους ἢ κάνουν γιορτὲς καὶ ἐράνους γιὰ νὰ συγκεντρώσουν χρήματα, ὥστε νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ σκοπὸ τους.

— Ἔτσι κι ἐμεῖς πρέπει νὰ βροῦμε χρήματα, γιὰ νὰ διορθώσωμε τὸ γήπεδό μας, φώναξαν τὰ παιδιὰ.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι στὴ συνοικία θὰ σᾶς ὑποστηρίξουν, εἶπε ὁ δικηγόρος, μὰ πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι, πρὶν ἀρχίσετε νὰ μαζε-

ετε χρήματα, όφείλετε νά συντάξετε ένα κ α τ α σ τ α τ ι κ ό τ ο υ σωματείου, πού θά λήη μέσα πώς διοικείται ό σύλλογός σας. Τό καταστατικό είναι για τά σωματεία ό,τι είναι τό σύνταγμα για τό κράτος. Αυτό θά τό ύποβάλετε στο δικαστήριο για νά τό έγκρίνη καί, άφου γίνη αυτό, ό σύλλογός σας θά λέγεται έ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν ο σ ω μ α τ ε ί ο η νομικό πρόσωπο.

—'Αλήθεια, κύριε 'Ηλία, τί είναι τά νομικά πρόσωπα; Νά μιá εύκαιρία νά τό μάθωμε κι αυτό τώρα!

— Νά σάς τό έξηγήσω κι αυτό, είπε πρόθυμα ό δικηγόρος. Φυσικό πρόσωπο είναι ό άνθρωπος, νομικό πρόσωπο είναι μιá ομάδα από ανθρώπους πού ένώνονται με τή θέλησή τους για ένα σκοπό, όπως έσείς τώρα. Τό νομικό πρόσωπο έχει ζωή άνεξάρτητη από τά πρόσωπα πού τό άποτελοϋν. Μπορεί τά πρώτα μέλη νά πεθάνουν καί νά συνεχίσουν άλλα, νεώτερα, τό έργο τους. Τό νομικό πρόσωπο έχει περιουσία άσχετη με τήν περιουσία τών μελών του. 'Υπάρχουν πλούσιοι πού είναι μέλη φτωχών συλλόγων καί φτωχοί πού συμμετέχουν σε πλούσια νομικά πρόσωπα. "Αν μαζέψετε λεπτά για τό γήπεδό σας καί τό διορθώσετε καί γίνη ώραίο, τό γήπεδο αυτό θά είναι ιδιοκτησία του συλλόγου σας καί όχι ιδιοκτησία του Γιαννάκη, του Περικλή ή τών άλλων παιδιών.

— Ποιός όμως άποφασίζει τί θά κάνη ό σύλλογος; πετάχτηκε πάλι ό Γιαννάκης.

— Δέ με άφήνετε νά τελειώσω! είπε ό κύριος 'Ηλίας. "Όπως τό κράτος διοικείται από τήν κυβέρνηση, πού τήν ύποδεικνύει ό λαός, έτσι καί στο σωματείο άποφασίζει τό διοικητικό συμβούλιο, πού τό εκλέγει ή γενική συνέλευση τών μελών, δηλαδή όλα τά μέλη του συλλόγου, με τόν τρόπο πού προβλέπει τό καταστατικό.

—'Εμείς μπορούμε νά γίνωμε σύμβουλοι καί πρόεδροι; ρώτησε ό Γιαννάκης.

—"Όχι παιδί μου, έξηγήσε ό κύριος 'Ηλίας, γιατί είσατε άκόμη ανήλικοι. Τό συμβούλιο του συλλόγου σας πρέπει νά άποτελεσθη από "Έλληνες πολίτες πού είναι πάνω από 21 χρόνων. 'Εσείς όμως μπορείτε νά κάνετε μιάν ομάδα νεολαίας μέσα στο σωματείο καί νά έχετε τό δικό σας πρόεδρο καί νά ένεργήτε σύμφωνα με τίς οδηγίες πού θά σάς δίνη τό διοικητικό συμβούλιο.

—‘Υπάρχουν πολλά σωματεία; θέλησε να μάθη ό Νίκος, ένα από τ’ άλλα παιδιά.

— Βέβαια, υπάρχουν πολλές χιλιάδες σωματεία σε όλην την Ελλάδα και τó ίδιο πρόσωπο μπορεί να συμμετέχη σε όσα θέλει. Μπορώ δηλαδή έγω να είμαι μέλος και σ’ ένα άθλητικό και σ’ ένα έκδρομικό και σ’ ένα φιλανθρωπικό και σε πολλά άλλα σωματεία, ήταν ή απάντηση. Να αποφασίσετε λοιπόν να βρῆτε τὰ ιδρυτικά μέλη και να ξαναπεράσετε από δώ να σās βοηθήσω για τó καταστατικό, τούς είπε τελειώνοντας.

Τὰ παιδιά εύχαρίστησαν και σηκώθηκαν να φύγουν.

Έκεινή την ώρα μπῆκε στο γραφείο ή σύζυγος του κυρίου ‘Ηλία και έφερε ένα κουτί με σοκολατάκια, για να προσφέρη στην παρέα. ‘Ο Περικλῆς θυμήθηκε τότε να ρωτήσει ακόμη κάτι:

— Τώρα που κατάλαβα τί είναι τὰ νομικά πρόσωπα, δέν μπορείτε να μου εξηγήσετε τί είναι τὰ νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου;

Τ’ άλλα παιδιά ήθελαν να φύγουν και τραβούσαν τόν Περικλή από τó σακάκι. Αύτός όμως επέμενε και πραγματικά ό κύριος ‘Ηλίας του έλυσε την άπορία του:

—“Όπως ό σύλλογός σας θα γίνη ένα νομικό πρόσωπο ανεξάρτητο από σās, που τόν ιδρύσατε με τῆ θέλησή σας, έτσι υπάρχουν και νομικά πρόσωπα που ιδρύονται από τó κράτος, για να έχουν δική τους διαχείριση και ανεξάρτητη διοίκηση. Πάρτε π.χ. τó λιμάνι του Πειραιά, που είναι τó μεγαλύτερο τῆς χώρας. ‘Υπάρχουν ένα σωρό προβλήματα για να λειτουργήση: που θα ξεφορτώνουν τὰ καράβια, που θα είναι οί αποθήκες για τὰ έμπορεύματα και τόσα άλλα. Αύτὰ όλα τó κράτος δέ θέλησε να τὰ διαχειρίζεται μόνο του και ίδρυσε έναν ανεξάρτητο οργανισμό, που διοικείται από ένα συμβούλιο. Αύτός ό ‘Όργανισμός Λιμένος Πειραιώς ή ΟΛΠ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, γιατί ιδρύθηκε από τó κράτος και μπορεί να διαλυθῆ από τó κράτος. Τó ίδιο μπορούμε να πούμε και για τίς Κοινότητες, τούς Δήμους, την ‘Ακαδημία ‘Αθηνών κλπ.

— Περικλή, έλα επί τέλους! κραύγαζαν τ’ άλλα παιδιά από τó δρόμο.

—“Εφθασα άμέσως! φώναξε ό Περικλῆς. Χαίρετε, κύριε ‘Ηλία, και σās εύχαριστούμε πάρα πολύ!

Τὰ νέα δεντράκια

κάψε ακόμη λίγο, είπε ὁ Γιαννάκης στὸν Περικλῆ. Καὶ ἐγὼ θὰ πάω νὰ φέρω τὸ δέντρο.

Οἱ δύο φίλοι ἦταν μαζί μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ βοηθοῦσαν γιὰ τὴν ἀναδάσωση.

Ἦταν πολὺ πρῶι κι ἔκανε δροσιὰ καί, παρ' ὅλη τὴν κούραση, τὰ παιδιὰ ἦταν εὐχαριστημένα πού θὰ ἔμεναν ὅλη τὴν ἡμέρα στὸ ὑπαιθρο.

Ὁ Γιαννάκης ἔφερε τὸ πευκάκι καὶ μαζί μὲ τὸν Περικλῆ τὸ ἔβαλαν στὸ λάκκο πού εἶχαν ἐτοιμάσει. Ὑστερα πῆγαν σ' ἓνα αὐτοκίνητο βυτίο, πού ἦταν σταματημένο ἀρκετὰ μακριὰ στὸ δρόμο, κι ἔφεραν δύο δοχεῖα νερὸ νὰ τὸ ποτίσουν. Ὁ Γιαννάκης ἔβγαλε τότε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα μικρὸ κομμάτι τενεκέ. Τὰ δυὸ παιδιὰ ἐχάραξαν τὰ ὀνόματά τους μ' ἓνα σουγιὰ στὸ τενεκεδάκι καὶ τὸ κρέμασαν μὲ λίγο σύρμα στὸ δεντράκι.

— Ὅταν ξαναπεράσωμε ἀπὸ δῶ θὰ τὸ γνωρίσωμε! εἶπε ὁ Περικλῆς. Νὰ δοῦμε, θὰ πιάση; Καὶ πόσον καιρὸ θὰ κάνη νὰ μεγαλώση;

Τὸ μεσημέρι πού σταμάτησαν γιὰ φαγητό, ὁ κύριος Χαρίδημος τοὺς εἶπε πόση ἀνάγκη ἔχει ὁ τόπος μας ἀπὸ ἀναδάσωση — γιὰτὶ μὲ τοὺς πολέμους καὶ ἰδίως μὲ τὶς πυρκαϊῆς καταστράφηκαν πολλὰ δάση — καὶ τί εὐλογία πού φέρνουν τὰ δέντρα. Τοὺς εἶπε ἀκόμη ὅτι τὴ σημερινὴ ἀναδάσωση τὴν ὀργάνωσε τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα. Τὸ Ἰδρυμα αὐτὸ ἀσχολεῖται μὲ πολλὰ πράματα, ἔχει τεχνικὲς σχολὲς σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας καὶ δανεῖζει χρήματα στὶς Κοινότητες νὰ κάνουν μικρὰ ἔργα.

— Αὐτὸ γίνεται καὶ τώρα. Ἡ γειτονικὴ Κοινότητα πῆρε δάνειο ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα γιὰ ν' ἀγοράση τὰ δέντρα, τὰ φτυάρια καὶ τοὺς κασμάδες καὶ ζήτησε τὴ βοήθεια τῶν σχολειῶν γιὰ νὰ τὰ φυτέψη. Ἀνάλογα ἔργα γίνονται σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες καὶ ἔτσι τὸ Ἰδρυμα βοηθᾷ στὸν ἐκπολιτισμὸ τῆς χώρας.

— Θὰ εἶναι καὶ αὐτὸ σὰν τὸ ΙΚΑ, πετάχτηκε ἓνας μαθητῆς, ὁ

Πέτρος, πού παρακολουθοῦσε τὴ συζήτηση. Ὁ πατέρας μου ἀρρώστησε τὸ χειμῶνα καὶ τὸ ΙΚΑ τὸν πῆγε στὸ νοσοκομεῖο ὡς πού νὰ γίνη καλά.

— Δὲν εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο, εἶπε ὁ κύριος Χαρίδημος. Στὸ "Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνήκουν ὑποχρεωτικὰ ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι μὲ μισθὸ ἢ ἡμερομίσθιο (ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους). Αὐτὸ φροντίζει ὅταν ἀρρωστήσουν καὶ τοὺς δίνει συντάξεις ἅμα γεράσουν καὶ φύγουν ἀπὸ τὴ δουλειά.

— Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα τέτοια ἱδρύματα, κύριε; ρώτησε σὲ μιὰ στιγμή ὁ Περικλῆς, πού ὡς ἐκείνη τὴν ὥρα ἄκουγε χωρὶς νὰ μιλά.

— Καὶ βέβαια ὑπάρχουν. Παρατηρήσατε δεξιὰ στὸ δρόμο πού ἐρχόμαστε μιὰ ἐπιγραφή ΠΙΚΠΑ; Ἦταν τὸ ἱατρεῖο τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως. Εἶδατε νὰ περιμένουν ἀπ' ἔξω γυναῖκες μὲ μωρὰ στὴν ἀγκαλιά;

— Ἀλήθεια, τίς εἶδα. Γνώρισα μάλιστα καὶ μιὰ γειτόνισσά μας μὲ τὸ μωρὸ της, πού τὸ γέννησε μόλις τὸν περασμένο μῆνα, εἶπε ὁ Περικλῆς.

— Γι' αὐτὲς λοιπὸν τίς γυναῖκες φροντίζει τὸ ΠΙΚΠΑ. Ἔχει ἱατρεία γιὰ τὰ θρέφη, παιδικούς σταθμούς γιὰ τὰ λίγο μεγαλύτερα παιδιά, παιδικὲς ἐξοχὲς καὶ πολυϊατρεία γιὰ τὰ παιδιά τῶν σχολείων καὶ παρέχει γενικὰ κάθε εἴδους προστασία στὴ μητέρα καὶ τὸ παιδί. Ἔχει μάλιστα καὶ αὐτοκίνητα μὲ ὀδοντιατρεία μέσα, πού πηγαίνουν στὰ χωριὰ καὶ κοιτάζουν ὅσα παιδιά ἔχουν χαλασμένα δόντια.

— Τί ἀστεῖο πού μοῦ φαίνεται! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Φαντάσου νὰ τρέχη τὸ αὐτοκίνητο καὶ σὺ νὰ κάθεσαι στὴν καρέκλα νὰ περιμένης νὰ σοῦ βγάλῃ ὁ γιατρὸς τὸ δόντι!

— Τί κουτὸς πού εἶσαι! τὸν διόρθωσε ὁ Περικλῆς. Βέβαια θὰ σταματήσῃ τὸ αὐτοκίνητο τὴν ὥρα πού ἐργάζεται ὁ γιατρὸς...

— Νὰ σᾶς πῶ καὶ γιὰ ἓνα ἄλλο σπουδαῖο ἱδρυμα, πού πρέπει νὰ τὸ ξέρετε ὅλοι, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Χαρίδημος. Εἶναι ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς.

Τὰ παιδιά ὅμως τὸν ἤξεραν, γιατί πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶχαν ἀσχοληθῆ μὲ τὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ Νεότητος καὶ τὸ καθένα πρόσθεσε κάτι πού ἤξερε γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ δάσκαλο. Καὶ νὰ τί βγήκε ἀπὸ τὴ συζήτηση:

Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι ἓνας διεθνῆς ὄργανισμὸς πού φροντίζει

ζει, τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου, νὰ περιθάλλῃ τοὺς τραυματίες καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καί, ὅταν εἶναι εἰρήνη, γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ κόσμου. Σὲ κάθε χώρα ὑπάρχει καὶ ἓνας Ἐρυθρὸς Σταυρὸς καὶ ὅλοι μαζί συνεργάζονται στὸ Διεθνῆ Ἐρυθρὸ Σταυρὸ πού ἔχει τὴν ἔδρα του στὴ Γενεὴ τῆς Ἑλβετίας. Ὅταν εἶναι πόλεμος, ὅλοι οἱ στρατοὶ σέβονται τὰ νοσοκομεῖα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ δὲν τὰ βομβαρδίζουν. Ἐπίσης εἶναι σεβαστοὶ οἱ γιατροὶ καὶ οἱ ἀδελφές τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε μιὰ ἀπορία.

— Οἱ Τοῦρκοι ἔχουν καὶ αὐτοὶ Ἐρυθρὸ Σταυρό;

— Ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι χριστιανοὶ καὶ ὁ σταυρὸς δὲν εἶναι γι' αὐτοὺς σύμβολο, ἔχουν τὴν Ἐρυθρὰ Ἡμισέληνο, πού εἶναι τὸ ἴδιο ὅπως ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς στὰ ἄλλα κράτη, ἐξήγησε ὁ κύριος Χαριδῆμος.

Καὶ ὕστερα τοὺς εἶπε γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ Ἐρυθρὸ Σταυρό, πού φροντίζει νὰ ἐκπαιδεύῃ ἀδελφές, ἔχει νοσοκομεῖα, ἰατρεῖα, σταθμοὺς πρώτων βοηθειῶν καὶ τόσα ἄλλα χρήσιμα ἰδρύματα.

Τὸ διάλειμμα ὅμως εἶχε τελειώσει καὶ τὰ παιδιὰ ἔπρεπε νὰ φυτέψουν καὶ τὰ ἄλλα δεντράκια. Προχώρησαν λοιπὸν τὸ καθένα πρὸς τὴ θέση του, κουβεντιάζοντας.

— Ξέρεις, τώρα ἄρχισα νὰ καταλαβαίνω αὐτὰ πού μάθαινα τόσα χρόνια στὸ σχολεῖο, πὼς κάθε ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ βοηθᾷ τὸ συνάνθρωπό του, εἶπε συλλογισμένος ὁ Γιαννάκης. Καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἰδρύματα πού μᾶς ἀνέφερε ὁ κύριος Χαριδῆμος, τί ἄλλο εἶναι παρὰ μιὰ τέτοια βοήθεια;

— Πολὺ καλὰ τὸ διατύπωσες, Γιαννάκη! εἶπε ὁ δάσκαλός τους, πού τοὺς εἶχε ἀκολουθήσει ὡς τὸ μέρος πού ἔπρεπε νὰ δεντροφυτευθῇ· καὶ πρόσθεσε: Εἶναι μιὰ βοήθεια ὀργανωμένη, γιὰ νὰ μὴν πηγαίνουν χαμένες οἱ σκόρπιες δυνάμεις τοῦ κάθε ἀτόμου.

Λέγοντας αὐτά, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του δύο καραμέλες καὶ ἔδωσε ἀπὸ μία σὲ κάθε παιδί. Τόσο ἦταν εὐχαριστημένους ἀπὸ τὴν ὠραία συζήτηση πού εἶχαν κάνει.

“Ενας πρεσβευτής επιδίδει τὰ διαπιστευτήριά του

ταν διακοπές του Πάσχα. Τὰ σχολεία ἦταν κλειστά. Ὁ Γιαννάκης, ὁ Περικλῆς καὶ ἡ Καλλιόπη ξεκίνησαν ἕνα ὥραϊο πρωὶ μὲ τὴ λιακάδα καὶ πῆγαν στὸ Στάδιο, νὰ παρακολουθήσουν τὴν προπόνηση ποὺ γινόταν ἐκεῖ, γιὰ τοὺς Πανελλήνιους Ἀγῶνες. Μάλωναν μεταξύ τους, γιὰτὶ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ δυὸ ἀγόρια ἔλεγε πὼς θὰ κερδίσει ἄλλος ἀθλητῆς καὶ δὲ μπορούσαν νὰ συμφωνήσουν.

Τὴν ὥρα ποὺ γύριζαν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἑρῳδοῦ Ἀττικοῦ στὸ σπίτι, τοὺς σταμάτησαν οἱ εὐζωνοὶ τῆς φρουρᾶς καὶ τότε εἶδαν νὰ περνᾷ ἕνα ὥραϊο αὐτοκίνητο καὶ μέσα καθόταν ἕνας κύριος μὲ ὀλόχρυση κεντημένη στολή καὶ καπέλο μὲ φτερά.

Μὲ περιέργεια ρώτησαν νὰ μάθουν ποιοὺ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τοὺς ἐξήγησε, ὅτι εἶναι ὁ νέος πρέσβης τῆς Ὀλλανδίας, ποὺ πῆγαινε νὰ ἐπιδόσῃ τὰ διαπιστευτήριά του στὸν ἀρχηγὸ τοῦ κράτους.

Τὰ παιδιὰ σάθηκαν νὰ δοῦν περισσότερο καὶ εἶδαν τὴ φρουρὰ νὰ παρουσιάζῃ τὰ ὄπλα καὶ τὸν πρέσβη νὰ κατεβαίνει μὲ πολλὴν ἐπισημότητα.

Ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς δὲν ἤξεραν οὔτε τί θὰ πῆ πρέσβης, οὔτε τί εἶναι τὰ διαπιστευτήρια. Ἡ Καλλιόπη ὅμως, σὰν πιὸ μεγάλη, κάτι εἶχε διαβάσει καὶ μπόρεσε νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ:

—Ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἀπομονωμένη χώρα μέσα στὸν κόσμο, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ σχέσεις μὲ ὅλα τὰ ἄλλα κράτη. Γιατὶ πάντοτε ὑπάρχουν ζητήματα, ὅπως π.χ. τὸ ἐμπόριο, ἡ ναυτιλία, ἡ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων στὰ ξένα μέρη καὶ τῶν ξένων στὴν Ἑλλάδα, ποὺ πρέπει νὰ κανονίζονται μὲ συνεννόηση μεταξύ τῶν κρατῶν. Κάθε κράτος στέλνει στὰ ἄλλα ἐιδικοὺς ἀπεσταλμένους του, ποὺ λέγονται διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι.

—“Α, κατάλαβα! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ὁ κύριος Μῆτσος ὁ σω-

φέρ μου είχε εξηγήσει προχθές, ότι το Δ.Σ. που γράφουν μερικά αυτοκίνητα θα πή διπλωματικό σῶμα.

— Βέβαια, απάντησε ἡ Καλλιόπη. Οἱ πρέσβεις εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ κάθε ξένης ἀντιπροσωπείας στὴ χώρα μας. Ἡ κάθε πρεσβεία θεωρεῖται ὅτι εἶναι ξένο ἔδαφος καὶ ὄχι ἑλληνικό. Γι' αὐτὸ θὰ δοῦμε τώρα ἀνεβαίνοντας ἀρκετὲς ξένες σημαίες νὰ κυματίζουν στὰ γύρω μέγαρο. Αὐτὲς εἶναι οἱ σημαίες τῶν πρεσβειῶν.

— Μὰ τὰ διαπιστευτήρια τί πράμα εἶναι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης. Ἡ Καλλιόπη ὅμως κι αὐτὸ τὸ ἤξερε. Ἦταν τρομερή!

— Εἶναι τὰ ἐπίσημα χαριά, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας ἀναθέτει σ' αὐτὸν τὸν κύριο, πού εἶδαμε τώρα, τὴν ἐκπροσώπησέ της στὴν Ἑλλάδα.

— Καὶ οἱ πρόξενοι τί πράμα εἶναι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης. Γιατὶ θυμᾶμαι ὅτι ὁ θεῖος πού ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ πήγαινε στὸ ἀμερικανικό προξενεῖο.

— Καὶ αὐτὸ τὸ ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Δουλειὰ τῶν προξένων εἶναι νὰ φροντίζουν γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν τους, στὴ χώρα ὅπου θρῖσκονται, δηλαδὴ τὸ ἀμερικανικό προξενεῖο γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς, τὸ γαλλικό γιὰ τοὺς Γάλλους καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐκεῖ πηγαίνουν καὶ ὅσοι θέλουν νὰ θεωρήσουν τὰ διαβατήριά τους, γιὰ νὰ ταξιδέψουν στὸ κράτος πού ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τὸ προξενεῖο.

Ἡ ὥρα ὅμως πέρασε μὲ τὴν κουθέντα καί, ὅταν τὰ παιδιά ξεκίνησαν νὰ φύγουν, εἶχαν τὴν τύχη νὰ δοῦν καὶ πάλι τὸν πρέσβη πού ἔβγαινε ἀπὸ τὸ μέγαρο καὶ νὰ θαυμάσουν τὴν ὡραία χρυσοκέντητη στολή του.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ σπίτι, συζητοῦσαν ἀκόμη γιὰ τοὺς διπλωμάτες καὶ γιὰ τὶς σχέσεις πού ἔχουν τὰ κράτη μεταξὺ τους. Καὶ ἡ συζήτηση ἐξακολούθησε καὶ στὸ τραπέζι.

Ἐκεῖ, ἀκούγοντάς τους ὁ κύριος Κώστας, θρῆκε εὐκαιρία νὰ τοὺς ἐξηγήσει καὶ πολλὰ ἄλλα πράματα γιὰ τὶς σχέσεις τῶν κρατῶν μεταξὺ τους.

Τοὺς εἶπε λοιπὸν πῶς ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια τὰ κράτη προσπαθοῦσαν νὰ ἰδρῦσουν, μὲ συνθήκες, διεθνεῖς ὀργανισμούς, πού θὰ ἔλυαν εἰρηνικὰ τὶς διαφορὲς πού ἔχουν μεταξὺ τους οἱ χώρες.

Ἡ Καλλιόπη θυμῆθηκε τότε πῶς εἶχε πάει μὲ τὸ Γυμνάσιο ἐκ-

δρομή στους Δελφούς και ή καθηγήτρια τούς είχε μιλήσει για τις αρχαίες 'Αμφικτιονίες, που ήταν ο πρώτος τέτοιος οργανισμός στον κόσμο.

— Και σήμερα υπάρχει ένας τέτοιος οργανισμός, είπε ο κύριος Κώστας. Τον λένε 'Οργανισμό 'Ηνωμένων 'Εθνών και για συντομία Ο.Η.Ε. Αυτός ο οργανισμός ιδρύθηκε το 1945, μετά το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου. "Έχει την έδρα του τώρα κοντά στη Νέα 'Υόρκη, στην 'Αμερική. Τον ίδρυσαν με μιὰ διεθνή συνθήκη όλα τὰ κράτη που είχαν πολεμήσει μαζί και που ήθελαν νὰ μὴν ξαναγίνῃ πόλεμος. "Όταν ἔχουν τώρα διαφορὲς μεταξύ τους, καταφεύγουν στὸν ΟΗΕ καὶ αὐτὸς προσπαθεῖ νὰ τὶς λύσει. Συχνὰ τὸ πετυχαίνει. Καί, ἂν καμμιά φορὰ δὲν τὸ κατορθώῃ μὲ τὴν πρώτη, θὰ τὸ κατορθώσῃ ἀργότερα. Πολλὲς φορές μὲ τὴν ἐπέμβαση τοῦ ΟΗΕ σταμάτησε ἕνας πόλεμος, που χωρὶς ἄλλο θὰ γινόταν, ἂν δὲν ὑπῆρχε ὁ οργανισμὸς αὐτός.

— Αὔριο θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν κύριο Χαρίδημο τὸν καταστατικὸ χάρτη τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνών. Μοῦ εἶπε πῶς τὸν ἔχουμε στὸ σχολεῖο, φώναξε ὁ Γιαννάκης.

'Υπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλοι διεθνεῖς οργανισμοί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ΟΗΕ, πετάχτηκε ἡ Καλλιόπη, που εἶχε σήμερα τὴν εὐεργετική της, γιατί τὰ ἤξερε ὅλα καλύτερα. Στὸ σχολεῖο μας μάθαμε καὶ γιὰ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ, που εἶναι ἡ διεθνὴς ὀργάνωση γιὰ τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὰ σχολεῖα γενικά. Τὸ ὄνομά της σχηματίστηκε ἀπὸ τὰ ἀρχικά γράμματα τοῦ τίτλου της στὰ ἀγγλικά. Αὐτὴ φροντίζει νὰ βοηθήσῃ τὰ σχολεῖα στὶς πιὸ φτωχὲς περιοχὲς τοῦ κόσμου, νὰ κἀνῃ προγράμματα γιὰ μαθήματα καὶ εκπαιδευτικὲς ἐκδρομὲς, νὰ δῖνῃ ὑποτροφίες στοὺς καλύτερους μαθητὲς κλπ. Μᾶς εἶπαν μάλιστα ὅτι μὲ τὴ μεσολάβηση τῆς Οὔνέσκο μπορούμε ν' ἀρχίσουμε ἀλληλογραφία μὲ τὰ παιδιά τῶν σχολείων σὲ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. 'Εγὼ θέλω νὰ θρῶ μιὰ συνομήλική μου στὴ Σουηδία καὶ θ' ἀρχίσω νὰ τῆς στέλνω γράμματα καὶ νὰ μοῦ στέλνῃ κι ἐκείνη. Θὰ τῆς γράψω στὰ γαλλικά, που εἶναι καὶ γιὰ κείνην καὶ γιὰ μένα ξένη γλῶσσα. Νὰ δῆς τί ὥραϊα που θὰ μάθω ἐγὼ πῶς ζοῦν οἱ ἄνθρωποι στὴ Σουηδία κι ἐκείνη θὰ μάθῃ ὅ,τι τὴν ἐνδιαφέρει γιὰ μᾶς τούς "Ελληνες.

Αίγυπτος
Αίθιοπία
Άκτὴ Ἐλεφαντοστοῦ
Ἀλβανία
Ἀλγερία
Ἄνω Βόλτα
Ἀργεντινὴ
Αὐστραλία
Αὐστρία
Ἀφγανιστάν
Βέλγιον
Βενεζουέλα
Βιρμανία
Βολιβία
Βουλγαρία
Βραζιλία
Γαλλία
Γερμανία Δυτικὴ
Γερμανία Ἀνατολική
Γιουγκοσλαβία
Γκάμπια
Γκαμπόν
Γκάνα
Γκρενάδα
Γουατεμάλα
Γκουϊνέα Ἰσημερινῶ
Γκουϊνέα Μπισάο
Δανία
Δαχομέη
Δομινικανικὴ Δημοκρ.

Ἑλλάς
Ἑνωσις Σοβιετικῶν
Σοσιαλιστικῶν
Δημοκρατιῶν
Ζαῖρ
Ζάμπια
Ἡνωμ. Πολ. Ἀμερικῆς
Ἡνωμένα Ἀραβικά
Ἐμιράτα
Ἡνωμένη Δημοκρατία
Τανζανίας
Ἡνωμένον Βασίλειον
Ἰαμαϊκὴ
Ἰαπωνία
Ἰνδία
Ἰορδανία
Ἰράκ
Ἰράν
Ἰρλανδία
Ἰσημερινός
Ἰσλανδία
Ἰσπανία
Ἰσραήλ
Ἰταλία
Καμερούν
Καμπότζη
Καναδὰς
Κεντρικὴ Ἀφρικανικὴ
Δημοκρατία
Κένυα

Κεϋλάνη
Κίνα
Κιμέρη
Κόγκο
Κολομβία
Κόστα Ρίκα
Κούβα
Κουβέιτ
Κονατάρ
Κύπρος
Λάος
Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς
Ἑμένης
Λευκορωσικὴ Σ.Σ.Δ.
Λίβανος
Λιβερία
Λιθῦη
Λουξεμβούργον
Μαδαγασκάρη
Μαλάια
Μαλαισία
Μαλθίδαι Νῆσοι
Μάλι
Μάλτα
Μαρόκον
Μαυριτανία
Μεξικόν
Μογγολία
Μπάγκλα Ντές
Μπαχάμας

Μπαχρέιν	Ούκρανική Σ.Σ.Δ.	Σουηδία
Μπαρμπάστ	Ούρουγουάη	Συρία
Μπουτάν	Πακιστάν	Σρί Λάνκα
Μποτσάνα	Παναμάς	Τανζανία
Μπουρούντι	Παραγουάη	Ταϊλάνδη
Νέα Ζηλανδία	Περου	Τόγκο
Νεπάλ	Πολωνία	Τουρκία
Νιγηρία	Πορτογαλία	Τρίνιταντ - Τομπάγκο
Νίγκερ	Ρουάντα	Τσάντ
Νικαράγουα	Ρουμανία	Τσεχοσλοβακία
Νορβηγία	Σαλβαντόρ	Τυνησία
Νότιος 'Αφρική	Σαουδαραβία	Φιλιππίναι
'Ολλανδία	Σενεγάλη	Φινλανδία
'Ομάν	Σιγκαπούρη	Φίτζι
'Ονδούρα	Σιέρρα Λεόνε	Χαίτη
Ούγγαρία	Σομαλία	Χιλή
Ούγκαντα	Σουδάν	Χονδούρας

Στόν ΟΗΕ μετείχαν τόν Σεπτέμβριο 1974 138 Κράτη

— Μπράβο, Καλλιόπη! είπε ό πατέρας. Νά Ξέρης πώς αυτό είναι ή άρχή για ν' άναπτυχθῆ τὸ αἶσθημα τῆς φιλίας μεταξύ τῶν λαῶν. Γιατί, ὅταν οἱ λαοὶ γνωριστοῦν καλά μεταξύ τους, τότε καὶ οἱ χῶρες θά συνεργαστοῦν για τὴν εἰρήνη καὶ τὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς πείραζαν συνεχῶς τὴν Καλλιόπη καὶ τὴ ρωτοῦσαν ἂν βρῆκε τὴ φίλη της ἀπὸ τὴ Σουηδία καὶ πῶς τὴ λέγανε! Μήπως λεγόταν "Ιγκριδ;

‘Ο θεῖος φθάνει ἀπὸ τὴν ἸΑμερικὴ

ο πλοῖο σφύριξε χαρούμενα μπαίνοντας μέσα στὸ λιμάνι καὶ οἱ ἐπιβάτες χαιρετοῦσαν τοὺς συγγενεῖς ποὺ τοὺς περίμεναν στὴν ἀποβάθρα ἔξω ἀπὸ τὰ κάγκελα τοῦ Τελωνεῖου. Ἐρχόταν ἀπὸ τὴν ἸΑμερικὴ καὶ οἱ περισσότεροι ἐπιβάτες ἦταν Ἕλληνες ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ, ποὺ ἐπέστρεφαν ὕστερ’ ἀπὸ πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ δοῦν τὴν πατρίδα τους καὶ τοὺς δικούς τους.

Ἄνάμεσα σ’ αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ θεῖος τοῦ Γιαννάκη. Καὶ ὁ Γιαννάκης μὲ τὸν πατέρα του περίμεναν κοντὰ στὸ Τελωνεῖο νὰ τὸν ὑποδεχοῦν.

Τί χαρὲς ἔγιναν, ὅταν ὁ θεῖος, ἀπὸ τὴ γέφυρα τοῦ βαποριοῦ, τοὺς χαιρέτησε κουνώντας τὸ μαντίλι! Πρὶν ὅμως τὸν πλησιάσουν γιὰ νὰ τὸν καλωσορίσουν ἀπὸ κοντά, νὰ τὸν ἀγκαλιάσουν καὶ νὰ τὸν φιλήσουν ὁ θεῖος ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ Τελωνεῖο.

Ὁ Γιαννάκης, ὄλο περιέργεια, θέλησε νὰ μάθῃ τί εἶναι τὸ Τελωνεῖο καὶ ὁ πατέρας του προσπάθησε νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ:

— Τὸ κράτος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ λεπτὰ, Γιαννάκη, γιὰ νὰ πληρώσῃ τὸ στρατό, τὴν ἀστυνομία, τὰ δικαστήρια, τοὺς δασκάλους καὶ ὅλα τ’ ἄλλα πράματα ποὺ ζητᾶμε ἀπὸ αὐτὸ νὰ κάνῃ. Ἀπὸ ποῦ θὰ τὰ βρῆ τὰ λεπτὰ γιὰ νὰ τὰ πληρώνῃ ὅλ’ αὐτὰ;

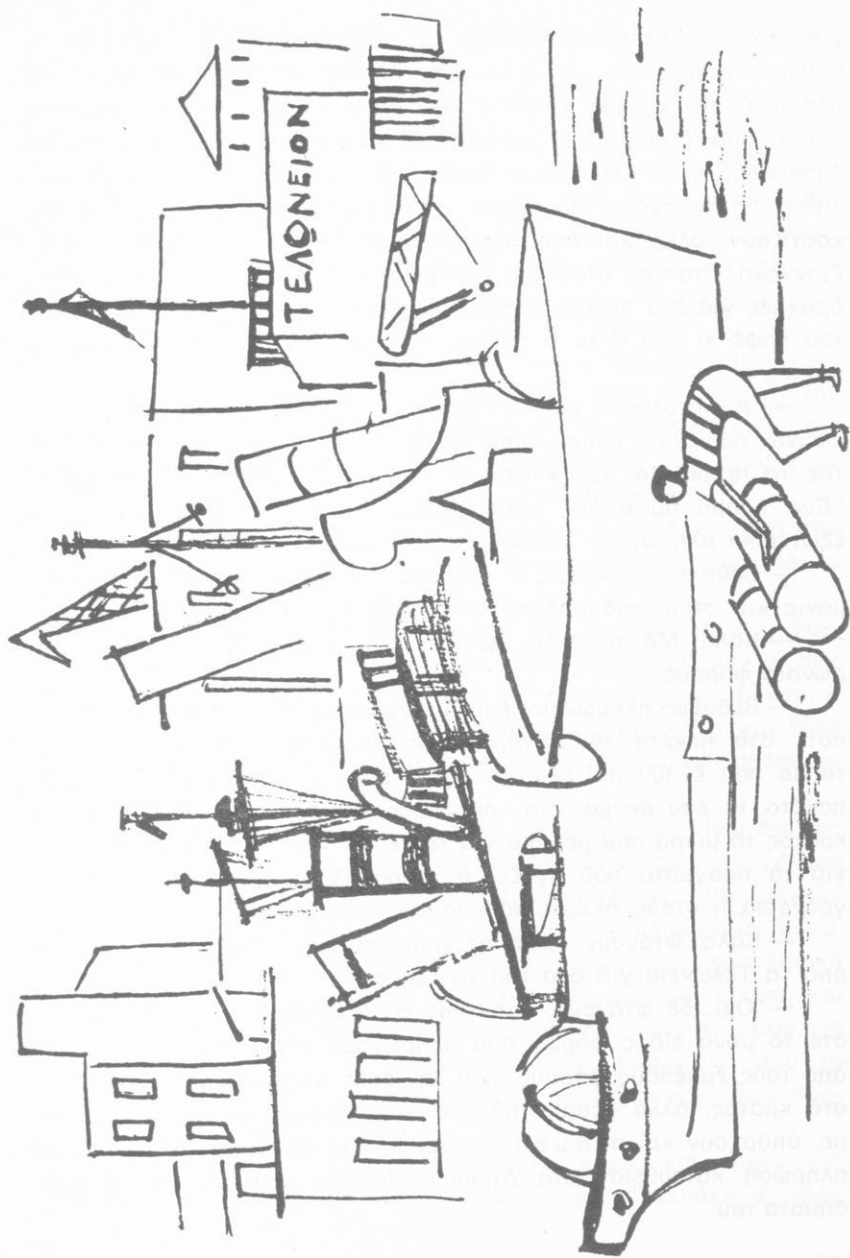
— Δὲν τὸ σκέφθηκα ποτέ μου, μὰ φαντάζομαι ἀπὸ τὸν κόσμο, εἶπε κατὰπληκτος ὁ Γιαννάκης.

— Πολὺ σωστὰ τὰ λές, πρόσθεσε ὁ πατέρας του. Ὅλοι οἱ πολῖτες πρέπει νὰ συμβάλλουν στὰ οικονομικὰ τοῦ κράτους, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐκτελῆ τοὺς σκοποὺς του καὶ νὰ ὑπάρχῃ. Κι αὐτὸ ποὺ δίνουν, τὸ λέμε φόρο ἢ δασμὸ.

— Αὐτὴ εἶναι λοιπὸν ἡ φορολογία ποὺ τὴ μελετᾶει ὅλος ὁ κόσμος; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Καὶ νὰ μὴν τὸ ξέρω τόσο καιρό!

Ὁ πατέρας ὅμως εἶχε πάρει φόρα κι ἐξακολούθησε νὰ ἐξηγῆ:

— Ὁ θεῖος σου, ποὺ ἔρχεται τώρα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ, φέρνει

μαζί του ένα ηλεκτρικό ψυγείο και διάφορα τρόφιμα. Αυτά θα τα δείξη στο Τελωνείο και ό τελώνης θα του πη τί δασμό πρέπει να πληρώση στο καθένα. Βλέπεις εκεί άπέναντι τὸ έμπορικὸ φορτηγὸ πλοίο, πὸυ ξεφορτώνει κιβώτια με έμπορεύματα; "Όλα αυτά τὰ έμπορεύματα θα πληρώσουν δασμό στὸ Τελωνείο και, όταν θα πουληθοῦν στὴν αγορά, θα έχουν στὴν τιμή τους μέσα ὄχι μόνο ὄσο κοστίζουν, ἀλλὰ και ὄσα πληρώσαν στὸ Τελωνείο. "Έτσι κι ἐσύ, Γιαννάκη, όταν σὲ στέλνη ἢ μητέρα στὸν μπακάλη και δίνης τόσες δραχμές γιὰ ένα πακέτο καφέ, ένα μέρος άπ' αυτές είναι τὸ κόστος τοῦ καφέ κι ένα ἄλλο ὄ δασμός ἢ, ὄπως τὸν λένε, ὄ ἔ μ μ ε σ ο ς φ ὄ ρ ο ς.

— "Α, κατάλαβα! εἶπε ὄ Γιαννάκης. "Έ μ μ ε σ ο ι φόροι είναι ἐκεῖνοι πὸυ τοὺς πληρώνουμε χωρὶς να τὸ καταλάβωμε αγοράζοντας τὸ πετρέλαιο, τὸν καφέ, τὴ ζάχαρη, τὸ ραδιόφωνο, τὸ ρολόι. "Ένα πράμα ὄμως δὲν καταλαβαίνω. Αυτὰ πὸυ ἔρχονται άπό τὸ ἔξωτερικὸ πληρώνουν δασμοὺς στὸ Τελωνείο. Δὲν εἶν' ἔτσι;

— Βέβαια, ἀπάντησε ὄ πατέρας. Τελωνεία ὑπάρχουν στὰ λιμάνια και στοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς και στὰ ἀεροδρόμια.

— Καλά. Μὰ τὰ ἄλλα, πὸυ τὰ φτιάχνουν στὴν Ἑλλάδα, πληρώνουν φόρους;

— Βεβαίως πληρώνουν και αυτά φόρους, εἶπε ὄ πατέρας. Εἶδες ποτὲ στὰ πακέτα τὰ τσιγάρα, στὶς μπουκάλες τοῦ κρασιοῦ, μιὰ ταινία πὸυ ἔχουν άπ' ἔξω; Αυτὴ ἢ ταινία εἶναι ὄ φόρος γιὰ κάθε πακέτο. Κι ἐσύ ἀκόμα, όταν αγοράζης ένα τετράδιο, θα δώσης στὸ κράτος τὸ μικρὸ σου μερίδιο γιὰ τὰ ἔξοδά του. Αυτοὶ ὄμως οἱ φόροι γιὰ τὰ πράγματα πὸυ θγάζει ὄ τόπος πληρώνονται μέσα στὸ ἔργοστάσιο ἢ στοὺς ἄλλους τόπους τῆς παραγωγῆς.

— Καλά. Φτάνουν ὄμως τὰ χρήματα πὸυ εἰσπράττει τὸ κράτος άπό τὰ Τελωνεία γιὰ ὄλα του τὰ ἔξοδα;

— "Όχι, δὲ φτάνουν, ἀπάντησε ὄ πατέρας. Και δὲν εἶναι ἄλλωστε τὸ μόνο εἶδος φόρων πὸυ πληρώνουν οἱ πολίτες. Γιατί, ἔκτὸς άπό τοὺς ἔμμέσους φόρους, πὸυ δὲν τοὺς πληρώνουμε κατ' εὐθειάν στὸ κράτος, ἀλλὰ μέσα στὴν τιμὴ τῶν πραγμάτων πὸυ αγοράζουμε, ὑπάρχουν και οἱ ἄ μ ε σ ο ι φόροι, πὸυ κάθε πολίτης πρέπει να πληρώση κατευθειάν στὰ Δημόσια Ταμεῖα, ἀνάλογα με τὰ εἰσοδήματά του.

— Μὰ πῶς γίνεται αὐτό; Πῶς θὰ ξέρη τὸ Δημόσιο τὰ δικά μου εἰσοδήματα; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ὑπάρχουν εἰδικὲς κρατικὲς ὑπηρεσίαι ποὺ λέγονται Οἰκονομικὲς Ἐφορίαι καὶ ἐκεῖ, μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, οἱ πολῖτες κάνουν μιὰ δήλωση γιὰ τὰ εἰσοδήματα ποὺ εἶχαν τὸν προηγούμενο χρόνο. Ὅσοι ἔχουν χαμηλὸ εἰσόδημα δὲν πληρώνουν φόρο εἰσοδήματος. Οἱ ἄλλοι πληρώνουν. Καὶ ὅσο μεγαλύτερα εἰσοδήματα ἔχουν, τόσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ φόρος.

— Μὰ δὲν εἶναι ἄδικο αὐτό; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ὅχι, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ἀπεναντίας μάλιστα. Οἱ ἄμεσοι φόροι εἶναι πιὸ δίκαιοι ἀπὸ τοὺς ἔμμεσους, γιατί τὴ ζάχαρη τὴν ἀγοράζουν στὴν ἴδια τιμὴ καὶ οἱ φτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι, ἐνῶ στὴν Ἐφορία οἱ πλούσιοι πληρώνουν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τοὺς φτωχότερους καὶ οἱ ἐντελῶς ἄποροι δὲν πληρώνουν καθόλου.

Ἐνῶ γινόταν αὐτὴ ἡ συζήτηση, φάνηκε κι ὁ θεῖος ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, ποὺ εἶχε στὸ μεταξύ περάσει τὰ πράματά του ἀπὸ τὸ Τελωνεῖο.

Ἄρχισαν ἀμέσως τ' ἀγκαλιάσματα καὶ οἱ συγκινήσεις. Φόρτωσαν τὰ πράματα τοῦ θεῖου σ' ἓνα αὐτοκίνητο καί, κοντὰ στὶς ἄλλες κουθέντες ποὺ ἔγιναν ὡς ποὺ νὰ τὰ φορτώσουν, ὁ κύριος Κώστας ἀνάφερε στὸ θεῖο καὶ τὶς ἀπορίες τοῦ Γιαννάκη γιὰ τοὺς φόρους. Κι ὁ θεῖος ἐνδιαφέρθηκε ἀμέσως γιὰ τὸ θέμα καὶ πρόσθεσε κι αὐτὸς τὰ δικά του:

— Στὴν Ἀμερικὴ μᾶς μαθαίνουν ὅτι καλὸς πολίτης εἶναι ἐκεῖνος ποὺ πληρώνει τακτικὰ τοὺς φόρους καὶ δὲν προσπαθεῖ νὰ γελάσῃ τὸ κράτος. Καὶ πολλοὶ λένε ὅτι ἡ Ἀμερικὴ εἶναι γι' αὐτὸ μεγάλο κράτος καὶ πάει μπροστά, γιατί οἱ πολῖτες τῆς πληρώνουν κανονικὰ τοὺς φόρους τους, ἔχουν δηλαδὴ αὐτὸ ποὺ λέμε φορολογικὴ συνείδηση. Ἀλήθεια, ὁ τελώνης μου εἶπε νὰ κάνω μιὰ αἴτηση καὶ νὰ ζητήσω νὰ πάρω τὸ ψυγεῖο χωρὶς δασμὸ, ἐφ' ὅσον τὸ θέλω γιὰ προσωπικὴ μου χρῆση. Θὰ μπορέσης, σὲ παρακαλῶ, νὰ μοῦ τὴ γράψης ἐσύ, Κώστα; Ὁ τελώνης μου εἶπε νὰ βάλω καὶ πέντε δραχμὲς χ α ρ τ ὅ σ η μ ο

Ὅλοι μαζί πῆγαν στὸ περίπτερο ἐκεῖ κοντὰ καὶ πῆραν μιὰ κόλλα χαρτί καὶ τὸ χαρτόσημο. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἔγραψε

τήν αίτηση ὅπως εἶχε ὑποδείξει ὁ τελώνης. Ὁ θεῖος πῆρε τὴν αίτηση καὶ πῆγε πίσω στὸ Τελωνεῖο καὶ στὸ μεταξύ ὁ Γιαννάκης βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ ρωτήσῃ τὸν πατέρα του τί εἶναι τὸ χαρτόσημο καὶ γιατί πρέπει νὰ τὸ κολλᾶμε στὴν αίτηση.

Ὁ πατέρας ἐξήγησε στὸ Γιαννάκη ὅτι καὶ τὸ χαρτόσημο εἶναι ἓνα εἶδος ἔμμεσος φόρος, πού πρέπει νὰ κολλοῦν οἱ πολῖτες στὰ ἔγγραφα πού στέλνουν ἢ στὰ πιστοποιητικά πού θέλουν νὰ πάρουν ἀπὸ τίς κρατικές ὑπηρεσίες. Τὰ χαρτόσημα λέγονται καὶ τέλη, γιατί πληρώνονται σὲ ἀντάλλαγμα ὀρισμένης ὑπηρεσίας. Ἐτσι ὑπῆρχαν ἄλλοτε τὰ ἐκπαιδευτικά τέλη πού πληρώναν τὰ παιδιά στὰ σχολεῖα καὶ τὰ δικαστικά τέλη πού πληρώνουν ὅσοι καταφεύγουν στὰ δικαστήρια.

Καθὼς μιλοῦσαν ὁ πατέρας καὶ ὁ Γιαννάκης, εἶδαν ἀπὸ μακριὰ στὸ μπαλκόνι ἐνὸς σπιτιοῦ μιὰ μεγάλη ἐπιγραφή: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΟΡΙΑ. Ἐτσι ὁ Γιαννάκης εἶδε ἀμέσως καὶ στὴν πράξη ἐκεῖνα πού τοῦ εἶχε ἐξηγήσει ὁ πατέρας του πρὶν ἀπὸ λίγο.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα πλησίασε στὸ περίπτερο ἓνας Ἄμερικάνος καὶ ζητοῦσε ἀπὸ τὸν περιπεριοῦχο «στάμπς». Ὁ Γιαννάκης, πού εἶχε ἀρχίσει νὰ μαθαίνει ἀγγλικά, ἐξήγησε στὸν περιπεριοῦχο ὅτι ὁ Ἄμερικάνος ζητάει γραμματόσημα. Καί, μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῆ, ὁ πατέρας του τοῦ ἐξήγησε, ὅτι καὶ τὰ ταχυδρομεῖα εἶναι μιὰ ὑπηρεσία πού προσφέρει τὸ κράτος, ὥστε νὰ μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀλληλογραφοῦν ἐλεύθερα μὲ ὅποιοδήποτε μέρος τῆς γῆς. Τὸ γραμματόσημο εἶναι ἡ συμμετοχὴ ἐκείνου πού στέλνει τὰ γράμματα στὶς δαπάνες πού ἀπαιτοῦνται, γιὰ νὰ λειτουργήσουν ὅλα τὰ ταχυδρομεῖα.

Ὁ Γιαννάκης, ὁ πατέρας του καὶ ὁ θεῖος του, ἀφοῦ βεβαιώθηκαν ὅτι εἶχαν φορτωθῆ οἱ ἀποσκευές στὸ αὐτοκίνητο, ξεκίνησαν γιὰ τὸ σπίτι. Ὁ Γιαννάκης ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔχη τὴν περιέργεια καὶ ἤθελε νὰ μάθῃ, ὄχι μόνο πῶς εἰσπράττει τὸ κράτος λεπτὰ ἀπὸ τοὺς πολῖτες, ἀλλὰ καὶ πῶς τὰ ξοδεύει.

Τὸ αὐτοκίνητο περνοῦσε κεινὴ τὴν ὥρα ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὸ Γενικὸ Λογιστήριο καὶ ὁ πατέρας του, δείχνοντας στὸ θεῖο τὸ κτίριο πού δὲν τὸ ἤξερε, ἐξηγοῦσε συγχρόνως στὸ Γιαννάκη, ὅτι τὰ ἔ-

σοδα και τὰ έξοδα τοῦ κράτους γράφονται στὸν κ ρ α τ ι κ ὸ π ρ ο ὕ π ο λ ο γ ι σ μ ὸ. Τὰ έξοδα κάθε ὑπουργείου περνιοῦνται ἐκεῖ μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, ἔτσι ὥστε καμιὰ κρατικὴ ὑπηρεσία νὰ μὴν μπορῆ νὰ δαπανήσῃ χρήματα, χωρὶς νὰ εἶναι γραμμένο τὸ κονδύλι στὸν προϋπολογισμό. "Ὅταν τὰ ἔσοδα καὶ τὰ έξοδα εἶναι περίπου τὰ ἴδια, τότε λέμε ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς εἶναι ἰσοσκελισμένος. "Ὅταν τὰ ἔσοδα εἶναι παραπάνω, λέμε ὅτι ἔχει περίσσευμα· καί, ὅταν τὰ έξοδα εἶναι πιὸ πολλά, λέμε ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς ἔχει ἔλλειμμα.

Ὁ θεῖος διηγήθηκε τότε στὸν ἀδελφὸ του καὶ στὸν ἀνιψιὸ του, πῶς βρέθηκε στὸ Λονδίνο τὴν ἡμέρα ἀκριβῶς ποῦ ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἀγγλίας πήγαινε τὸν προϋπολογισμό στὴ βουλὴ γιὰ νὰ τὸν ὑποβάλῃ γιὰ ἔγκριση.

— Νὰ δῆτε ἐκεῖ λοιπὸν ἓνα περίεργο ἔθιμο! Εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὸν ὑπουργὸ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ πηγαίνει πεζὸς ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο ὡς τὴ βουλὴ, βαστώντας ἓνα βαλιτσάκι μὲ τὸν προϋπολογισμό μέσα. Κι ἀπὸ πίσω ἓνα πλήθος κόσμου καὶ ἀρκετοὶ δημοσιογράφοι καὶ φωτογράφοι.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἔξακολούθησε:

— Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ στὶς περισσότερες δημοκρατίες, χρειάζεται τὸν προϋπολογισμό τοῦ κράτους νὰ τὸν ἐγκρίνῃ ἡ βουλή. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ ἐγγύηση γιὰ τὸ λαό, ὅτι ξέρει ποῦ πᾶνε τὰ λεπτὰ ποῦ καταβάλλει μὲ τοὺς φόρους καὶ ὅτι μπορεῖ κάθε στιγμὴ νὰ ἐλέγξῃ τὰ έξοδα. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε ὑπάρχουν καὶ εἰδικὲς ὑπηρεσίες τοῦ κράτους, ὅπως εἶναι τὸ Γενικὸ Λογιστῆριον καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον, ποῦ κάνουν ἀκριβῶς αὐτὴν τὴ δουλειά, ἐλέγχουν δηλαδὴ τὰ ἔσοδα καὶ τὰ έξοδα τοῦ Δημοσίου.

Μὲ τὶς κουβέντες ὅμως αὐτὲς φτάσανε καὶ στὸ σπίτι, ὅπου περιμένε καὶ ἡ Καλλιόπη πηδώντας ἀπὸ τὸ ἓνα πόδι στὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησία τῆς, νὰ δῆ τὸ θεῖο ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ δῶρα ποῦ εἶχε ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ τῆς ἔφερνε.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Ἡ «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» ἔχει μιὰ παράδοση ἀπὸ λίγα, σχετικὰ, χρόνια στὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία.

Στὰ Γυμνάσια προβλέπεται τὸ μάθημα ἀπὸ τὸ Ἐπίσημο Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα τοῦ 1931. Στὴν πράξη ὅμως ἐλάχιστα διδάχθηκε κατὰ τὴν περίοδο 1932 - 1936, καὶ ἀπὸ τὴν 4ῃ Αὐγούστου 1936 ὡς τὸ τέλος τοῦ Πολέμου σχεδὸν καθόλου.

Ἀπὸ τὸ 1949 καὶ ὕστερα ἄρχισε πάλι ν' ἀποδίδεται σημασία στὴν «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» καὶ σὲ πολλὰ Γυμνάσια διδάχθηκε ἀπὸ τοὺς — δυστυχῶς ἐλάχιστα προπαρασκευασμένους ν' ἀπαντήσουν στὶς ἀπορίες τῶν μαθητῶν — φιλολόγους, καθηγητὲς τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἐλληνικῶν.

Ὅσο γιὰ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα θεωροῦνταν, ὡς πρὸ ὀλίγου, περιττὸ νὰ διδαχθοῦν τὰ μικρὰ Ἑλληνόπουλα τὰ καθήκοντα καὶ τὶς ὑποχρεώσεις ποὺ θὰ ἔχουν ὅταν θὰ γίνουν πολίτες καὶ γιὰ ὅλη τοὺς τὴ ζωὴ.

Στοιχειώδεις γνώσεις γιὰ τὴ μορφή τῆς χώρας ὅπου γεννήθηκαν καὶ ὅπου πρόκειται νὰ ζήσουν, γιὰ τοὺς νόμους ποὺ θὰ κυριαρχήσουν στὶς πράξεις τοὺς, γιὰ τὸ πολίτευμα τῆς πατρίδας τοὺς, γιὰ τὴν Κυβέρνηση καὶ τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους, γιὰ τὴ Δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀπονομή τῆς, γιὰ τοὺς φόρους καὶ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, γιὰ ὅλα ἐκεῖνα τέλος πάντων ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ ἐξαρτηθῆ στὸ μέλλον ἡ ἀσφάλεια, ἡ συντήρηση καὶ ἡ ἐλευθερία τοὺς, θεωρήθηκαν ἐπὶ πολλὰ χρόνια ὅτι δὲν χρειάζονται γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ μόνο παρεμπιπτόντως καὶ στὰ γρήγορα μάθαιναν μερικὲς ἀπὸ τὶς γνώσεις αὐτὲς στὸ περιθώριο ἄλλων μαθημάτων.

Πολὺ ἀργότερα, ψηλαφητὰ, μὲ τὴν ἐμπειρία τῆς ζωῆς καὶ ἀφοῦ περάση καιρὸς πολῦτιμος καὶ σπαταληθῆ χρόνος καὶ χρήμα, θὰ πληροφορηθοῦν κάποτε ἐκεῖνοι οἱ πολίτες, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ποὺ δὲν ἔχουν τὴν τύχη νὰ προχωρήσουν ὡς τὴ Μέση Παιδεία, ὅσα θὰ ἔπρεπε νὰ γνωρίζουν ἤδη ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια ἄρχισε μιὰ κίνηση γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς «Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτου» στὰ Δημοτικά Σχολεῖα.

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀριθ. 37 τῆς 3ης Ὀκτωβρίου 1955 ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας καὶ δίνει ἐντολὴ στοὺς διευθυντὲς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων νὰ διδάσκουν τὸ μάθημα τῆς «Ἐθνικῆς Ἀγωγῆς» στὴ ΣΤ΄ τάξη.

Τὸ «Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τοῦ ὠρολογίου προγράμματος τῶν πατριδογνωστικῶν μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων», ποὺ δημοσιεύθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ 1957 (Ἐφ. Κυβ. τευχ. Α΄, ἀριθ. 14/1957), καθιερώνει πιά καὶ ἐπίσημα τὸ μάθημα.

Ὅλη αὐτὴ ἡ κίνηση ὀδήγησε τὴν συγγραφέα στὴν α΄ ἔκδοση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ κατὰ κάποιον τρόπο συνέχεια καὶ συμπλήρωμα τῆς ἐργασίας ποὺ ἄρχισε μὲ τὸ βιβλίο τῆς «Τὶ πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ πολίτης», ποὺ προορίζονταν γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς ΣΤ΄ τοῦ Γυμνασίου.

Τὸ βιβλιάρκι αὐτὸ ἔχει σκοπὸ νὰ βοηθήσῃ τοὺς δασκάλους στὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη καὶ τοὺς μαθητὲς στὴν κατανόηση τῶν ἐννοιῶν ποὺ ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενον τοῦ μαθήματος. Ἐπειδὴ ὅμως ὀρισμένα θέματα γνωστὰ στὰ παιδιὰ τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπως π.χ. ἡ Βουλὴ, τὰ Ὑπουργεῖα, ὁ Ἄρειος Πάγος κλπ., θὰ ἦταν δύσκολο νὰ ἐξηγηθοῦν μὲ τὸν ἴδιον τρόπο σὲ παιδιὰ μιᾶς ἀγροτικῆς περιφέρειας, προτίμησα νὰ κάνω μιὰ πρώτη ἀπόπειρα μὲ ἐξηγήσεις ποὺ ἀποτείνονται στὰ παιδιὰ τῶν πόλεων, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη ν' ἀκολουθήσῃ καὶ δεῦτερο βιβλίο γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς υπαίθρου, ὅπου θὰ τονίζονται περισσότερο τὰ κεφάλαια γιὰ τὴν αὐτοδιοίκηση καὶ τοὺς συνεταιρισμοὺς καὶ ὅπου οἱ ἐννοιες «Βουλὴ» «Κυβέρνηση» κλπ. θὰ παρουσιάζονται μὲ εἰκόνες προσαρμοσμένες στὶς προσλαμβάνουσες παραστάσεις τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ.

Στὴν κατάταξη τῆς ὕλης ἀκολούθησα τὸ «Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα τῶν Πατριδογνωστικῶν Μαθημάτων διὰ τὴν ΣΤ΄ τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου», τοῦ 1957.

Γλῶσσα τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ἀπλὴ δημοτικὴ. Ἡ ὀρθογραφία βασίζεται στὴν «Γραμματικὴ» τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Κάθε κεφάλαιο ἔχει τὴν αὐτοτέλειά του καὶ παρουσιάζεται μὲ τὴ μορφή ἀφηγήματος, μὲ τίτλο ποὺ νὰ μὴ θυμίζῃ διδασκαλία καὶ μὲ ἐπεισόδια εὐθυμα, ὥστε νὰ δίνονται οἱ τόσο δύσκολες θεωρητικὲς ἐννοιες μὲ

τρόπο έπαγωγό και νά διευκολύνεται ή διδασκαλία τους χωριστά και ανεξάρτητα από τὰ άλλα κεφάλαια.

Έδω άς μου έπιτραπή νά προσθέσω ένα μέρος από την «Έξομολόγηση» που είχα προτάξει σαν πρόλογο στις Α και Β έκδοση του βιβλίου αυτού:

«Από τὸ 1933, όταν για πρώτη φορά δίδαξα την «Άγωγή του Πολίτη» στους διδασκαλιστές του Μαρασλείου, και άργότερα τὸ 1934, όταν έβγαζα την πρώτη έκδοση του βιβλίου μου «Τι πρέπει νά γνωρίζη ὁ πολίτης», είχα πάντοτε στο νοῦ μου νά καταπιαστώ μ' ένα αντίστοιχο βιβλίο για μικρότερα παιδιά.

»Αφορμή νά πραγματοποιήσω τὸ σχέδιό μου μου έδωσε ένα επεισόδιο στο Πήλιο. Λίγα χρόνια μετά τή διδασκαλία μου στο Μαράσειο, ξεκίνησα για μιάν έκδρομή εκεί. Τὸ λεωφορεῖο σταμάτησε σ' ένα χωριό και στο καφενεῖο που κάθησα με πλησίασε μιὰ νέα και μου εῖπε:

— Δέν με γνωρίζετε; Ἡμouνα μαθήτριά σας στο Μαράσειο και τώρα εἶμαι δασκάλα του χωριού. Νά ξέρατε πόσες φορές θυμάμαι αὐτὰ που μάς μάθατε και πώς προσπαθῶ τώρα νά τὰ διδάξω, με τή σειρά μου, στα παιδιά τῆς τάξης μου!

»Τῆ στιγμή εκείνη μου φάνηκε πώς άκουγα χορὸ άγγέλων νά ψάλλη! Τόσο πολὺ είχα συγκινηθῆ...

»Από τότε άποφάσισα νά γράψω κάτι που νά βοηθήση και τὰ παιδιά και τούς δασκάλους.

»Υστερα από πολλές άποπειρες, που βάσταξαν δυὸ χρόνια, κατέληξα στη σημερινή μορφή, με την αὐτοτέλεια κάθε κεφαλαίου που έχει τῆ μορφή μικροῦ διηγήματος. Προσπάθησα με τὸ διάλογο, με τὰ πρόσωπα που παρεμβαίνουν, νά ζωντανέψω τις ξερες γνώσεις.

»Αν μπορέσω με τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ νά βοηθήσω τούς δασκάλους στο δύσκολο έργο τους, καθώς και τὰ παιδιά στο ν' άπορροφήσουν ευχάριστα και νά συγκρατήσουν τις γνώσεις που διδάσκει ή «Άγωγή του Πολίτη», θά έχη εκπληρωθῆ ὁ πόθος που αισθάνθηκα εκείνη την ήμέρα στο Πήλιο, κοντὰ στη δασκάλα μαθήτριά μου. Γι' αὐτὸ και τὸ βιβλίο τουτο

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ 1933-1934.

ΑΓΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Έλληνόπουλα από διαφορετικές χώρες (Κράτος και Έθνος)	5
Οί φυλακές του Σωκράτη (Ύπακοη εις τους Νόμους)	8
Μπρός από τη Μητρόπολη (Η Έκκλησία)	10
Ένας περίπατος στην πλατεία του Συντάγματος (Το Σύνταγμα της Ελλάδος)	14
Άπρόοπτες διακοπές (Έκλογεις — Έκλογαι — Νομοθετική έξουσία)	18
Η Βουλή συνεδριάζει (Βουλή — Βουλευται — Κυβέρνησις — Αντιπολίτευσις — Έφημερις Κυβερνήσεως — Άγνοια νόμου άπαγορεύεται)	24
Ο ύπουργός έρχεται στο σχολείο (Έκτελεστική έξουσία — Πρωθυπουργός — Ύπουργοί)	29
Ο κύριος τμηματάρχης (Ύπουργεία — Δημόσιοι υπάλληλοι)	34
Ένα αυτόκινητιστικό δυστύχημα (Δικαστική έξουσία — Ποινικά δικαστήρια)	39
Στο καφενείο της στοάς (Τά πολιτικά δικαστήρια)	44
Ένα καλοκαίρι στον Παρνασσό (Αυτόδιοίκησις)	48
Παρακολουθώντας την παρέλαση (Τά πολιτεύματα)	53

	Σελ.
«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος» (Φιλοπατρία)	58
Ὁ μεγάλος ἀδερφὸς (Στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις)	60
Ἐπίσκεψις στὸ Μουσεῖο (Σεβασμὸς πρὸς τὰ μνημεῖα τέχνης)	64
Οἱ δύο φαντάροι (Ἰσότης)	65
Μιά ξαφνικὴ κληρονομιά (Κληρονομία, διαθήκη, προστασία ιδιοκτησίας)	67
Ἡ θεία φεύγει γιὰ τὰ λουτρά (Ἐλευθερία ἐργασίας — Ἀνάπαυσις)	69
«Καὶ ὅμως κινεῖται» (Ἐλευθερία σκέψεως)	71
Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα (Ἀπόρρητον ἐπιστολῶν — Ἄσυλον κατοικίας)	73
Τὰ παιδιὰ συναντοῦν ἓνα δημοσιογράφο (Ἐλευθερία τοῦ Τύπου)	75
Ἀθλητικὸς ὄμιλος «Ὁ Ἀριστογείτων» (Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι)	79
Τὰ νέα δεντράκια (Φιλανθρωπία — Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου)	83
Ἕνας πρεσβευτὴς ἐπιδίδει τὰ διαπιστευτήριά του (Διεθνεῖς σχέσεις)	86
Ὁ θεῖος φθάνει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ (Φόροι, δασμοί, τέλη κλπ.)	92
Ὁδηγίαι γιὰ τοὺς δασκάλους	98

Μέσα σὲ παρενθέσεις ἀναφέρονται τὰ ἀντίστοιχα Κεφάλαια τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

024000019779

Έκδοσις Α', 1975 (VI) - Αντίτυπα 190.000 - Σύμβασις 2588/16-5-75

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ — ΚΟΥΣΕΝΤΟΣ - ΠΡΙΦΤΗΣ - ΔΑΒΕΡΩΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ - ΚΟΥΚΙΑΣ—Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ: ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Α.Ε.

